

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Γ. Κ. Παπ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΕΤΟΣ Ε΄—ΑΡΙΘ. 16

➤ ΑΠΡΙΛΙΟΣ ➤

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ.— Ι. Σπυριδάκη	3857
ΠΕΡΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.— Α. Χ. Μπούτουρα	3864
ΠΕΡΙ ΤΣΑΤΑΚΙΣΜΟΥ.— Α. Χ. Μπούτουρα	3870
ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ.— Έμ. Ροΐδου	3876
ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.— Mater Pulehta	3885
Η ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΠΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ.—	
Γ. Θ. Πολυκράτους	3906
ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΑ γεγονότα από της καταβολής του Κόσμου μέχρι της γεννήσεως του Ίησού Χριστού	3911
ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.— Δρ Ν. Λιβαδά	3016
ΕΙΚΟΝΕΣ. ● ● ● ● ● ● ● ●	

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ „ΑΘΗΝΑΙ“

1912

[Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι τὸ Μηνιαῖον Παράρτημα ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως. Οἱ τακτικοὶ ἀναγνώσται τῶν «Ἀθηνῶν» ἀποκόπτοντες καθ' ἑκάστην τὸ δελτίον τοῦ μηνός, λαμβάνουσι τὸ Παράρτημα τῶν «Ἀθηνῶν», οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ παρὰ τῶν Γραφείων μας, οἱ δὲ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις παρὰ τῶν κατὰ τόπους Ὑποπρακτορείων

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΘΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΝ

ε'. Γάμος.

1. Ἐκλογή νυμφίου ἢ νύμφης.

Ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἔθος ἐστὶ νὰ γίγηται ἡ ἐκλογή τοῦ νυμφίου ἢ τῆς νύμφης ὑπὸ τοῦ πατρὸς. Ἐν Ἡπείρῳ πατὴρ τις μετέβη μετὰ τοῦ υἱοῦ εἰς ἄλλην κώμην πρὸς σύναψιν συνοικεσίου· ἐπειδὴ δ' ἐν ταῖς περὶ προικὸς διαπραγματεύσεσι διεφώνουν, πρὸς λύσιν τῆς διαφορᾶς προέτεινέ τις νὰ ἐρωτήσωσι καὶ τὸν μνηστῆρα· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, «ἐμπρὸς πατὴρ, υἱὸς δὲν εὐλογεῖ». Τὶς ἀναγιγνώσκων τὴν ἀπόκρισιν ταύτην τοῦ Γεωργίου Ζήζη (διότι οὕτως ἐκκλείτο ὁ μνηστήρ), δι' ἧς ἀνωμολόγει τὸ δικίωμα τοῦ πατρὸς περὶ συνάψεως συνοικεσίου, δὲν ἀναμιμνήσκειται παρεμπερῆ ἀπόκρισιν τοῦτε Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Ὀρέστην; Διότι ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἀποποιούμενος τὸν γάμον μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔλεγεν (Ἰλ. I 394).

«Πηλεὺς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσσει αὐτός», ἢ δ' Ἐρμιόνη (Εὐρ. Ἀνδρ. 987—988).

«Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς μέριμναν ἔξει, κοῦκ ἐμὸν κίρνειν τάδε».

Ἐπάρχουσι δὲ πολλὰ παραδείγματα μαρτυροῦντα ὅτι ὁ πατὴρ ἔκρινε τὸν γάμον

τῆς θυγατρὸς· τούτων μνημονεύομεν ἑνὸς καὶ μόνου, καθ' ὃ ὁ τύραννος Σικυῶνος Κλεισθένης προσεκάλεσεν ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοὺς νομίζοντας ἑαυτοὺς ἀξίους τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀγαρίστης, ἐκ δὲ τῶν προσελθόντων προέκρινε τὸν Μεγακλέα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκμαίωνος (Ἡροδ. Σ' 126—130).

Τοῦναντίον δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἰνδοῖς νόμος ἦτο νὰ γίγηται ὁ γάμος οὐχὶ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ υἱοῦ ἢ τῆς θυγατρὸς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπετύγχανον τοῦ σκοποῦ, μεταμελόμεναι ἐπειρῶντο ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο ἄλλως, ἐφίνευον αὐτοὺς δηλητηριάζουσαι τὸ ἔδρασμα ἢ τὸ ποτόν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κακὸν ὀσημέρα ἠϋξάνετο, πρὸς κατάπαυσιν ἔθεσαν οἱ Ἰνδοὶ νόμον νὰ συγκατακαίωται τοῖς τετελευτηκόσιν ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες πλὴν τῶν ἐγκύων ἢ τῶν ἐχουσῶν τέκνα· ἢ δὲ μὴ βουλομένη τῷ νόμῳ πειθαρχεῖν νὰ διατελῆ χήρα, ἀποκλειομένη τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων νόμιμων ὡς ἀσεβοῦσα (Διοδ. Σικελ. ΙΘ' 33).

2. Ἡλικία νυμφευομένων.

Τῶν ἀρχαίων ὁ Ἡσίοδος (Ἔργ. καὶ ἡμερ. 695—698) ὀρίζει κατὰλληλον ἡλικίαν γάμου ἀνδρὶ μὲν περὶ τὸ 30 ἔτος, γυναικὶ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

Κεφάλαιον ἐγκεκριμένον £ 600.000

Κεφάλαιον καταβεβλημένον £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.— ΓΕΝΙΚΗ ΔΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθῳ, Πάτραις,
Ναυπλίῳ, Πειραιεῖ, καὶ Τριπόλει.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Οἱ τόκοι τῶν καταθέσεων ὠρίσθησαν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1910 ὡς κάτωθι:

1) Εἰς Δραχμὰς

3 0)0 διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν μέχρι Δραχμῶν 100.000

1)2 0)0 διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν διὰ τὰ πέραν τῶν ἑτῶν. Δραχμῶν 100.000 ποσά.

3 1)2 0)0 ἑτησίως διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2

4 0)0 » » » » » 2 ἔτη » 4

4 1)2 0)0 » » » » » 4 » καὶ ἐπέκεινα.

(2 εἰς Chèque ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας)

3 0)0 διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς ἀ' ζήτησιν ἄνευ ὀρίου ποσοῦ.

3 1)4 0)0 » » » » μετὰ 6 μῆνας

3 1)2 0)0 » » » » 1 ἔτος

4 1)2 0)0 » » » » 2 ἔτη

4 1)2 0)0 » » » » 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς 8 εἶδος ἐγένετο κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

δὲ περὶ τὸ 20, λέγων.

«Ὁραῖος δὲ γυναικὶς τὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι μήτε τριηκόντην ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπο-

[λείπων

μήτ' ἐπιθείς μάλα πολλά· γάμος δέτοι.

[ὠρχίος οὗτος·

ἢ δὲ γυνὴ τέτορ' ἠβεύοι, πέμπτω δὲ γα.

[μοῖτο·

«Ἐν δὲ μόνον παράδειγμα ἐνθυμούμεθα, καθ' ὃ ὁ Ἰσχυράχος (Ξεν. Οἰκ. Ζ' 5) διαβεβαιούται ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν «ἔτη οὕτω πεντεκαίδεκα γεγονυῖα».

Νῦν δ' ἐν Ἠπειρῷ ἔθος ἐστὶν αἱ μὲν γυναῖκες νὰ ἔρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τὸ 16 ἔτος, οἱ δὲ ἄνδρες μετὰ τὸ 20. Ἐν ἄσματος Αἰγίνης δηλοῦται τὸ ἔτος τοῦ γάμου γυναικίως.

«Νυμφούλλ' αὐτοῦ ποῦ θεὸς νὰ πᾶς εἰς τὰ

[πεθερικά σου,

'σάν δένδρ' ὀλόρηθ' νὰ σταθῆς, 'σάν 'δυόσμο

[νὰ μυρίσης,

'σάν ἄλικη γαρουφαλλιά νὰ τοὺς μοσχοβο-

[λήσης.

Δεκάξη χρόνια πότιζα μηλίτσα σ' τὴν αὐ-

[λήν μου·

τώρα μου τὴν ἐπαίρνουνς, ἄς 'πάγη σ' τὴν

εὐχὴν μου.»

3. Μνηστεία.

Συνθεμένων δ' ἐκατέρωθεν γίνεταί ἡ μνηστεία ἐν Ἠπειρῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν γονέων τῆς νύμφης δι' ὑπογραφῆς προικοσυμφώνου, ἀνταλλαγῆς δακτυλίων, τριττῆς πυροβολήσεως καὶ παραθέσεως δείπνου τοῖς κεκλημένοις. Μόνον δ' ἐντῆ τελέσει τῆς μνηστείας ἐμφανίζεται ἡ μνηστὴ τοῖς περὶ τὸν μνηστῆρα συγγενέσιν· ἀπὸ δὲ τῆς μνηστείας μέχρι τῆς στέψεως ἡ μνηστὴ εἶναι ἀόρατος κρυπτομένη. Τὸ ἔθιμον δὲ τοῦτο τοῦ κρύπτεσθαι τὴν μνηστὴν ἔχει τὴν ἀρχὴν

ἐξ ὁμοίου ἔθνους τῶν ἀρχαίων, παρ' οἷς ὁ ἀνὴρ ἐβλάπε τὴν γυναικὴ ἄσκεπῆ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ γάμου, ἐν τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις, ἐν οἷς ἀφῆρθε τὸ κάλυμμα' ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης.

4. Λουτρόν.

Πρὸ τοῦ γάμου ἐν Ἠπειρῷ ὑπὸ ᾧδός ὁ γαμβρὸς ἐξυρίζετο, ἐλούετο, ἐκτενίζετο, γαμήλια περιεβάλλετο ἱμάτιν. Καὶ ἐν μὲν τῷ ξυρίζεσθαι ἦδον.

«Ἀργυρὸ ξουράφι καὶ μαλαματένιο, τράβξ γάλι γάλι σὲ γαμβροῦ κεφάλι· τρίχα μὴν ἀφήσης καὶ τὸν ἀσχημίσης· καὶ τὸν ἀσχημίσης σ' τὰ πεθερικά του»· ἐν δὲ τῷ λούεσθαι·

«Ἀργυρὸ μου μπρίζι καὶ μαλαματένιο, χίνε γάλι γάλι σὲ γαμβροῦ κεφάλι· λέρα μὴν ἀφήσης καὶ τὸν ἀσχημίσης· καὶ τὸν ἀσχημίσης σ' τὰ πεθερικάτου»· ἐν δὲ τῷ ἀμφιέννουσθαι·

«Γαμβρέ μου, ποιὸς σ' ἀρματώνει με τὴν εὐχὴ, με τὴν εὐχὴ;
= Ἀφέντης μου μ' ἀρματώνει με τὴν εὐχὴ, με τὴν εὐχὴ».

Τὸ ἔθος τοῦ λούεσθαι εἶναι ἀρχαῖον· διότι καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις πρὸ τοῦ γάμου ἐλούοντο ὕδατι τῆς κρήνης Καλλιρρόης, ὡς ἱστορεῖ ὁ Θουκυδίδης (Β' 15). «καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρὸ τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι».

5. Μετάβασις τοῦ γαμβροῦ πρὸς παραλαβὴν τῆς νύμφης

Μέλλων δὲ ὁ γαμβρὸς νὰ μεταβῆ μετὰ τῶν κεκλημένων εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης πρὸς παραλαβὴν αὐτῆς, ἐξερχόμενος τῆς ἐαυτοῦ οἰκίας, σκευὸς πλήρες ὕδατος πρὸ τῆς θύρας τεθειμένον καταβάλλων διὰ

τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἐξέχει τὸ ὕδωρ εἰς τὴν αὐλήν, ἵνα ὁ γάμος ᾗ κατὰ βροῦν, εὐτυχής. Ἄρα δὲ τῇ κινήσει τῆς γαμηλίου πομπῆς ἦδον.

«Κίνα, δένδρο μ, κίνα·

κίνα, κυπαρίσσι·

'πᾶ νὰ φέρης νύφη,

φούντα καρυοφύλλι».

Προϋπὴντον δὲ τῷ γαμβρῷ αἱ ὑπὸ τῶν

[γονέων

τῆς νύμφης κεκλημένοι γυναῖκες ἄδου]

σαι·]

Καλῶς ἔρχεται ποῦ ἔρχεται

τοῦ βήγα γυιός, τὰρχόντου γυιός».

Εἰσελθόντος δὲ τοῦ γαμβροῦ, παρεδίδοσαν αὐτῷ τὴν νύμφην, φέρουσιν καλύπτραν ἐξ ὠρχίου καὶ λεπτοῦ ὑφάσματος, ὑπὸ τὴν ᾧδὴν.

«Παρχακῶ σε, κῦρ γαμβρέ,

τὴν νύφ' ὅπου σοῦ δίνομε,

μὴ τὴν μαλώσης τίποτε.

Τὴν ἔχει ἀφέντης τῆς μοναχῆ

κ' ἡ μάννα τῆς ἀκριβώτερη.

Τὴν ἔστειλαν 'ς τὴν Βενενιά

νὰ 'πᾶ νὰ μάθη γράμματα.

Καὶ γράμματα δὲν ἔμαθε·

μόν' ἔμαθε κ' ἐξόμπλιαζε

τ' ἄστρο με τὸν Αὐγερινό.

Τ' ἄστρο με τ' ἄστρο μάλωναν

κ' ἡ πούλεια τὰ 'ξεχώριζε».

Εἶτα ἔλκει ὁ γαμβρὸς ἐκ τῆς χειρὸς τὴν νύμφην κλαίουσαν, ἀνθελομένην δ' ὀπισθεν ὑπὸ τῶν γυναικῶν, περὶ οὗ διασώζεται τότε τὸ δίστιχον.

«Τραβᾶτέ με, κί' ἄς κλαίω·

κί' ἄν κλαίω, τί σᾶς κάνω ;»

Καὶ τὸ μὲν ἔθος τῆς ἔλξεως τῆς νύμφης ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ κατὰ τὸν Ἰωάννην Λαμπρίδην (Ζαγορικὰ 1887 σ. 183). ἐκ δὲ τοῦ δίστιχου ὁ ἀστίχος·

«Τραβᾶτέ με, κί' ἄς κλαίω»·

λέγεται καὶ παροιμιωδῶς ἐπὶ τῶν προσποιουμένων ὅτι δὲν θέλουσί τι.

6. Ἀναχώρησις τῆς νύμφης.

Οἰκεῖα ἄσματα σώζονται (Ι. Λαμπρίδου Ζαγορικὰ σ. 187—188), ὑπὸ διχορίας ἀδόμμενα, ἐπὶ μὲν τῇ βραδυτῆτι τῆς ἀναχωρήσεως τῆς νύμφης τότε.

«Τί στέκεις, μῆλο κόκκινο,

καὶ δὲν κινᾶς, δὲν 'ξεκινᾶς ;

— Ὅλο γιὰ τὸν ἀφέντη μου

καὶ δὲν κινῶ, δὲν 'ξεκινῶ.

— Τί στέκεις, μῆλο κόκκινο,

καὶ δὲν κινᾶς, 'ξεκινᾶς ;

— Ὅλο γιὰ τὴν μανούλλα μου

καὶ δὲν κινῶ, δὲν 'ξεκινῶ ;

ἐπὶ δὲ τῇ ἐνδόσει αὐτῆς τότε·

«Φέγα, θύγο μ', φέγα·

φέγ' ἄχ' τὲς αὐλές μου,

σῦρε τὲς 'δικές σου·

— Φέγω, μάννα μ', φέγω·

μήμε παραπαίρνης.

Φέγω ἄχ' τὲς αὐλές σου,

'πάνω 'ς τὲς ἰδικές μου.

— Βάι χρυσὸ μ' αἰταῖρι,

γειὰ κοντοκαρτέρι·

ν' ἀποχαιρετίσω

τὸν καλὸν πατέρα,

τὴν καλὴν μου μάννα».

ἐπὶ δὲ ταῖς εὐχαῖς τότε·

«Εὐχῆσου με, μαννούλλα μου, τώρα 'ς

τὸ κίνημά μου·

τώρα 'ς τὸ κίνημά μου καὶς 'ς τὸ ζυμ-

προβόδιμά μου.

— 'ν εὐχῆ μου νὰ 'χης, κόρη μου, με ὄλην

τὴν καρδιά μου·

με ὄλην τὴν καρδιά μου, καὶ ὁ θεὸς νὰ

σε προκόψη».

Ὑπὸ ὄλου δὲ τοῦ χοροῦ ἄδεται τὸ ἐπὶ

τῷ ἀποχαιρετισμῷ τῆς νύμφης ἄσμα·

«Ἐχετε ἡγεία, γειτόνισσες, καὶ σεῖς, γειτονουποῦλες·

κ' ἐγὼ ἄνω ἔς τὸ σπίτι μου μετὰ τὴν καρδιά καμένη»·

Παραλλαγή δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐν Αἰγίνῃ·

«Ἐχεται ἡγεία, γειτόνισσες καὶ νοικοκυρηποῦλλες·

ἡγεία ἔς ἄλλες γειτόνιες, ἔς ἄλλες γειτονουποῦλες»·

7. *Ἐπιποδος τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ.*

Τελεσθείσης δὲ τῆς στέψεως ἐν τῷ ναῶ, ἡ νύμφη εἰσερχομένη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ ἐπιβαίνει τὸν δεξιὸν πόδου ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, ἐπὶ λευκοῦ πανίου ἐπεστρωμένου ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς αὐλείου θύρας μέχρι τοῦ τῆς αἰθούσης, πολυζωίαν καὶ ἀθωότητα σημαίνοντος, ἅμα δὲ σπείρει σταυροειδῶς ὄρουσαν, σῖτον, ἐνδαιμονίαν συμβολίζουσα, κατὰ τὸ οἰκεῖον ἄμα.

«Ἐμβα, νύφη, ἔς τὸ κελλάρι·

ἡγεία μῆλο, ἡγεία ῥόδο,
ἡγεία ὄρουσαν σταφύλι,
καὶ ὄρουσαν τὴν πεθερά σου,
ἀνδραδέρι· ἀνδραδέρι·

Σπείρει ῥύζι καὶ ῥιζώσης
καὶ κριθάρι καὶ φυτρώσης»

Παρ' ἄλλοις δὲ τῶν Ἠπειρωτῶν (I. Λαμπρίδου Ζαγοριακὰ 1870 σ. 183) ἐπιβαίνουσης τῆς νύμφης τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, σφάζουσι κριὸν ἢ θραύουσι τὸ σάγμα τῆς ἡμίονου, ἐφ' ἧς ἦγετο ἡ νύμφη, ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Βοιωτοῖς ὁ ἄζων τῆς ἀμάξης. Ἦν τισι δὲ χωρίοις εἰσελθούσης τῆς νύμφης εἰς τὴν αὐλήν τῆς οἰκίας τοῦ νυμφίου διδόναι αὐτῇ παιδίον ἄρρεν, οὐ οἱ γονεῖς ζῶσι, ὁ ἀσπαζομένη δωρεῖται αὐτῷ μανδήλιον καὶ ὄρουσαν σύκων ἢ κολυρών.

Εἰσαχθέντων δὲ τῶν νεονύμφων ἐν ὑπο-

γείῳ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος αὐτῶν ἀνά τρεῖς κόκκους σίτου, οὓς λαμβάνουσι διὰ τῆς γλώσσης, διαδεχόμενοι ἀλλήλους, οὐδαμοῦ ἐρείδοντες τὰς χεῖρας, καὶ μασσῶσιν. Τὸ ἔθιμον δὲ τοῦτο αἰνίσσεται τὸν ἐν μόχοις πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

Ἦνα δὲ μνημονεύσωμεν καὶ τῶν ἐν θεσσαλίᾳ ἐπιτιθέστων, λέγομεν ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἐπὶ τῆς Ὀθρυος χωρίοις ὅταν ἡ νύμφη εἰσερχηται μετὰ τὴν στέψιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, ἐγγχειρίζουσι αὐτῇ πῆραν καὶ πέλεκυν, πρὸ δὲ τῶν ποδῶν τιθέασιν ὕνιον, ὅπερ διασκελίζει, σημαίνοντες διὰ τούτων τὰ ἔργα, εἰς ἃ μέλλει ἡ νύμφη καὶ ἐπιδοθῆ, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ὑλοτομίαν· ἐν Ἀλμυρῷ δὲ ἡ νύμφη εἰσερχομένη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ μετὰ τὴν στέψιν ἀλείφει διὰ βουτύρου σταυροειδῶς τὸν τοῖχον ἐκαστέρωθεν τῆς θύρας.

Ἐτέρα δὲ συνήθεια ἐν Ἀλμυρῷ εἶναι, ὅτι ἡ πενθερά δὲν προὔπαντα τοῖς νεονύμφοις, ἵνα μὴ τὴν γαυγίση ἡ νύμφη καὶ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις τὴν φάγη. Πιθανῶς τοῦτο εἶναι λείψανον μύθου ἐν Ἠπειρῷ φερομένου, καθ' ὃν ἐπειδὴ πενθερά οὐσα κακὴ ἔκοψε τὴν πτέρην τοῦ ποδὸς τῆς νύμφης, αὕτη παρακαλέσασα τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἄρκτον μεταμορφωθεῖσα κατέφαγε τὴν πενθεράν της.

8. *Θοίνη.*

Ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὕτω καὶ νῦν ἐν Ἠπειρῷ, ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ παρατίθεται δεῖπνον ταῖς κεκλημέναις γυναῖξιν σὺν τῇ νύμφῃ, καὶ ἐν ἄλλῃ τοῖς ἀνδράσι σὺν τῷ νυμφίῳ.

9. *Ἀλοιφή κρήνης διὰ βουσύρου.*

Τῇ τρίτῃ μετὰ τὸν γάμον ἡμέρᾳ ἡ νύμφη μεταβαίνουσα εἰς ὠρισμένην κρήνην [τοῦ·

χωρίου ἀλείφει τὸν τοῖχον αὐτῆς διὰ βουτύρου, καὶ διανέμει τοῖς παισὶ κολλύραν ναينوίσιμωτα. Τὸ ἔθιμον δὲ τοῦτο εἶναι λείψανον Ῥωμαϊκῆς συνηθείας, ὡς ἔλεγεν ἡμῖν ἀπὸ τῆς ἑδρας ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς ἐν τῇ ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσιμικῇ σχολῇ Σ. Γρηγοριάδης, ἐξηγούμενος τὴν συγγένειαν τοῦ Λατινικοῦ ὀνόματος UXOR=ἡ γαμετή, πρὸς τὸ ῥῆμα ungo=ἀλείφω.

Παρ' ἄλλοις δὲ τῶν Ἠπειρωτῶν (I. Λαμπρίδου Ζαγοριακὰ 1840 σ. 84) περὶ τὴν δειλὴν τῆς τρίτης ἡμέρας, ἡ νύμφη μεταβαίνουσα σὺν γυναίξιν ἀδούσαις εἰς τι φρέαρ ἢ δεξαμενὴν ἢ κρήνην ἐκφέρει τεμάχια ἄρτου μετὰ σίτου καὶ νομισμάτων, εἰς σημεῖον εὐδαιμονίας, καὶ πληροῖ χέρνιβα ὕδατος, δι' οὗ ζημοῖ πλακούντιον τι, ἐκάστου τῶν παρόντων ρίπτοντος πρὸς ὄφελος τῆς νύμφης νόμισμά τι. τὸ δὲ πλακούντιον τοῦτο διανέμεται ὕστερον πᾶσι τοῖς τοῦ γάμου μετασχούσιν.

10. *Μεταβάσις νεονύμφων εἰς ἄμπελον.*

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ οἱ νεονύμφοι μεταβαίνουσι σὺν τῷ ἀδελφοποιητῷ εἰς ἄμπελον, καὶ φορτωθείσης τῆς νύμφης ὀλίγου κλάδου δρυὸς πρὸς δῆλωσιν τῆς μελλούσης ἐργασίας, ἐπιστρέφουσι οἴκαδε.

11. *Ἄσμα ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει τῶν οἰκείων.*

«Ἦρθαν ἔξη, ἡγεία πέντε·
καὶ τὸν κάλλιον τὸν κρατοῦνε,
γιὰ καὶ στρώνη, καὶ ἔστρώνη.
καὶ τιμάη τὸν πεθερό του,
καὶ τιμάη τὴν πεθερά του».

12. *Ἄσμα ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει ἰδίᾳ τῶν γονέων καὶ τῷ ἀποχαρῆ τισμῷ τῆς μητρὸς.*

«Φεύγ' ἡ μαννούλα της, φέγει μετὰ τὴν καρδιά καμένη

φέγ' ἀφεντοῦλλις της, φέγει ἔς τὰ δάκρυα [γιομισμένως

— Σ' ἀφήνω τὴν καληνυχτιά, λαμπάδα [μου γραμμένη·
κ' ἐγὼ ἄνω ἔς τὸ σπίτι μου μετὰ τὴν καρδιά καμένη».

13. *Ἔθιμον τοῦ ζῆν ἀμφοτέρους τοὺς νεονύμφους.*

Τελευταῖον δ' ἐν Ἠπειρῷ μὲν ὀφείλουσιν οἱ νεονύμφοι ν' ἀσπασθῶσι τοὺς στεφάνους τριῶν πρωτοστεφάνων, τοῦτ' ἔστιν εἰς πρῶτον γάμον ἐρχομένων, ἵνα ζῶσιν ἀμφοτέροι· ἀπαγορεύεται δ' αὐτοῖς ἐντὸς τοῦ α' ἔτους καὶ ἰδῶσι νεκρὸν· ἵνα μὴ ὁ ἕτερος αὐτῶν χηρεύσῃ.

Ἐν Ἀλμυρῷ δὲ τὸναντίον ἀπαγορεύεται τοῖς νεονύμφοις ἐντὸς τοῦ α' ἔτους καὶ προσέλθωσιν εἰς γάμον, ἵνα μὴ ὁ ἕτερος αὐτῶν εἰς χηρείαν καταστῇ. Οἱ δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα γεννηθέντες ἀδελφοὶ δὲν παρίστανται εἰς τὸν γάμον ἀλλήλων, ἵνα μὴ συμβῇ τι αὐτοῖς κακόν.

14. *Ἔθιμον τοῦ μὴ ἐγκαταλειφθῆναι τὸν ἄνδρα ὑπὸ τῆς γυναίκος.*

Ἀπαγορεύεται ἐν Ἠπειρῷ ν' ἀφήσῃ τις τὴν χαψιάν του (ὑπόλειμμα ἄρτου ἐν τῷ τέλει τοῦ δεῖπνου), ἵνα μὴ τὸν ἀφήσῃ ἢ γυνὴ του. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι πρόφασις καθ' ἡμᾶς· ἡ δ' ἀληθὴς αἰτία εἶναι, νομίζομεν, τὸ σικχαίνεσθαι φηγεῖν ἄρτον ἐκ τοῦ στόματος ἄλλου, χάριν δ' εὐσχημοσύνης ἐφευρέθη ἡ πρόφασις.

Σ' *Τεκνοποιεῖα*

1. *Πολυτεκνία.*

Ὅταν ἐν τῷ δεῖπνῳ ποιῇ τις πολλὰς ψίχας, τὰ δὴ τρίμματα λεγόμενα, νομίζουσιν ἐν Ἠπειρῷ τοῦτο σημεῖον πολυτεκνίας·

ἔθεν τῶ λέγουσι, «πολλὰ παιδιὰ θὰ κάμης».

2. Διδυμοτομοικία.

Ἄπαγορεύετ' ἐν Ἡπείρῳ τὸ ἐσθίειν διδυμα κράνα κ.τ.τ., ἵνα μὴ καὶ τέκνα διδυμα γεννήσῃ τις.

3. Μαντεία γένους ἐμβρύου.

Μαντευόμενοι δὲ περὶ τοῦ γένους τοῦ ἐμβρύου ἐν Ἡπείρῳ θραύουσι πυρῆνα δρυός, τὸ δὴ κουκκουλίσιον λεγόμενον, τὸ δ' ἐν αὐτῷ ὄν συμβολίζει τὸ γένος τοῦ ἐμβρύου. ὁ μὲν σκώληξ τὸ ἄρρεν, ἡ δὲ μυῖα τὸ θῆλυ.

Ἐν Ἄλμυρῷ δὲ τῆς Θεσσαλίας κατὰ πολλοὺς τρόπους γίγνεται ἡ μαντεία. Ἡ ὀπτῶσι νεφρὸν κατὰ μῆκος ἐσχισμένον, ὃς ὀπτηθεὶς ἐὰν μὲν συσταλῆ, συμβολίζει τὸ ἄρρεν, εἰδὲ μὴ, τὸ θῆλυ. Ἡ πεσοῦσης τῆς ῥάβδου τοῦ ἴστοῦ, λαμβάνων εἰς αὐτὴν ἐξέρχεται, καὶ ὄν ἂν ἴδῃ, οὗτος δηλοῖ τὸ γέ-

νος τοῦ ἐμβρύου. Ἡ τελευταῖον ἔταν κόψω-σιν ὑποκάμισον λείψανον τραχηλιᾶς ἐπιτιθεὶς τις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξέρχεται καὶ ὁ ὄφθεις ὑπ' αὐτοῦ σημαίνει τὸ γένος τοῦ τεχθησομένου.

4 Αὕξισις παιδίου.

Ἄπαγορεύετ' ἐν Ἡπείρῳ τὸ διασκελίζειν παιδίον, λόγῳ μὲν ὅτι δὲν αὐξάνεται, πράγματι δὲ ἵνα μὴ καταπατηθῆ ὑπὸ τοῦ διασκελίζοντος αὐτό· ἐὰν δὲ τύχη τις διασκελίσας, προστάσσεται νὰ τὸ διασκελίσῃ ἐκ δευτέρου ἀντιστρόφως· ἐπειδὴ νομίζεται ὅτι οὕτω δὲν ἐγένετο διασκελισμός.

(Ἐπεταὶ συνέχεις).

Ἐν Ἄλμυρῷ τῇ 4 Φεβρουαρίου 1912

ΛΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙΣ

ΔΥΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΘΟΝΤΑΣ ΚΡΗΤΑΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ

Π. ΚΟΥΡΤΑΔΩΝΗΣ Δ. Γ. ΜΑΛΙΝΑΡΕΤΟΣ

Α. Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ

ΠΕΡΙ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
 ΚΑΙ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΛΟΓΙΑΣ

(Ἀνακοίνωσις ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῶν Ἀνατολιστῶν)

Ἐκάστης διακλαδώσεως τῶν φιλολογικῶν μελετῶν, ἃς γενικῶς χαρακτηρίζομεν διὰ τοῦ ὀνόματος *Μετακλασικαί*, τὰ ὅρια καὶ αἱ ὑποδιαίρεσεις ὀρίζονται ἀκριβέστερον διὰ τῆς καθ' ἑαυτὴν καὶ ἔξω πάσης ἐκ τῶν προτέρων ἐξαρτήσεως μελέτης αὐτῆς. Τῆς γλωσσικῆς διακλαδώσεως, τῆς ἐρεύνης δηλαδὴ τῆς ἐξελιζέως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν σημερινήν τῆς μορφῆν, τὰ ὅρια τίθενται εἰς τὸν 4ον π. χ. αἰῶνα. Ἐκάστης δὲ τῶν τριῶν κυρίων διαιρέσεων αὐτῆς (*Μεταγενεσιέρα*, *Βυζαντιακὴ*, *Νεοελληνικὴ*) δύο ὑπο-

διαίρεσεις ὀρίζονται, *προιτέρα* καὶ *ὑστέρα*. Πασῶν δὲ τῶν διαιρέσεων καὶ ὑποδιαιρέσεων συνεκτικὸς δεσμὸς εἶναι ἡ γενικὴ ἔννοια τῆς ἐνότητος τῆς ἐξελιζέως, ἡ ἔννοια τῆς *Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης*.

Ἐπιθυμῶν μετὰ τὰς γενικὰς φιλολογικὰς σπουδὰς μου νὰ ἀναχθῶ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν γενικωτέρας ἐποπτείας ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ κλάδου τῶν *Μεσαιωνικῶν* καὶ *Νεωτέρων Ἑλληνικῶν* μελετῶν, εἰς ὃν ἀπεφάσισα νὰ ἐπιδοθῶ, εὔρον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου μου Κ. Krumbacher πολύτιμον πρὸς τοῦτο σύμβουλον.

Ὅταν ἔφθασα εἰς τὰς ἐποπτείας τῆς γλωσσικῆς διακλαδώσεως, ἐνθυμοῦμαι τὴν ζωντανήν λύπην τοῦ καθηγητοῦ μου διότι δὲν εὔρεθῃ ἀκόμη κανεὶς νὰ κάμῃ διὰ τὴν διακλάδωσιν ταύτην ἔτι ἕκαμεν αὐτὸς διὰ τὴν γραμματολογικὴν διακλάδωσιν διὰ τοῦ ἔργου του *Byzantinische Litteraturgeschichte*. Οἱ λόγοι αὐτοὶ ὑπῆρξαν ἡ ἀφετηρία ὅλης τῆς κατόπιν σχετικῆς ἐνεργείας μου. Ἐκτοτε ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶναι τὸ κύριον μέλημά μου καὶ ἔχω προχωρήσει πόσον εἰς τὰς πρὸς τοῦτο ἐργασίας μου, ὥστε νὰ εἶμαι εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τὸ σχέδιον τῶν ἐργασιῶν μου καὶ τὴν μορφήν τοῦ μέλλοντος ἔργου μου.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ σχετικαὶ μελέτα μόλις κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἐτέθησαν ἐπὶ ὀρθοῦ ἐπιπέδου ἐξετάσεως καὶ ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης τῶν προϋπόντων ταύτης προσπάθησα νὰ κηταρτίσω σχέδιόν τι ἔργου πεπερασμένου καὶ ἐκτελεστοῦ ὑπο ἀτομικῶν δυνάμεων, συγχρόνως δὲ καρποφόρου διὰ τὴν μέλλουσαν δρᾶσίν μου. Δὲν ἐσκέφθην κυρίως περὶ *Ἱστορικῆς γραμματικῆς* τῆς *Ἑλληνικῆς γλώσσης*, ἀλλὰ περὶ *Ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης*. Περὶ ἔργου δηλ. ἔχοντος ὡς βάσιν καὶ σύστημα τὴν ἐρευναν τῶν κατὰ τὴν Νεοελληνικὴν περίοδον καὶ διὰ προχωρητικῆς ἄμα καὶ ὀπισθοχωρητικῆς μεθόδου σκοποῦντος τὴν διασάφησιν ἐκάστου κεφαλαίου δι' ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως ἀπὸ τῆς ἀρχαίας περιόδου μέχρι σημερον μετὰ τῆς σχετικῆς ἐκάστοτε καταγραφῆς καὶ ἀναλύσεως ὅσον τὸ δυνατόν τελειωτέρας βιβλιογραφίας.

Ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡ μέθοδος τοῦ ἔργου τούτου πρέπει ἐν τοῖς καθέστατα νὰ εἶναι ὀπισθοχωρητικὴ, ἔγκειται εἰς τὴν οὐσίαν αὐτὴν τοῦ θέματος, εἰς τὸ ὅτι δηλ. τὰς

κλειδάς τῆς ἱστορίας τῆς ἐξελιζέως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔχομεν εἰς τὸ σφύζομενον σήμερον εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ γλωσσικὸν ὑλικόν. Ἡ αἰτία, δι' ἣν εἰς τὰ γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος θέματα ἡ μέθοδος πρέπει νὰ εἶναι προχωρητικὴ, ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ πρόκειται νὰ ἀναλυθῶσι ζητήματα ἱστορικῆς φύσεως, ζητήματα ἐθνολογικά, ζητήματα προφορᾶς, ζητήματα σχολῶν τῆς ἐρεύνης, ζητήματα πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων κλπ. Δείγματα ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων ἔδωκα ἤδη, τῆς μὲν προχωρητικῆς διὰ τῆς πραγματείας μου *Ein Kapitel der historischen Grammatik der griechischen Sprache*, τῆς δὲ ὀπισθοχωρητικῆς διὰ τῆς πραγματείας μου *Φωνητικά καὶ Ὀρθογραφικά τῆς Νεοελληνικῆς*. Δύο ἄλλαι ὁμοίας φύσεως πραγματεαὶά μου ἐκδοθησόμεναι προσεχῶς θὰ καταστήσωσι σαφέστερον τὸ σύστημα τῆς γενικῆς ἐργασίας μου.

Κατὰ ταῦτα τρία θὰ εἶναι τὰ κύρια μέρη καὶ ἐπομένως τρεῖς θὰ εἶναι οἱ κύριοι σκοποί, ἐπιστημονικοὶ ἄμα καὶ πρακτικοί, τοὺς ὁποίους θὰ προσπαθῆσω νὰ πληρώσῃ τὸ παρασκευαζόμενον ὑπ' ἐμοῦ ἔργον. Πρῶτον θὰ πληρώσῃ κατὰ τι τὸ ἀρκετὰ αἰσθητὸν ἤδη κενὸν ἐκ τῆς ἐλλείψεως διὰ τὰς προγενεστέρας τῆς σημερινῆς περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔργου γενικοῦ ἀναλόγου τῆς *Byzantinische Litteraturgeschichte* τοῦ Κ. Krumbamber. Δεύτερον θὰ δώσῃ, ἰδίως διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὰ σαφῆ ἐξαγόμενα τῆς μέχρι τοῦδε ἐρεύνης ἐπὶ πάντων τῶν συναφῶν ζητημάτων καὶ θὰ ἐπιδράσῃ οὕτω παρ' ἡμῖν εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐφεξῆς διὰ τὰ συχρὰ ταράττειντᾶ ἡμᾶς πρακτικὰ ζητήματα. Τρίτον δὲ θὰ δώσῃ ἐν σύστημα ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς τῆς Νεοελληνικῆς, ὅπερ μέλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις διὰ τὰς περαι-

τέρω έργασίας τῶν Ἑλλήνων ἐρευνητῶν πρὸς κατάρτισιν ἐν τῷ μέλλοντι ὅσον τὸ δυνατὸν πληρεστερὰς γραμματικῆς τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης.

Διότι τὸ μεγχεῖον τῆς Νεοελληνικῆς ἐρεύνης καὶ γενικῶς καὶ ἀλλαγῆς δὲν ἐξετιμήθη ἀκόμη δεόντως, ἀλλ' ἰδίᾳ παρ' ἡμῶν μένει ἀκόμη ἀκατανόητον εἰς τοὺς πλείστους. Ἐγόμεν διεσκορπισμένον ἐν ἡμῶν ὄνομαί θησαυρὸν ἀχρηστον, πρὸς κάρπωσιν τοῦ ὁποίου ἐλλείπει καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ δύναμις εἰς τὴν νεολογίαν ἡμῶν. Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀμετακλήτως προωρισμένη νὰ γίνῃ ποτὲ τὸ κέντρον τοῦ τμήματος τούτου τῶν φιλολογικῶν μελετῶν καὶ ὁδηγὸς τῶν ἄλλων εἰς τὰ προβλήματα τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἐπειγούσῃ ἀνάγκῃ διὰ τοῦτο ὅχι μόνον τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς διεθνούς ἐπιστήμης εἶναι νὰ ληφῶσι σύντομα μέτρα περὶ τούτου, ὧν τὸ σπουδαιότερον εἶναι ἡ ἐπιδιώξις ἰδρύσεως μιᾶς μὲν ἀκαδηματίας, κυρίως δὲ δύο σχετικῶν ἐδῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, αἵτινες ὅς εἶναι ἡ ἐστὶς τῆς μελλούσης ὀργανώσεως τῶν σχετικῶν μελετῶν.

Πόσον ἐπείγουσα εἶναι ἡ ἀνάγκη αὕτη δεικνύει ὁ περιορισμένος ὀρίζων, ἐν ᾧ κινεῖται νῦν ἡ ἐρευνα ἡμῶν καὶ ἐποπτικῶς καὶ ἐρευνητικῶς, καὶ ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειται ἡ Νεοελληνικὴ διαλεκτολογία. Διερχόμεθα τὴν περίοδον τοῦ περιορισμοῦ καὶ τῆς δυσπιστίας πρὸς πᾶν ἐξερχόμενον τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν διαγραμμάτων τῆς ἀσυντάκτου ἐπι Νεοελληνικῆς γραμματικῆς, ἐνῶ κατ' ἀλήθειαν τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα δὲν φαίνονται σοβαρῶς καὶ εἰς εὐρὺ μέτρον ἐξερχόμενα τῶν ὀρίων τῆς Νεοελληνικῆς Κοινῆς. Τὸ λέγω αὐτὸ ἐκ πλήρους πεποιθήσεως καὶ χωρὶς νὰ θέλω νὰ ὑποτιμῆσω τὴν μέχρι τοῦδε ἐρευναν ἢ νὰ ὑπεριτιμῆσω τὴν μέλλουσαν

καὶ ὡς μικρὰν ἀπόδειξιν τούτου φέρω κατωτέρω παραδείγματα τινὰ τῶν σχετικῶν τάσεων μου πρὸς ἔξοδον ἐκ τῶν ὀρίων τούτων.

Πρὸ πολλοῦ ἐπέισθην ὅτι ἡ κυριώτερος ἀρτηρία, ἣτις θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὴν διαλεύκανσιν τοῦ ζητήματος περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Κοινῆς καὶ τῶν ἰδιωματικῶν διαφορῶν ἐν αὐτῇ καὶ κατὰ τὴν Μεταγενεστέραν καὶ κατὰ Βυζαντικὴν περίοδον εἶναι τὰ δι' ἔλλειψιν προσοχῆς καὶ ἐπαρκούς πρώτου ὑλικοῦ δυσερμηνεύτα καὶ σποραδικὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωρούμενα φαίνόμενα τῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων, ὧν φαινομένων ἕκαστον ἀντιπροσωπεύεται κατ' ἐμὲ χαρακτηρὰ ἐπικρατοῦντα καὶ τῶρα καὶ ἄλλοτε εἰς εὐρεῖν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον περιοχὴν. Πλείστα τοιαῦτα φαίνόμενα ἔχω ἤδη παρατηρήσει καὶ κριτήσει σημείωσιν διὰ μελλούσας πραγματείας μου, οἷον περὶ παραδόξων τινῶν σύνσεων τῶν ψιλῶν, περὶ παραδόξων τινῶν τονικῶν μεταβολῶν, περὶ παραδόξων τινῶν σημασιολογικῶν μεταβολῶν κλπ. κλπ. Πόσον ἀνγκαῖον εἶναι νὰ διαλευκνωθῶσι τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ ἀπὸ πόσας ἀτόπους ὑποθέσεις θὰ ἀπαλλάξωσι τὴν ἐρευναν ἡμῶν δεικνύει ἐν ἐλάχιστον παράδειγμα. Ἐγιναι λόγος πολὺς περὶ τοῦ πῶς ἐκ τοῦ ἀρχαίου κόλπος προῆλθε τὸ Νεοελληνικὸν κόρπος καὶ ἐπιστεῦθη ἡ γνώμη περὶ μεσολαθήσεως τοῦ Ἰταλικοῦ golfo. Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖται κάλλιστα ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τοῖς Νεοελληνικοῖς ἰδιωμασι φαινομένου τῆς δασύνσεως καὶ ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραδείγματος διδκτικὸν εἶναι τὸ Ποντικὸν διάμεσον κόλπος μετὰ καὶ ἄλλων παραδειγμάτων λφ ἐκ τοῦ λφ.

Αἱ τάσεις καὶ πεποιθήσεις μου αὐταὶ με ὀδήγησαν εἰς τὴν θεωρίαν μου

περὶ τοῦ νόμου τῆς ἐξασθενώσεως, ὃν ἀνεπτυχᾶ ἐν πραγματεία μου τινι. Αὕτη δηλ. ἡ ἔννοια τῆς ἐνότητος τῆς ἐξελίξεως; τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τῆς μετακλαστικῆς Κοινῆς καὶ τῆς Βυζαντικῆς περιόδου εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Κοινὴν καὶ τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα καθιστῶσι πιθανόν τὸ κύριον σημείον τῶν ἀποφῶν μου. Ὑπέθετον ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θὰ διεγείρω ἴσως ἀντιρρήσεις, ἀφοῦ ἡ θεωρία μου προσβάλλει φαινομενικῶς καὶ αὐτὴν τὴν διάκρισιν τῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων εἰς βόρεια καὶ νότια καὶ φαίνεται εἰσάγουσα τρομακτικὰ καινὰ δαιμόνια. Καὶ ὅμως τὰ πλείστα συμβιβάζονται, ἂν ἀναλογισθῶμεν τὰ ἐξῆς. Πρῶτον μὲν ὅτι ἡ διάκρισις τῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων εἰς βόρεια καὶ νότια εἶναι μίᾳ ἐμπειρικῇ παρατήρησις ἐκ τῶν ὑτέρων, τῆς ὁποίας οὔτε αἱ ἀρχαί, οὔτε τὸ βάθος, οὔτε τὰ ὄρια εἶναι ἀκόμη σαφῶς ὠρισμένα. Δεύτερον ὅτι δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη ἀκόμη ἡ προφορὰ τῶν φωνηέντων εἰς τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐν Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ἰδίως παρατηρουμένης ἀμελείας περὶ τὴν ἄρθρωσιν τῶν φωνηέντων, ἣτις εἶναι ἐν πολλοῖς ἀνάλογος πρὸς τὴν παρατηρουμένην ἀμελειαν περὶ τὴν ἄρθρωσιν τῶν συμφώνων ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Τρίτον ὅτι ὁ νόμος ἀνήκει κατὰ τὸ πλείστον εἰς ἀρχαιότερον γλωσσικὸν στρῶμα, τοῦ ὁποίου λείψανα μὲν εἶναι τὰ συνχθέντα ὑπ' ἐμοῦ παραδείγματα ἐκ τῶν μετρίων βορείων ἰδιωμάτων, περαιτέρω ἐξελίξις εἶναι ἡ ἐκβολὴ τοῦ φθόγου εἰς τὰ ἀκρατὰ βόρεια ἰδιώματα καὶ ἀκτίνες μεταβιβάσεως στοιχείων ἀπὸ ἰδιώματος εἰς ἰδίωμα εἶναι τὰ ἐκ τῶν νοτίων ἰδιωμάτων παραδείγματα, ὅπως ὡς τοιαῦτα ἴσως ἀκτίνες πρέπει νὰ ἐκληφῶσι καὶ τινὰ παραδείγματα τῶν νοτίων ἰδιωμάτων ἔχοντα ἰ ἐκ τοῦ ε. Ἀγόμεθα

οὕτω νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πλὴν τῆς μὴ ἐξετασθείσης ἀκόμη καταλλήλως μεταβιβάσεως στοιχείων ἐκ τῶν ἰδιωμάτων εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Κοινὴν ὑπάρχει καὶ μερικώτερον μεταβίβασιν στοιχείων ἀπὸ ἰδιώματος εἰς ἰδίωμα.

Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι οἱ ἀντιλήψεις μου αὗται ἐστηρίχθησαν καὶ προήχθησαν σημαντικῶς διὰ νέας τινὲς πραγματείας μου ἐκδομένης προσεχῶς περὶ τοῦ παρασιτικοῦ ἔρρινον ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι μᾶλλον εὐδιάκριτον καὶ οὐσιαστικώτερον τῆς ἀνωτέρω κατὰ μέρος ἀφηρημένης θεωρίας μου, διότι πρόκειται περὶ συμφωνικοῦ φθόγου. Τὰ μεμονωμένα παραδείγματα τῶν προγενεστέρων περιόδων στηριχθέντα καὶ ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων ἐκ τῆς Νεοελληνικῆς ἀπέδειξαν ὅτι καὶ τοῦτο τὸ φαινόμενον ἦτο καὶ εἶναι εὐρύτατος χαρακτηρ ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ μὲ ἡγχοῦν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἴσως ὁ χαρακτηρ οὗτος μετὰ τῆς κλειστότητος τῶν φωνηέντων ἦσαν τὰ κύρια γνωρίσματα, ἐξ ὧν θὰ ἐδικαιούμεθα νὰ δικιρέσωμεν προσωρινῶς τὴν μετακλαστικὴν Κοινὴν εἰς δύο, εἰς Ἀνατολικά ἰδιώματα μετὰ τινῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ εἰς ἰδιώματα τῆς Εὐρωπαικῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῇ κριτικῇ τῆς περὶ τῆς γενέσεως καὶ ἐκτάσεως τοῦ το φθόγου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ πραγματείας μου ἀνήχθη τέλος εἰς συμπεράσματα περιλαμβανόντα καὶ δικαιολογοῦντα ὅλας τὰς ἀνωτέρω τάσεις καὶ ὑποθέσεις μου καὶ δίδοντα προκαταρκτικῶς σχεδὸν τι σφοῦς πλέον διακρίσεως τῶν χαρακτηρῶν τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡ περὶ τοῦ το θεωρία μου αὕτη στηρίζεται εἰς εὐκολοαπόδεικτον καὶ ἄλλως παραδοχὴν ἀναπτύξεως παρασιτικῆς τινος πνοῆς μετὰ

ΜΗΝΙΛΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

τά σύμφωνα, ἤτις ἔλαβε διαφόρους μορφάς ἀναλόγως τῶν προηγουμένων συμφώνων. Ἐκ τούτου καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων τεκμηρίων προήχθη εἰς τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἀναγνωρίσεως διπλῆς θεμελιώδους ἐξελιζέως ἐκ τῆς μετακλασσι- κῆς Κοινῆς πρὸς τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα, κατὰ μίαν μὲν διεύθυνσιν ἐκ τῆς ἐπιδρά- σεως τοῦ τόνου ἐπὶ τῶν φωνηέντων, κατ' ἄλλην δὲ διεύθυνσιν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως αὐ- τοῦ ἐπὶ τῶν συμφώνων, γνωστοῦ πλέον ὄντος ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ τόνου ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπῆρξεν ὁμοί- μορφος καὶ ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ μέχρι τοῦδε θεωρεῖται ὅτι δῆθεν ὁ τόνος εἶναι κατὰ πολὺ ἰσχυρότερος ἐν ταῖς βορείοις ἰδιώμασιν ἀπὸ τὸν τόνον τῶν νοτίων ἰδιωμάτων, ἐφ' ἧς ὑποθέσεως ἐστηρίζετο μέχρι τοῦδε ἀναδρο- μικῶς καὶ ἡ γένεσις τῶν διαφορῶν τῶν χα- ρακτηρῶν τῶν βορείων καὶ νοτίων ἰδιωμά- των. Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄλλοι μερικώτεροι χαρακτῆρες τῶν καθέκαστα ἰδιωμάτων δύ- νανται νὰ στηριχθῶσιν ἐπὶ τῆς θεμελιώδους ταύτης διαιρέσεως. Οὕτω ἐκ τῆς ἐπιδρά- σεως τοῦ ὁμοιομόρφου τόνου ἐπὶ τῶν φω- νηέντων προήλθον τὰ πλεῖστα τῶν φαινο- μενων, ἅτινα τώρα χαρακτηρίζουσι κυρίως τὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα, ἤτοι ἡ κλειστότης τῶν φθόγγων καὶ αἱ ἐκ τῆς κλειστότητος ταύτης ἐξηγουμέναι τροπῆ, οἷον ὁ νόμος τῆς ἐξασθενώσεως, ἡ κώφωσις τῶν ἀτόνων, αἱ ἀποβολαὶ τῶν αὐτῶν ἀσθε- νῶν φθόγγων, ἡ δυσχέρεια μεταβάσεως ἀπὸ φωνηέντων εἰς σύμφωνα ἢ ἀπὸ φωνηέντων εἰς φωνήεντα, ἐξ ἧς προήλθον διάφορα φαι- νόμενα καὶ δὴ τὸ τοῦ παρασιτικοῦ ἑρρίνου.

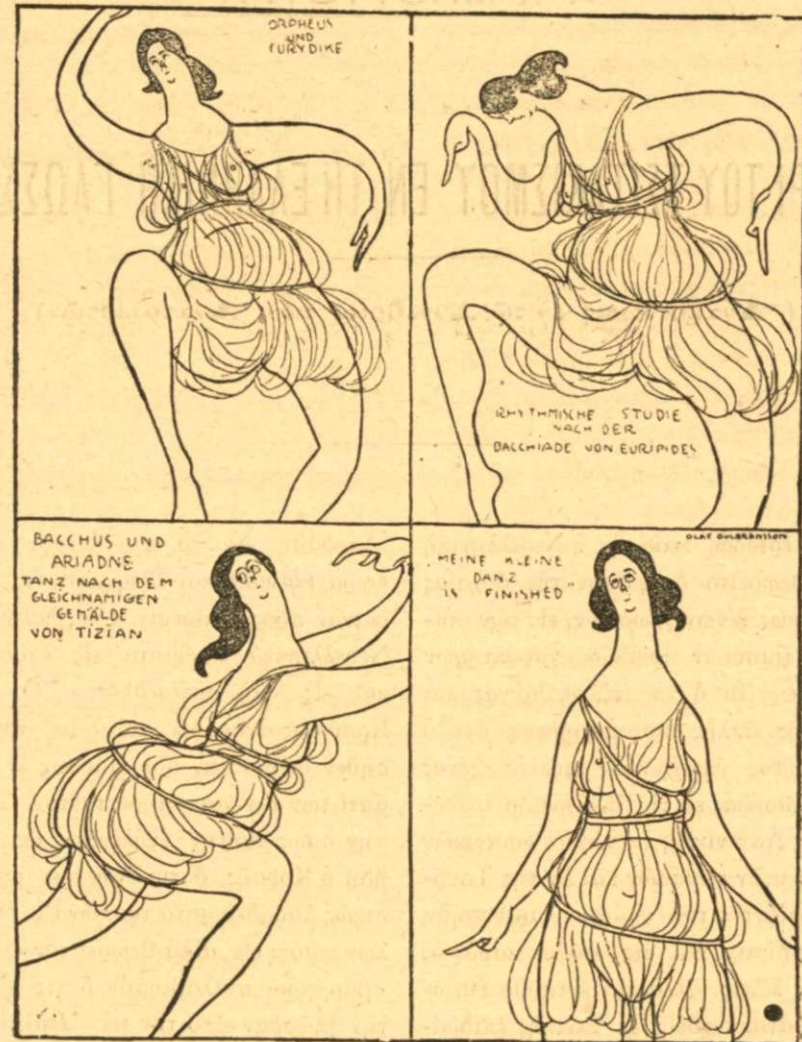
Ἐκ δὲ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὁμοιομόρ- φου τόνου ἐπὶ τῶν συμφώνων προήλθον τὰ πλεῖστα τῶν φαινομένων, ἅτινα τώρα πα- πατηροῦνται κυρίως ἐπὶ τῶν νοτίων ἰδιωμά- των, ἤτοι ἡ δυσχέρεια πρὸς προφορὰν τῶν

συμφώνων καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἐκβολὴ αὐτῶν ἐνίκαυ καὶ ἡ δυσχέρεια μεταβάσεως ἀπὸ τῶν συμφώνων εἰς τὰ φωνήεντα, ἐξ ἧς προήλθον διπλότης τῶν συμφώνων ἢ ἡ ἀνά- πτυξις παρασιτικῆς τινος πνοῆς μεταξὺ τοῦ συμφώνου καὶ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος. Ἡ παρασιτικὴ αὕτη πνοὴ ἔλαβε δια- φόρους τύχας ἐκασταχοῦ καὶ ἀλλαχοῦ μὲν ἐμφανίζεται ὡς ἀπλῆ πνοή, ἀλλαχοῦ κατέ- ληξεν εἰς δασύ συμφώνον. ἀλλαχοῦ ἐξελί- χθη εἰς τὸ παρασιτικὸν γ καὶ ἀλλαχοῦ διὰ συριστικῆς τινος χροιάς παρήγαγεν ἐν συμπλοκῇ μετὰ τῶν προηγουμένων συμ- φώνων τὸν φθόγγον τσ. Ὡς ἐν ἐπὶ πλέον ἐπιχειρήμα στήριζον τὰς ὑποθέσεις ταύτας εἶναι ἴσως τὸ γεγονός ὅτι παραδόξως ἡ ἐνίκαυ τῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων δια- τήρησις τῆς φύσεως τοῦ ἀρχαίου τόνου φαίνεται συμβαδίζουσα μὲ ὅλως ἰδιάζοντα ἐπὶ ταύτων φωνητικὰ φαινόμενα. Ἡ μέλ- λουσα ἐφαρμογὴ ἐπὶ τοῦ πρώτου ὑλικουῦ θὰ ἀποδείξη κατὰ πόσον δύνανται νὰ ἀνα- γνωρισθῶσιν ἀσφκλῶς τὰ ἀνωτέρω καὶ τοῦτο θὰ εἶναι τὸ κύριον μέλημα τῶν ἀσχο- λιῶν μου.

Καταλήγων ἐνταῦθα ἐκφράζω τὴν πε- ποίθησιν ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ ἀνατεῖλουν νέοι ὀρίζοντες διὰ τὴν ἔρευναν τῆς Ἱστο- ρίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν τροπὴν ταύτην εἶναι προωρισμένη κυρίως νὰ δράσῃ καταλλήλως ποδηγετούμενη ἐφ- εξῆς ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία. Παραστάτης ἡμῶν πρὸς τὸ μέγα ἔργον θὰ εἶναι ἡ ὀλο- νέν πυκνοτέρα γινομένη φάλαγγ ἐπιστημό- νων εἰδικῶν εἰς τὰ τοῦ κλάδου τούτου ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν, οἵτινες θὰ ἐνισχύσωσι σπουδαίως ἡμᾶς ἐπιτελοῦντας οὕτω ὄχι μόνον ἐθνικὸν καθήκον ὑπὸ τὴν στενὴν αὐτοῦ ἐννοιαν, ἀλλὰ καὶ καθήκον πρὸς τὴν διεθνή ἐπιστήμην, τῆς ὁποίας οἱ φορεῖς καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ σημείου ἐξετίμησαν ἤδη καλῶς τὴν τόσον παρεξηγηθεῖσα καὶ προ- πηλακισθεῖσα ἄλλοτε πλουσιωτάτην κλη- ρονομίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἀθανάσιος Χ. Μποδτούρας

ΞΕΝΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἡ μὲς Δούγκαν εἰς τέσσαρας χορούς.

Α. Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΣΙΤΑΚΙΣΜΟΥ ΕΝ ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΗ

(Ἀνακοινώσις ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῶν Ἀνατολιστῶν)

Ἐν τῇ περιόδῳ, καθ' ἣν ἡ Νεοελληνικὴ γλῶσσα ἐθεωρεῖτο διαφθορὰ τῆς ἀρχαίας ἐξ ἐπιδράσεως ξένων γλωσσῶν, εἰς τῶν κυριωτέρων τοιούτων ξενικῶν χαρακτήρων αὐτῆς ἐθεωρεῖτο ὁ τσ (τζ) φθόγγος καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἀπλῆς παρατηρήσεως ὅτι ὁ φθόγγος οὗτος ὑπῆρχεν εἰς πολλὰς ξένας λέξεις εἰσελθούσας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐκ τῆς Λατινικῆς, ἐκ τῶν Ῥωμανικῶν καὶ Βαλκανικῶν γλωσσῶν καὶ ἐκ τῆς Τουρκικῆς. Προϊόντος τοῦ χρόνου παρετηρήθη ὁ φθόγγος οὗτος καὶ εἰς πολλὰς καθαρῶς Ἑλληνικὰς λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐθεωρήθη ὡς ἀναπτυχθεὶς ἐκ ξενικῆς ἐπιδράσεως.

Κυρίως δὲ ἐν ἀρχῇ προσέπεσεν εἰς τοὺς ἐρευνητὰς ὁ ἐκ τοῦ ἐξουρακισμοῦ τοῦ κ πρὸ τοῦ ε καὶ ἰ προελθὼν τσ, ὁ «τσετσερισμός», διότι οὗτος εἶναι ὁ εὐρύτερον νῦν διαδεδομένος εἰς τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα.

Ἀπεδόθη δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς «φραγκισμὸν» καὶ ἐθεωρήθη ὡς στοιχεῖον ἱκανὸν πρὸς διαίρεσιν τῶν λαλούντων τὰ Νεοελληνικὰ ἰδιώματα εἰς «τσετσερηδες» καὶ εἰς «μὴ τσετσερηδες». Ὁ Μαρτῖνος Κρούσιος ἀναφέρει καὶ λέξιν τσάπελοι ὡς δῆθεν ὀνομασίαν τῶν ἐχόντων ἐν τῷ ἰδιώματί των τὸν χαρακτήρα τοῦτον. Τὴν γνώμην ὁμοῦς ταύτην ἐξήλεγξεν ὡς ἀνακριβῆ ἤδη ὁ Κοραῖς, ὅστις ἀναφέρει μὲν σποραδικῶς παραδείγματα τροπῶν εἰς τσ καὶ ἄλλων φθόγγων, ἀλλὰ θεωρεῖ τὸν φθόγγον ὡς «βάρβαρον συλλαβισμόν, ὅστις εἰσέβη εἰς τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῆν μὲ Ἰταλοὺς ἐπιμιξίαν τῶν Γραικορωμαίων».

Τὴν καὶ ἐξ ἄλλων φθόγγων ἀνάπτυξιν τοῦ τσ παρετήρησαν καὶ πολλοὶ τῶν ἐρευνητῶν τῆς τελευταίας ταύτης περιόδου ἄλλ' ὅλοι σχεδὸν ἀναφέρουσι μεμονωμένα παραδείγματα χωρὶς οὔτε τὴν ἐρμηνείαν τῆς γε-

νέσεως τοῦ φθόγγου νὰ ἐπιχειρήσωσιν οὔτε τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ νὰ ὀρίσωσι. Τοῦτο ἐπεχείρησε πρῶτος ἀτελέστερον ὁ Καρρ, ἐσχάτως δὲ ἐπὶ μεμονωμένων γραμμάτων καὶ ἐπὶ τοπικῶς περιορισμένου ὕλικου ὁ Ρερνот. Ὁ τελευταῖος παραδέχεται ὅτι προέκυψεν ὁ φθόγγος ἐκ τῆς ἐν τισι τῶν Νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων παρατηρουμένης ἀναπτύξεως διπλῶν συμφώνων ἐξ ἀπλῶν. Ἡ θεωρία, δι' ἣς προσεπάθησα νὰ δώσω ἐγὼ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ φθόγγου τούτου ἐν προσεχῶς ἐκδοθησομένη ἐκτενεῖ διατριβῆ μου, εἶναι πολὺ γενικωτέρα καὶ ἐρμηνεύει πολλὰ ἄλλα φαινόμενα τῆς Νεοελληνικῆς. Στηρίζεται εἰς παραδοχὴν ἀναπτύξεως μεταξὺ τοῦ συμφώνου καὶ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος τῆς καὶ ἄλλως παρατηρουμένης παρασιτικῆς πνοῆς λαβούσης μετὰ ὠρισμένα σύμφωνα συριστικὴν τινα ἀπόχρωσιν καὶ ἐν συμπλοκῇ μετ' αὐτῶν παραγαγούσης τσ (τζ) φθόγγον.

Ἐν τῇ περὶ τούτου ἐκθέσει μου προσπαθῶ νὰ ὀρίσω τὴν ἐκάστοτε φύσιν τοῦ φθόγγου τούτου καὶ καταλήγω εἰς τὸ ἐξαγόμενον ὅτι, μολονόνι νῦν φαίνεται ἐπικρατούσα ἡ προφορὰ τσ καὶ ἐκ τῶν ἀμεθόδων συλλογῶν τοῦ Νεοελληνικοῦ λεξικοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὠρισμένα συμπεράσματα, ὅμοῦς ἡ ἀρχικὴ ἀνάπτυξις ἦτο ποικίλη κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τσ καὶ τσζ καὶ τζ καὶ τζζ. Διὰ δὲ τὸ ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς κειμένους στερεότυπον τζ παραδέχομαι ὅτι εἶναι γενικὴ γραφικὴ παράστασις, ἐξ ἧς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματά τι.

Ἐξετάζων κατόπιν τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου τῆς γενέσεως τοῦ φθόγγου τούτου, δι' ὃ ἔκαμεν ἀποδείξας τινὰς ἐξ Ἑλληνικῶν λέξεων ἐν ξέναις γλώσσαις (uncay=οὐργία, curica=Κυριακή, κλπ.) οἱ Thumh καὶ Philippidi καὶ ἐκ τούτων ἐξεφράσθη-

σαν περὶ πιθανότητος ἀναπτύξεως τοῦ φθόγγου τούτου πρὸ τοῦ 10ου αἰῶνος, εὐρίσκω ἐκ πολλῶν Ἑλληνικῶν τεκμηρίων ὅτι πράγματι ἡ ἀνάπτυξις αὕτη εἶναι ἀρχαιοτέρα τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ ὡς ἀπόδειξιν πρόσθετον ἐκ τῶν ὑστέρων τῆς ἀρχαιότητος ταύτης τοῦ φαινομένου ἔχομεν τὸ γεγονός ὅτι πλεῖστα παραδείγματα λέξεων μετὰ τσιτακισμοῦ ἔχομεν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Κοινῇ, προελθόντα ἐκ τῆς μεταβιβάσεως εἰς αὐτὴν ἰδιωματικῶν στοιχείων, ἧτις μεταβίβασις ἀπῆτησε βεβαίως μακρὰν ἐξέλιξιν. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοιούτων κυρίως ἐρευνῶν νομίζω ὅτι θὰ διευκρινισθῇ τὸ νῦν σκοτεινότερον ζήτημα τῆς μεταβιβάσεως γλωσσικῶν στοιχείων ἀπὸ τῶν ἰδιωμάτων εἰς τὴν Κοινὴν ἢ ἀπὸ ἰδιώματος εἰς ἰδίωμα.

Διὰ πολλοὺς λόγους διήρεσα τὴν σχετικὴν πρὸς τὸν φθόγγον τοῦτον πραγματείαν μου εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἀναπτύσσω τὴν γενικὴν θεωρίαν καὶ πιστοποιῶ αὐτὴν ἐκ τῶν καθέκαστα συμφώνων, ἐξ ὧν προῆλθεν ὁ φθόγγος οὗτος, δι' ἐτυμολογικῶς προφανοῦς ἢ εὐκόλως ἐτυμολογουμένου ὕλικου. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος χρησιμοποιοῦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ διδάγματα τῆς θεωρίας ὡς μέσον πρὸς ἐρμηνείαν δυσερμηνεύτου νῦν γλωσσικοῦ ὕλικου ἢ πρὸς ἐρμηνείαν τῆς προελεύσεως λέξεων, περὶ ὧν ὑπάρχει ἀμφισβήτησις ἐν τῇ νῦν ἐρευνῇ.

Ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν πραγματείαν προτάσσω ἐξέτασιν τοῦ τσ ἢ τζ φθόγγου, ὅστις δὲν προέκυψεν ἐκ φωνητικῆς τροπῆς ἄλλων φθόγγων, ἀλλὰ προῆλθεν ἐκ συμπτώσεως ὀδοντικῶν φθόγγων τ, δ, θ μετὰ τοῦ σ ἢ ζ μετ' ἀποβολὴν ἐν τῷ μεταξὺ φθόγγου τινός. Τοῦτο συμβαίνει ἰδίως εἰς τὰ νῦν ἄκρατα βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα (ἀκλούτσα=ἀκλούθησα, πότζα=πότζα κλπ.), ἀλλ' ἀπαντῶνται παραδείγματα

κατὰ διαφόρους τρόπους ἐξηγούμενα καὶ εἰς τὰ μέτρια βόρεια ἰδιώματα καὶ εἰς τὰ νότια αὐτά. Ἐπίσης φθόγγος τοιοῦτος προκύπτει εἰς τινὰ βόρεια ἰδιώματα ἐξ ἀναπτύξεως ἑνὸς τ μεταξὺ τοῦ ὕγραυ λ καὶ τοῦ σ ἢ ζ μετ' ἐκβολὴν τοῦ μεταξὺ φωνήεντος μέλισσα = μέλισσα, ἔλιζα ἔλουζα κλπ.) ἢ μεταξὺ ρ καὶ σ ἢ ζ (γύρτσα = γύρτσα κλπ.) ἢ μεταξὺ ν καὶ σ (ντσί = νησί κλπ.) Κοινὸν τοιοῦτον παράδειγμα εἶναι τὸ κολτσιδα.

Μετὰ ταῦτα ἐξετάζω ποῦ καὶ πῶς ἐξ ἐκάστου συμφώνου προῆλθεν ὁ φθόγγος οὗτος. Ὅπως ἐκ τοῦ γ ἔχομεν ζ εἰς τὴν Τσακωνικὴν (μοζὺ = μογῶ κλπ.) καὶ εἰς τὰ Φερτάκαινα (ἀνοίζω = ἀνοίγω κλπ.) οὕτω ἐκ τοῦ g ἔχομεν τζ ἢ τζι (ἀντζελοσ = ἄγγελος κλπ.) εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους, εἰς οὓς ἐκ τοῦ κ προῆλθε τσ.

Ἐκ τοῦ δ ἐν τῇ συνιζήσει μετὰ ἐπομένον ι πρὸ φωνήεντος προῆλθε dj ἐν τῇ Κοινη, j ἐν Otranto (jαβαίνω - διαβαίνω κλπ. πρβλ. καὶ τὸ τῆς Κοινης γιά = διά) ζ ἢ ζι ἀλλαχού (ζάβουλος = διάβολος, ἐξ οὗ καὶ τὸ Κοινὸν ζαβολιά, ζιό = δύνω κλπ.) καὶ τέλος τζ ἢ τζι ἀλλαχού (τζάκονος = διάκονος, τζιάσκαλος = διδάσκαλος κλπ.) Ἄλλα καὶ ἄλλως ἔχομεν τζι πρὸ e καὶ i ἐν Φερτακαίνοις καὶ πλείστα μεμονωμένα παράδειγματα καὶ πρὸ ἄλλων φθόγγων ἐκ πολλῶν ἄλλων τόπων. Ἐν δὲ τῇ Τσακωνικῇ ὅλα τὰ dr, θρ, τρ τρέπονται εἰς τσι.

Ἐκ τοῦ ζ ἐπίσης ἔχομεν τζ, τσι καὶ τσ. Μόνον πρὸ τοῦ ι φθόγγου παρατηρεῖται ἡ τροπὴ αὕτη γενικῶς ἐν Ἀραβανίφ τῆς Καππαδοκίας. Δὲν παρατηρεῖται ὁμως καὶ ἐνταῦθα ἡ τροπὴ πρὸ τοῦ υ, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὅτι ἡ τροπὴ ἔγινε πρὶν ἢ τὸ υ γίνῃ ι, ἢτοι πρὸ τοῦ 10ου αἰῶνος. Ἐν Σύμη παρατηρεῖται γενικῶς τροπὴ παντὸς ζ εἰς τζ (τζυμώνω = ζυμώνω, σφάτζω = σφάζω κλπ.), εἰς πολλοὺς δὲ ἄλλους

τόπος παρατηρεῖται μόνον ἐπὶ ὠρισμένων κατηγοριῶν λέξεων ἢ ἐπὶ μεμονωμένων παραδειγμάτων. Κοινὸν τοιοῦτον παράδειγμα ἔστω τὸ τζι(ν)τζυφον = ζιζυφον.

Ἐκ τῆς παρὰ τὸ θ ἀναπτύξεως τῆς παρασιτικῆς πνοῆς προῆλθον αἱ πλείστα τῶν τροπῶν τοῦ γράμματος τούτους ἐν τοῖς διαφόροις ἰδιώμασιν, ὧν μία εἶναι καὶ ἡ εἰς τσ, ἧς μόνον μεμονωμένα παράδειγματα ἔχομεν ἐκ διαφόρων τόπων. Κοινὸν τοιοῦτον παράδειγμα ἔστω τὸ ἀτσιγγανος = ἀθίγγανος. Ἐκ τοῦ σθ ἐπίσης ἔχομεν τσ ἐν μεμονωμένοις παραδείγμασι. Κοινὸν παράδειγμα καὶ τούτου ἔστω τὸ ἄτσαλος = ἀτάσθαλος μετὰ τοῦ ἐκ τούτου προελθόντος πρώτου συνθετικῶν πολλῶν λέξεων τσαλα(τσαλαπατῶ κλπ.), ὕπερ ἐσφαλμένως ἐπεχειρησάν τινες νὰ ἐρμηγεύσωσιν ἄλλως. Προηγουμένου ἑρρίνου ἔχομεν ἐκ τούτου τζ ἐνιαχού, οὗ παράδειγμα ἔστω τὸ κοινὸν σκαντζόχοιρος = ἀκανθόχοιρος, ἀλλὰ καὶ τσ, οὗ παράδειγματα κοινὰ ἔστωσαν τὸ κατσαρίδα = κανθαρίς καὶ κατσαρός = ἀκανθός.

Ἐκ τοῦ κ ἐπίσης διελθόντος διὰ βαθμίδος ὀδοντισμοῦ καλῶς ἐξακριβωθείσης μετὰ τῆς παρασιτικῆς πνοῆς προῆλθε πρὸ τοῦ 10ου αἰῶνος τὸ περισσώτερον ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων διαδεδομένον τώρα ττ ἢ τσι πρὸ τῶν λεπτῶν φθόγγων e καὶ i. Τόποι ἐν οἷς μέχρι τοῦδε παρατηρήθη ἐπικρατοῦσα ἡ τροπὴ αὕτη εἶνε ἡ Νοτιὰ Ἰταλία, ἡ Τσακωνικὴ, μέρος τῆς Μεσσηνίας, μέρος τῆς Ἀρκαδίας, ἡ Κορσικὴ, ἡ Κύμη τῆς Εὐβοίας, αἱ Ἀθῆναι, τὰ Μέγαρα, ἡ Βοιωτία, ἡ Λοκρίς, ἡ Αἰτωλία, ἡ Σκύρος, ἡ Κέως, ἡ Σύρος, ἡ Νάξος, ἡ Ἴος, ἡ Ἀμοργός, ἡ Θήρα, ἡ Χίος, ἡ Κρήτη, ἡ Κάρπαθος, ἡ Κάλυμνος, ἡ Κύπρος, ἡ Μεγίστη, τὸ Φαράσιον, ἡ Ὀφισ καὶ ἡ Λέσβος. Εἰς ταύτας προσθέτω ἐγὼ τὴν Τήνοντιν Ἄνδρον, τὴν Μάνην εἰδικῶς, τὴν Καππαδοκίαν γενικῶς,

τὴν Κῶν, τὴν Ῥόδον, τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Οἰνὸν καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη τοῦ Πόντου. Κοινὰ τοιοῦτου εἴδους παράδειγματα ἔστωσαν τὰ τσίχλα = κίχλη, τσουκνίδα = κυνοκνίδα, τύνορο = κύναρον, παρατσιούκλι = παράκνυλος κλπ. Ἐνιαχού παρατηρεῖται ἡ τροπὴ καὶ πρὸ ἀδρῶν φθόγγων. Ἐκ τοῦ τσ τούτου ἐνιαχού προῆλθε περαιτέρω σ ἢ σι, οὗ φαινομένου σαφῆ παράδειγματα ἔχομεν ἐκ τοῦ 16ου αἰῶνος ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Hesseling ἐκδοθείσῃ δημῶδει Ἑλληνικῇ μεταφράσει τῆς Πεντατεύχου. Ἐπίσης ἐκ τοῦ σκ διὰ τοῦ σι ἔχομεν ἐνιαχού τσ. Παραδόξως δὲ ἐνιαχού τὸ ἐκ ποικίλων προελεύσεων τσ ἐξελίχθη ἀντιστρόφως εἰς οὐρανικὸν κ.

Ἐκ τοῦ ξ διὰ τῆς παρασιτικῆς πνοῆς παρὰ τὸ δεύτερον συστατικόν του σ προῆλθε πρῶτον ἡ διάμεσος βαθμὶς kts, ἧς ἐν παράδειγμα ἔχομεν ἐκ Λέσβου, τὸ ktsé nu = ξαίνω καὶ ἔπειτα τσ, ὅπερ παρατηρεῖται γενικῶς μὲν ἐν Τσακωνικῇ καὶ Βονα (tserè = ξηρός, tsádefo = ἐξάδελφος κλπ.), μεμονωμένως δὲ ἀλλαχού. Κοινὸν τοιοῦτον παράδειγμα δύναται νὰ νομισθῇ τὸ τσῶφλοιο ἐκ τοῦ ἐξῶφλοιο.

Ἐκ τοῦ ρ διὰ τῆς γενικῆς τροπῆς του εἰς σι ἐν τῇ Τσακωνικῇ ἐν μόνον παράδειγμα περαιτέρω ἐξελίξεως εἰς τσι ἔχομεν, τὸ tsjadhia = ῥαφίς.

Ἐκ τοῦ σ διὰ τῆς παρασιτικῆς πνοῆς σπανιώτερον μὲν προέκυψε ζ (κοινὸν παράδειγμα τούτου ἔστω τὸ ζουριάζω = σειριάζω, ἀνθ' οὗ ἰδιωματικῶς ἔχομεν τωριάζω), συνηθέστερον δὲ προέκυψε τσ, ἦτις τροπὴ εἶναι ἀρκετὰ ἀρχαία, διότι ἱκανὰ παράδειγματα αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἤδη παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ. Γενικῶς παρατηρεῖται ἡ τροπὴ ἐν Σύμη, συχνοτάτη δὲ εἶναι εἰς πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἐνῶ ἐξ ἄλλων τόπων ὑπάρχουσι

μόνον μεμονωμένα παράδειγματα. Κοινὰ τοιαῦτα παράδειγμα ἔστωσαν τὸ κοτύφι = κόσσυφος, τσουγκρῶ = συγκρούω.

Συχνοτάτη εἶναι ἡ τροπὴ τοῦ τ εἰς τσ καὶ παράδειγματα καὶ ταύτης ἔχομεν εἰς τὰ δημῶδη Βυζαντικὰ κείμενα (βάτζινον). Γενικὴ εἶναι ἡ τροπὴ πρὸ τοῦ ι ἐν Καππαδοκίᾳ (ποντζικός, γονασιζω κλπ.). Ἐκ πολλῶν ἄλλων τόπων καὶ πρὸ διαφόρων φθόγγων ἔχομεν μόνον μεμονωμένα παράδειγματα. Κοινὰ τοιαῦτα παράδειγματα, ἔστωσαν τὰ πιτυλιζω = πιτυλιζω, κληματσιδα = κληματῆς, γαλατσιδα = γαλακτῆς, βουτσι = βουτίον, κατσύφα = κατήφεια, τσιλῶ = τιλῶ κλπ. κλπ.

Ἐκ τοῦ χ ἔχομεν τσ εἰς μεμονωμένα τινὰ παράδειγματα ἐκ Τσακωνικῆς καὶ Κρήτης καὶ ἐκ τοῦ ψ μεμονωμένα μὲν παράδειγματα ἀλλαχόθεν, πλείονα δὲ ἐκ Βονα τῆς Ἰταλίας. Κοινὸν τοιοῦτον παράδειγμα εἶναι τὸ τσευδός = ψευδός.

Συχνοτάτα παρατηρεῖται ὁ φθόγγος οὗτος εἰς τὰς συγκοπὰς κυρίων ὀνομάτων καὶ εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ προῆλθεν ἐκ τῆς συμπτώσεως μετὰ τὴν συγχοπὴν πολλῶν φθόγγων (Πατοσή = Παρασκευή, Τοιάντα = Ἀλεξάνδρα κλπ.).

Διὰ τῆς παραδοχῆς ὅτι ἡ τροπὴ τοῦ κ εἰς τσ εἶναι ἀρχαιοτέρα του 10ου αἰῶνας λύεται καλῶς τὸ ζήτημα τῆς κατάληξεως —ίτσα ὡς θηλυκοῦ τῶν μεσαιωνικῶν —ίσης, —ίτσι, χωριστὰ ἐξεταζομένης ἀπὸ τὴν ἐν Σλαβικαῖς τοπωνυμίαις καὶ λέξεσι —ίτσα κατάληξιν. Ἡ κατάληξις ὠριμῆθη ἀπὸ τὰ ὑποκοριστικὰ εἰς —ίκιον (περδίκιον, κλπ.) διεδόθη πολὺ ὡς καὶ ἡ —άκιον καὶ ἐμφανίζεται συχνοτάτη ὡς —ίτσι (ν) ἐν τοῖς δημῶδεσι μεσαιωνικοῖς κειμένοις. Ἀρσενικὸν τῆς κατάληξεως ταύτης ἦτο —ίκιος, ἐξ οὗ ἀφ' ἑνὸς ἔχομεν —ίκος (μικρῖκος κλπ. καὶ —ίκας

(Γεωρίκας κλπ. ἔντισι τόποις τοῦ Πόντου, ἀφ' ἑνὸς ἑτέρου—ίσιος ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς κει-
 μένοις καὶ ἀλλαγῷ τοῦ Πόντου (Νικηφορί-
 τσης, παιδίτσης κλπ.) καὶ τέλος—ίσιος ἀλ-
 λαγοῦ τοῦ Πόντου (σκυλίτσης κλπ.). Ἀκρι-
 βῶς δηλαδὴ εἶναι ὁμοία ἐξέλιξις, ὡς ἡ τῶν
 εἰς—άκιο—άκιος. Τούτων τὸ θηλυκὸν—
 ικία,—ίκια, ἔγινε—ίκα ἐν Πόντῳ (μανίκα,
 Μαρίκα κλπ.) καὶ—ίσιος ἀλλαγῷ καὶ ἐν

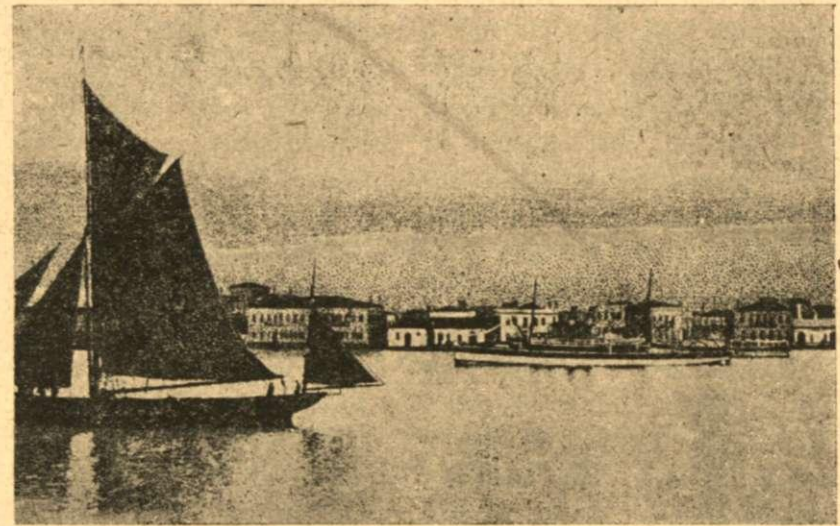
τοῖς κοινοῖς παραδείγμασι (μητερίτσα, πα-
 τερίτσα κλπ.).

Ταῦτα περὶ τοῦ πρώτου μέρους τῆς
 πραγματείας μου. Τὸ δεύτερον μέρος αὐτῆς,
 ὡς ἤδη εἶπον, εἶναι ἐτυμολογικὴ ἐργασία
 ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τῆς θεωρίας
 περὶ πλείστον λέξεων δυσερμηνεύτων καὶ
 ἀμφισβητουμένων ἐν τῇ νῦν ἐρεῦνῃ.

Ἄθανάσιος Χ. Μπούτουρας

ΤΑ ΣΤΕΝΑ ΤΩΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

Ἡ ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΑΚΤΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΑΝΔΑΜΑΤΕΙΡΑ ΚΑΙ ΠΑΝΔΑΜΑΤΩΡ

Τους ἀπαύστως παραπονουμένους διὰ τὰ καύματα τοῦ ἡλίου, τὸν κοινορτόν, τὸν Δήμαρχον, τὴν λειψυδρίαν καὶ ρυπαρότητα τῶν δρόμων Ἀθηναίους συμβουλευόμεν ν' ἀποδημήσωσιν ἐπὶ ἓνα μῆνα, οὐχὶ Ἰούλιον, ἀλλὰ καὶ Ἀπρίλιον, εἰς Κάϊρον τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ θέλουσι μάθει οἱ μεμψίμοιροι οὗτοι πῶς τὰ αὐτὰ ἐκθετόμενα εἰς τὸ παράθρον ἐψήνονται εἰς τὸ διάστημα τῆς ἀπαγγελίας ἐνὸς Πάτερ Ἡμῶν, καὶ σκληρύνονται ἂν τύχη βραδύγλωσσοι ὁ ἀπαγγέλλων· ἐκεῖ θὰ ἴδωσιν οἰκίας, πνέοντος τοῦ λιβός, δένδρα, ὀχήματα, διαβάτας, ὄνους καὶ καμήλους, ἐξαφανιζόμενα εἰς πικρὸν νέφος μαύρου, ὡς τὴν πίσσαν, κοινορτοῦ, οὐχὶ μεταφορικῶς, ὡς ὁ ἀθηναϊκός, ἀποτυφλοῦντος, ἀλλὰ πράγματι μεταβάλλοντος εἰς τυφλούς, ὀφθαλμιῶνας καὶ μονοφθαλμούς τὸ ἓν τέταρτον, τοῦλάχιστον, τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τοῦτο ἐνῶ ὑπάρχει πρόχειρον πρὸς κατάβρεγμα τὸ θολὸν ρεῦμα τοῦ ἀκενώτου Νείλου· ἐκεῖ θέλουσι διδαχθῆ πῶς σβύνουσι τὴν δίψαν διὰ διαλύσεως κιτρίνου βορβόρου οἱ μὴ ἔχοντες νὰ δώ-

σωσι πεντάλεπτον δι' ἕκαστον ποτήριον διηθημένου ὕδατος καὶ πῶς ἐφευρέθησαν τὰ χάρτινα περιλαίμια ὑπὸ τῶν δυστροπύντων νὰ καταβάλωσιν ἐν καὶ ἡμισυ φράγκον διὰ πλύσιμον ἐνὸς ἐκάστου ὑποκαμίσου.

Ἐξ ὅλων ὅμως τῶν πληγῶν τῆς Αἰγύπτου, ἡ μᾶλλον βασανίζουσα τοὺς πρὸ εἰκοσάδος ἐτῶν καὶ λήγοντος τοῦ ἔαρος συγκατοίκους μου ἐν τῷ τότε ἀρίστῳ τοῦ Καίρου Βασιλικῷ Ξενοδοχείῳ ἦτο ὅτι δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ κοιμηθῆ τις μόνος, οὐδὲ κἂν εὐκολον νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τίνας εἶχεν ἐκάστοτε εἰς τὴν κλίνην τοῦ συντρόφου. Ἄνὰ πάντα τῶ ὄντι δηλωτικὸν τῆς παρουσίας των κνισμῶν, ἐδικαιοῦτο μετ' ἴσης πιθκνότητος νὰ ὑποθέσῃ ὅτι συνεκόμισε φθειρας ἐκ τοῦ γθεσινού περιπάτου εἰς τὸ Καγαλῆ Παζάρ, ὅτι περιπατεῖ ἐπ' αὐτοῦ κἀνθηρος, ὅτι τὸν ἐμίανε δυσώδης κορέσις, ἢ τὸν ἐκέντησεν ἰοβόλος σκορπιός.

Ἐκ τούτου συνέβαινε ὅτι εὐθὺς μετὰ τὸ πρόγευμα ἀπεσύρετο μὲν ἕκαστος ἡμῶν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ πρὸς μεσημβρινόν

ὑπνον, μετὰ τινα ὅμως λεπτὰ ἔβλεπέ τις πάντας κατὰ σειρὰν συνερχομένους εἰς τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ξενῶνος μικρὰν αὐλὴν, ὡς εἰς τὸ μόνον κατὰ τὰς θερμὰς ὥρας ὅπως οὐν κατοικήσιμον μέρος. Οἱ τέσσαρες τῶ ὄντι ὑψηλοὶ τοῖχοι τοῦ τετραστέγου οἰκοδομήματος μετέβαλλον τὴν αὐλὴν ταύτην εἰς εἶδος τι φρέατος, καὶ μικρὰ τις μετὰ πίδακος δεξαμενὴ παρεῖχεν ἂν οὐχὶ δρόσον τὸ παρήγορον τοῦλάχιστον κελάρυσμα ὕδατος καταλειβομένου. Εἰς τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῆ ὁ τεχνιτὸς ζέφυρος γιγαντιαίου κρεμαστοῦ ἀνεμιστηρίου, παλλομένου ὑπὸ εὐρώστου μαύρου, τὸν ὅποιον, πρὸς μετριασμόν τοῦ αἰθιοπικοῦ αὐτοῦ ἀρώματος, ἐρράντιζον μακρόθεν δι' ὕδατος τῆς Κολωνίας δύο φιλοπαίγμονες Ἀγγλίδες. Οὐδὲ ταῦτα ὅμως, οὐδ' ἡ ἀκατάπαυστος ἐπὶ δίσκων περιφορὰ μοναδικῆς τὴν ποικιλίαν συλλογῆς δροσιτικῶν ἐξ ἀνανά, ρόδων, πικροκεράσου, κιτρομήλου, ζιζύφου, ταμαρίνθου καὶ παντὸς ἄλλου καρποῦ καὶ ἄνθους, οὐδὲ τοῦ ἄραβος ταχυδακτυλογοῦ τὰ θαύματα, οὐδὲ τῆς ἐπαιτούσης ζάχαριν δορκάδος ἢ χάρις καὶ ἡ ἡμερότης, οὔτε τῶν μεταξοτριχῶν αἰλούρων τῆς Ἀγκύρας αἱ θωπεῖαι, οὔτε τοῦ πολυγλώσσου ψιττακοῦ αἱ προσρήσεις, οὐδ' αὐτὴ τῆς χαριτοβρύτου ξενοδόχου ἢ παρουσίας ἤρχοντες νὰ νικήσωσι τῶν πολυῶρων ἐκείνων καταναγκαστικῶν συνεδριάσεων τὴν πληξίν καὶ τὴν ἀνίαν.

Τὸ μόνον κατ' αὐτῆς κάπως δραστηκώτερον ἀντίδοτον ἦτο ἡ ἰλαρότης, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλει πάντοτε ἡ ἐμφάνισις ζεύγους τινὸς ἀληθῶς πρωτοτύπου. Περί μὲν τῆς κυρίας ἠδύνατό τις ἐκ πρώτης ὄψεως, ἄνευ δισταγμοῦ, νὰ βεβαιώσῃ ὅτι πρὸ τριάκοντα ἢ καὶ περισσοτέρων ἐτῶν ὑπῆρξεν ἐκτάκτως ὡραία· ἀλλ' ἤδη οὔτε τὸ χρῶμα, οὔτε ἡ κόμη, οὔτε τὰ ὀφρύδια, οὔτε οἱ ὀδόντες

οὐδ' ἄλλο τι ἦτο παρ' αὐτῆ ἀληθινόν, πληρὸν μόνων τῶν κοσμοῦντων τὰ ὄτα καὶ τοὺς δακτύλους τῆς ἀδαμάντιον. Οὐδ' ἤρκειτο εἰς τούτων μόνον τὴν λάμψιν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνδυμασία αὐτῆς ἡμιλλᾶτο πρὸς τῆς Ἰριδος τὴν ποικιλίαν, ἡ κόμη ἢ μᾶλλον φενάκη ἀπὸ πρώτας βοστρυχισμένη, τὸ πιλίδιον ἀληθῆς ἀνθῶν, ὁ πέπλος ἐκ τριχάπτου καὶ οἱ ἐβδομηκονταετῆς πόδες συνεσφιγμένοι ἐντὸς χρυσοπόρπων ἀτλαζίνων ὑποδηματίων· τὸ δὲ ἐκ πάντων τούτων ἀναδιδόμενον ἄρωμα τοῦ πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος περιζήτητου ἀποστάγματος Millefiori, τόσον ἰδιάζον καὶ βαρὺ, ὥστε ἤρκει μόνον ν' ἀναγγεῖλη ἀλανθάστως τὴν προσέγγισιν τῆς κυρίας Ὀρτενσίας Βερτολότη. Οὐχ ἦτον δὲ τοῦ ὑποκειμένου, τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῆς ὀσμῆς ἦσαν καὶ οἱ τρόποι αὐτῆς ἰδιόρρυθμοι καὶ ἀρχαῖοί. Εἰσερχομένη ἐχαιρέτα περιληπτικῶς πάντας, θέτουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, καὶ στρέφουσα ἔπειτα κύκλῳ τὴν κεφαλὴν διένεμεν ὡς ἀντίδωρον ἀνὰ ἐν βλέμμα καὶ ἐν γλυκῷ μειδίῳμα εἰς ἕκαστον ἡμῶν, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑποψίας ὅτι ἐμοίραζεν πράγματα στερούμενα ἀπὸ πολλοῦ πάσης ἀξίας. Ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἔτεινε τὴν δεξιάν τῆς πρὸς χειραψίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὑψηλὰ πρὸς ἀσπασμόν, οὐδ' ἐκάθιζε ποτε χωρὶς πρῶτον ὡς ἐξ ἀπροσεξίας νὰ δείξῃ καὶ ἔπειτα νὰ σκεπάσῃ μετὰ προσοχῆς τὸν πόδα, καὶ πλειστάκις, οὐδενὸς μελετῶντος τὴν ἐπίθεσιν, ἐλάμβανεν ἦθος ἀμνησμένης. Περί δὲ τοῦ κ. Δαυὶδ Βερτολότη ἀρκεῖ νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἦτο κατὰ τινα ἔτη νεώτερον τῆς συζύγου του γερόντιον, διδάκτωρ τῶν καλῶν γραμμάτων, ἱερότης τοῦ Ἀγ. Μαυρικίου, εὐγενέστατος τοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ κατεχόμενος ὑπὸ τῆς μανίας ν' ἀπαγγεῖλη περὶ παντὸς ζητήματος, καὶ ἰδίως καλλιτεχνικοῦ, αὐτοσχεδίου λόγους εἰς γλώσσῃ γαλλικῇν προ-

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

φερομένην Ιταλιστί και μάλιστα λομβαρδιστί. Καί τοιοῦτο μὲν ἦτο τὸ ἀνδρόγυνον, ἢ δὲ δι' αὐτοῦ διασκομδασίς συνίστατο πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ ὑποκρίνονται πάντες σφοδρὸν ἔρωτα πρὸς τὴν κυρίαν, περιάγοντες αὐτὴν διὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀπατήσεων εἰς ἀστειοτάτην ἀμηχανίαν περὶ τὴν προτίμησιν εὐνοουμένου, τὸν δὲ κύριον νὰ ἐνθαρρύνωσι μὲν εἰς αὐτοσχεδιάσματα, μετ' ὀλίγον ὅμως, ἐνῶ ἐρηγόρευε πλησίστιος, νὰ πνίγωσι τὴν φωνὴν του διὰ συναυλίας βαρυγῶν ρογχασμῶν, ζητοῦντες ἔπειτα παρ' αὐτοῦ συγγνώμην ἂν κατελήφθησαν ὑπὸ ὕπνου ἀκουσίου καὶ ἀκαταμαχῆτου. Ταῦτα ἔβαινον ἐπὶ τινα χρόνον ὁμαλῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων σχετικῆς τινος εὐπρεπειας, ἀλλ' ἀποφράδα τινὰ ἡμέραν, καθ' ἣν τὸν χυμὸν τοῦ ἀνανὰς καὶ τῆς ταμαρίνθου εἶχεν ἀντικαταστήσει ὁ παγωμένος καμπανίτης, οἱ ζωηρότεροι τῶν θαυμαστῶν τῆς Ὀρτενσίας ἐξετράπησαν εἰς ὑπέρβασιν τῶν ἐσκαμμένων τόσον σπουδαίαν, ὥστε ὁ ἀνεκτικώτατος τῶν συζύγων ἠναγκάσθη νὰ θυμώσῃ καὶ ν' ἀποχωρήσῃ, ἀποκομίζων τὴν συμβίαν του, ὑπερβαίνων ὅμως τὴν φλιάν τῆς θύρας, ἔκρινε πρέπον νὰ στραφῇ καὶ νὰ κεραυνώσῃ τοὺς αὐθάδεις ὡς ἐξῆς : « Ἀρκοῦμαι, Κύριοι, πρὸς τιμωρίαν σας νὰ σᾶς δηλώσω ὅτι ἡ δέσποινα πρὸς τὴν ὁποίαν ἠσεβήσατε, πρὶν ἢ ἀξιωθῶ νὰ συζητηθῶ μετ' αὐτῆς, ὠνομάζετο Ροζάτη Γαλέτη » !

Ἡ δόξα, καὶ πρὸ πάντων ἡ θεατρικὴ, παρακαμᾷ σήμερον τόσον ταχέως, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς φερούσης τὸ ἀνωτέρω ὄνομα ἐνδέχεται ν' ἀγνοῶσιν οἱ νεώτεροι τῶν ἀναγνωστῶν. Τῆς ὀμηγύρεως ὅμως ἡ κατάπληξις ὑπῆρξε μεγάλη, διότι οὐδεὶς ἐδικαιοῦτο πρὸ τετάρτου αἰῶνος ν' ἀγνοῇ τὸ ὄνομα τοῦτο· παρ' ἐμοὶ δὲ ἐξηγήριε τὴν ἀνάμνησιν ὀπτασίας τῶν παιδι-

κῶν μου χρόνων ἀλησμονήτου. Ἐσπέραν τινὰ, μετὰ τὴν παράστασιν ἐπὶ τοῦ θεάτρου τῆς Γενούης τοῦ πολυκρότου μπαλέττου « Μελεάγρου », ἀποκοιμηθεὶς ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἀναμενούσης τὴν σειρὰν αὐτῆς νὰ κινήσῃ, ἀφυπνίσθη ἐντρομος ὑπὸ φοβερᾶς βοῆς. Παράφρον καὶ ἀλλαλάζον πλήθος ἐφόρμα κατὰ πλήρους ἀνθοδεσμῶν τεθρίππου, ἀπωθούμενον ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων καὶ τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων, τῶν ὁποίων ἀντήχουν αἱ ἐπιταγαὶ διαλύσεως, ἐκρότουν αἱ μάστιγες καὶ ἤστραπτον τὰ ξίφη. Μετὰ βραχεῖαν ὅμως πάλιν κατίσχυον τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τάξεως οἱ τῆς ἀταξίας· ὁ ἠνίοχος, πειραθεὶς νὰ προχωρήσῃ, ἐκρημνίζετο ἐκ τῆς ἔδρας του, οἱ ἵπποι ἀπεξεύγοντο καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν ἐλάμβανον λογικὰ ὄντα, μεταβληθέντα εἰς ἄλογα ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐνῶ ὀρθῇ ἐν τῇ ἀμάξῃ, πατοῦσα ἐπὶ σιβάδος ἀνθέων καὶ ὡς ὄνειρον ὠραία ὑπὸ τὸ φῶς τῶν βεγγαλικῶν λαμπάδων, ἠὲ χαρίζεται ἡ Ροζάτη Γαλέτη τὰ ἐπευφημοῦντα πλήθη κράζουσα : « Grazie, Signori, e troppo » !

Παρὰ τῶν θαυμαστῶν αὐτῆς ἐκηρύττετο ἡ Γαλέτη χορεύτρια ἐφάμιλλος τῆς Ἐσλερ, τῆς Τζερίτου καὶ τῆς Ταλλιόννη· οὔτε πρὸς Ἐλφιν ὅμως, οὔτε πρὸς χρυσαλίδα ἢ ἄλλο τι ἀτμῶδες καὶ ἐναέριον ἠδύνατο ὡς ἐκεῖναι νὰ ὁμοιωθῇ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον πρὸς ἐμψυχωθὲν ἄγαλμα τῆς Ἥρας ἢ Ρωμαίας αὐτοκρατορίσης. Ὁ χορὸς αὐτῆς ἦτο πρὸ πάντων ἐπίδειξις τοῦ κάλλους τῆς, ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς ἀπόψεις, καὶ πολὺ τῶν κινήσεων θαυμαστότεραι αἱ καμπύλαι τοῦ τραχήλου καὶ τῶν ὤμων, τὸ ἀψιδωτὸν σχῆμα τοῦ ποδὸς καὶ ἡ ἔντασις τῶν μυῶνων τῆς κνήμης. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἢ χορεύουσα ἐθριάμβευεν ἀκίνητοῦσα. Ὅταν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιπονωτέρας τινὸς σειρᾶς ἀμμάτων ἐστηρίζετο εἰς στήλην ἢ κορμὸν δέν-

δρου, καταπόρφυρος ἐκ τοῦ ἀγῶνος καὶ οὐχὶ τοῦ ψιμυθίου, συνέχουσα διὰ τῆς χειρὸς τοὺς παλμούς τοῦ ὀγκωθέντος στήθους, ἐνῶ παρασυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰδίου βάρους κατέρρεεν ἢ κόμη τῆς ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ὡς μαύρη πλημμύρα, ἐφλογοβόλουν οἱ ὀφθαλμοί, διέστελλε τὰ χεῖλη μειδιάμα Βάκχης καὶ θρόμβοι τινὲς ἰδρωτὸς ἐπιβίβον εἰς τοὺς κροτάφους τῆς ὡς μαργαῖται, πάντες τότε ἐλησμόνουν τὴν χορεύτριαν, ὅπως θαυμάσωσι τὴν γυναῖκα· ἢ δὲ ἐκ τοῦ θεάματος αἰσθησις ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἔτρεμον αἱ χεῖρες αἱ κρατοῦσαι τὰς διόπτρας, καὶ πλειστάκις συνέβη ν' ἀντηχῆσωσιν αἴφνης παταγῶδη χειροκροτήματα καὶ νὰ πέσωσι βροχηδὸν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αἱ ἀνθοδέσμαι, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐμφανοῦς ἀφορμῆς, ἐνῶ ἀνεπαύετο περιμένουσα τὴν σειρὰν τῆς νὰ χορεύσῃ.

Ἡ τότε αὐστηρὰ ἐν Ἰταλίᾳ λογοκρισία καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὑποκεινούμενα ὑπὸ σεμνοτύφων τινῶν ἢ, τὸ πιθανώτερον, ζηλοτύπων ἀριστοκρατικῶν γυναικῶν, ἀπειρατο μὲν ἐνίοτε νὰ ἐπέμβῃ πρὸς περιορισμὸν τοῦ σκανδάλου, ὡς τὸ ὠνόμαζε, δύσκολον ὅμως ἦτο νὰ διατυπωθῇ εὐλογόν τι παράπονον κατὰ τῆς μόνης ἴσως χορευτριάς, ἥτις οὔτε ἐψημμυθιοῦτο, οὔτε ἐγύμνωνεν ὅσον αἱ ἄλλαι τὸ στήθος, καὶ τῶν διαφανῶν χιτωνίων ἐπροτίμα ν' ἀνατινάσῃ βαρείας μέχρι μέσης κνήμης ἐσθῆτας, διὰ κινήσεως τοῦ γόνστος ἀμιμήτου. Τί δὲ ἔπταιεν ἐκεῖνη, ἂν ἐπλάσεν αὐτὴν ὁ Θεὸς οἶαν οἱ ἐρμολύφοι τὴν Ἥραν ; ἂν δὲν εὐρίσκετο Ἰξίων ἱκανὸς νὰ προτιμήσῃ τῆς Ἥρας οἰανδήποτε Νεφέλην, ἂν ἦτο ὡς τοῦ Χαρμολίου τοῦ μεγαρικοῦ διτάλαντον τὸ φίλημα τῆς καὶ ἂν πρὸς εὔρεσιν τῶν ταλάντων τούτων ἐπώλησαν εἰδωλολάτραι τινὲς τὸν ἀγρόν των, ὑπέγραψαν συναλλάγματα ἢ καὶ ἐλήστευσαν τὸ πατρικὸν ταμεῖον ἢ

τὴν μητρικὴν κειμηλιοθήκην ; Οὐδὲ δικαιοτέρων ἦτο νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος, ἂν ὁ γέρον μαρκήσιος Σπινόλας ἐπρόσφερον αὐτῇ τὴν καρδίαν, τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν ἀνεψιῶν του· ἂν ὁ νεόγαμος δούξ Βαλδισέρας ἐρράπισεν ἐν πλήθοντι θεωρεῖν τὴν γυναῖκά του. τολμήσασαν νὰ τὴν συρίξῃ· ἂν ὁ ἐκβακχευθεὶς ἀντιπρόσωπος τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλας, ἀπέσπασεν ἀπο τοῦ στήθους του καὶ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας τῆς ἀδαμαντοκόλλητον ἀστέρα, ἢ ἂν ὁ ἠγούμενος τῶν Καπουκίνων, εἰς ὃν ἐξωμολογεῖτο τὰ ἀμαρτήματά τῆς, ἐγονάτισεν ἐμπρὸς τῆς ἱκετεύων καὶ μετ' αὐτοῦ ν' ἀμαρτήσῃ.

Πῶς δὲ νὰ μὴ θεωρήσῃ τις ὡς ἀσύστατον κακολογίαν, ὅτι ὁ ὑποβολεὺς τοῦ θεάτρου περιφρονηθεὶς παρ' αὐτῆς, ἐσκορπίσε διὰ πιστολίου τὸν μυελὸν του, ἐνῶ αὐτὸ τοῦτο ἀπεδείκνυεν ὅτι μυελὸν δὲν εἶχεν ; Ἡ δὲ τοσαύτη θραῦσις εἰς μόνους τοὺς μὴ ἰδόντας τὴν γυναῖκα ταύτην ἐφαίνετο ἀλλόκοτόν τι καὶ μυθῶδες.

Πρὸς ἐξήγησιν τῆς γοητείας αὐτῆς, ἀρκούμεθα νὰ ἐνθυμίσωμεν ὅτι ἡ ἱστορία. ἢ ποίησις καὶ ἔτι ἡ τέχνη, κατέστησε γυναικεῖά τινα δνόματα ἀχώριστα ἀπὸ τῆς ἰδέας ἡδονῆς τινος ὑπερανθρώπου.

Ὀλίγοι, πιστεύομεν, εἶναι ἐκεῖνοι, εἰς οὓς δὲν ἐπροξένησαν ἠδυπαθῆς οἶγος τὸ τῆς Δαλιδᾶς, τῆς Σολόμης, τῆς Κλεοπάτρας ἢ τῆς βυζαντινῆς Θεοδώρας.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι πάσας ταύτας τὰς ἀντιπροσώπους τῆς ὑπερτάτης ἐντάσεως τῆς ἠδυπαθείας ἀναπλάττει κῦθορμήτως ἢ φαντασία ἡμῶν κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τύπον γυναικὸς ὑπερβάσης τὴν ἡβην, εὐμελοῦς, μετὰ βλέμματος ἐπιτακτικοῦ καὶ χεῖλους κάπως εἰρωνικοῦ.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ κάλλος καὶ τὸ ἦθος τῆς Γαλέτης, τῆς μόνης ἱκανῆς νὰ ἐμπούσῃ

εις τοὺς λατρευτὰς αὐτῆς τὴν αἴσθησιν, οὗ ἀσπάζονται τὸ κράσπεδον τῆς ἐσθῆτος Σεμιράμιδος ἢ πατοῦνται ὡς ὁ Ἡρακλῆς ὑπὸ τοῦ σανδαλίου Ὀμφάλης.

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν χρόνον ἐφαίνετο κατορθώσασα ν' ὀφοπλίση. Ὅτε εἶδον αὐτὴν ἀποθεομένην ἐν Γενούῃ, ἦτο βεβαίως ὑπερτεσσαρακοντοῦτις, οὐδ' ὑπέθεξεν ἐκεῖνη ἢ τελευταία ἀπόξευξις τῶν ἱππῶν τῆς θυμαστῆς γαναικός, ἀλλ' ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀκόμη ἐξηκολούθησε νὰ χορεύῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἐπιδεικνύῃ ἑαυτὴν ἐν Νεαπόλει, Τεργέστη, Μιλάνῳ καὶ Φλωρεντίᾳ. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους κατέβαλε φεῦ! τὴν πανδαμάτειραν ὁ πανδαμάτωρ, ὁ μεταβαλὼν εἰς τὸ οἰκτρὸν ἐκεῖνο ἄθροισμα ρυτίδων, προκομιῶν, ἐπιχειρημάτων, μωρῶν ἀξιώσεων καὶ ἀλλοκότων μορφασμῶν, τὸ πρὶν εἶδωλον τῆς ὄλης Ἰταλίας, εἰς ἀντικείμενον γέλωτος τὴν παραίτιον τῶν τοσοῦτων δακρύων παραίτιον!

Τὴν ροὴν τῶν ἀναμνήσεων διέκοψαν αἱ παρακλήσεις τῆς ξενοδόχου ὅπως δυσωπήσωμεν δι' οἰουδήποτε τρόπου τὸ ζεῦγος Βερτολόττη, τὸ ἐτοιμαζόμενον ἤδη ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἀντικρὺ ἀντίζηλον ξενοδοχεῖον τῆς Ἀνατολῆς. Μετὰ βραχείαν περὶ τούτου σύσκεψιν ἀπεφασίσθη παμψηφεί εἰς μὲν τὴν κυρίαν νὰ προσφέρωμεν δι' ἐράνου μεγαλοπρεπῆ ἀνθοδέσμη, μεθ' ἱκετηρίου γράμματος, ὅπως συγχωρήσῃ παρεκτροπὴν, δι' ἣν ἔπαιε πρὸ πάντων τὸ πολυῦμνητον αὐτῆς κάλλος, τὸν δὲ κύριον νὰ ἱκανοποιήσωμεν ἐπιτρέποντες αὐτῷ νὰ ρητορεύσῃ ἐπὶ δίδωρον ἄνευ διακοπῆς. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀναφορᾶς ὑπῆρξε τελεία. Εὐθύς, τῷ ὄντι, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ἐπέλαμψεν εἰς τὸ παραθύρον τοῦ κοιτῶνός της ἢ ἱλαρὰ ὄψις τῆς κυρίας Ὁρτενσίας, ὁσφραϊνομένης τὰ σταλέντα ἄνθη καὶ παρεχούσης ἡμῖν μετὰ γλυκεροῦ μειδιάματος

πλήρη ἄφρασιν ἀμαρτιῶν, κατὰ δὲ τὴν ὑπαίθριον συνεδρίασιν τῆς ἐπιούσης, ἀνέπτυσσεν εἰς ἡμᾶς ὁ κύριος Δαβὶδ Βερτολόττης τὴν περίφημον αὐτοῦ θεωρίαν περὶ ὑπεροχῆς τοῦ μπαλέττου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ δράμα καὶ τὸ μελόδραμα, ὡς ἐξῆς :

« Σκοπὸς τοῦ τεχνίτου εἶναι, Κύριοι, νὰ συγκινή τὴν ψυχὴν ἡμῶν, μεταδίδων ὅσα αἰσθάνεται ὁ ἴδιος. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτύχῃ, εἴτε ὑποβάλλων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ τὴν συγκίνησιν ταύτην ἀντικείμενον, ὡς ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης καὶ ὁ παντόμιμος, εἴτε ἀγωνιζόμενος νὰ ἐρμηνεύσῃ ὁ ἴδιος τὴν ἐκ τούτου ἐντύπωσιν καὶ νὰ μεταδώσῃ αὐτήν, ἔστω καὶ ἀορίστως, εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπως πράττει ὁ μελοποιός.

« Ἡ ζωγραφικὴ, ἡ γλυπτικὴ, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ μιμητικὴ ὄργανα εἶναι βεβαίως ἔξοχοι τέχναι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου δισπρόσιτοι εἰς τοὺς πολλοὺς, τοὺς χηρῶντας, ὅπως συγκινηθῶσιν, ἐκφραστικοῦ μέσου ἰλικιότερου, ἐξηγοῦντος τὰ πάντα καὶ ἀπαλάττοντος ἀπὸ παντὸς κόπου τὴν ἄπτερον αὐτῶν φαντασίαν. Τοιοῦτος εἶναι ὁ προφορικὸς λόγος. Ὑπάρχουσι φιλόσοφοι, κηρύττοντες τὴν γλῶσσαν θεῖαν ἀποκάλυψιν, καὶ μὴ ἀναλογιζόμενοι, οἱ ἄθλιοι, ὅτι ὑβρίζουσι τὸν Θεὸν ἀποδίδοντες αὐτῷ τρόπον ἐκφράσεως, οὐ μόνον συνθηματικόν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἄχαριν, βάνασον καὶ τραχύν. Τί ἄλλο τῷ ὄντι εἶναι πᾶσα γλῶσσα παρὰ μόνον ἐλσεινὸν κράμα συριγμοῦ, βραγχνότητος καὶ ρινοφωνίας, δασέων, τὰ ὁποῖα ἀναγκάζουσι τὸν ἐκφέροντα νὰ χασμηθῇ, ψιλῶν τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ χωρὶς νὰ πτύσῃ, ἀφορήτων χασμοδιδῶν, ἀμφιβόλων διφθόγγων χαλαρῶν συνδέσεων, ἀργῶν ἐπιθέτων, καὶ ἀλλοκότων ἰδιωτισμῶν :

« Ἡ τοιαύτη χάριν τῶν πολλῶν προσ-

θήκη τοῦ λόγου εἰς τὴν μίμησιν ἐγέννησε τὸ δράμα, τὸ ἀναβιβάζον ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπα διαλεγόμενα περὶ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων καὶ συμφερόντων, ἐνώπιον ἀκροατῶν ἠλιθίων, οἵτινες, ἂν δὲν ἦσαν τοιοῦτοι, ἠδύναντο, προσέχοντες εἰς τὰ περὶ αὐτοὺς συμβαίνοντα, νὰ ἐντροφήσωσιν εἰς δράματα ἀσυγκρίτως κάλλιον ἢ ἐπὶ τοῦ θεάτρου παριστανόμενα ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀληθῶς δρώντων καὶ πασχόντων προσώπων. Οὐδὲ περιώρισθη εἰς τοῦτο τὸ κακόν· ἀλλ' εὐρέθησαν καὶ οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ μελοποιήσωσι τὸν διάλογον, ἦτοι νὰ καθυποτάξωσι τὴν μουσικὴν εἰς πάσας τοῦ δράματος τὰς περιπετείας. Τὸ τοιοῦτον ὅμως πείραμα τὸ ὀνομασθὲν μελόδραμα, ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἀποτύχῃ ἐλσεινῶς, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἂν μὲν ἀποβλέπῃ πρὸ πάντων ἡ μουσικὴ εἰς τὴν τέρψιν τῆς ἀκοῆς, ἂν ἦναι δηλ. ἐλαφρὰ καὶ ζωηρὰ ὡς ἡ Ἰταλική, ἀποδεικνύεται ἀσυμβίβαστος πρὸς πᾶσαν ἔντασιν τοῦ τραγικοῦ πάθους, ἂν δὲ πάλιν ἐπιδιώξῃ τὴν ἐμβριθείαν καὶ τὴν ἀκριβεστέραν συμφωνίαν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ δράματος διάθεσιν τῆς ψυχῆς, ὡς ἡ τῶν νεωτέρων Γερμανῶν, τότε ἡ ἀκρόασις αὐτῆς ἀποβαίνει πολὺ μᾶλλον κόπος παρὰ ἡδονή. « Ἄλλὰ δὲν εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ καταστήσω διὰ τινος παραδείγματος ἔτι σαφέστερον ὅσα λέγω. Πάντες γνωρίζεται τὸν μιμητικὸν χορὸν τῆς Μελίσσης. Νέα κόρη θέλει νὰ κόψῃ ρόδον, καὶ ἐκ τῆς κάλυκος τοῦ ἄνθους ἐκπηδᾷ μέλισσα διώκουσα, φοβίζουσα ἢ καὶ πληγώνουσα διὰ τοῦ κέντρου τὸ κορασιδίον. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισεν αὕτη ὅτι ἀπηλλάγη τοῦ θηρίου καὶ ἀναλάμπει ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἡ χαρὰ τὴν πρόσκαιρον ὅμως ταύτην γαλήνην διαδέχεται καὶ πάλιν ὁ σάλος καὶ ὁ τρόμος, διότι ἤσθάνθη τὸ πονηρὸν ζωῦφιον ἐμφωλεῦον εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ πέπλου της, ὃν ρίπτει

μετὰ φρίκης μακρὰν αὐτῆς· ἀλλὰ οὐχί, δυστυχῶς, μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν μέλισσαν τὴν εἰσδύσασαν ἤδη ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα. Καὶ ταύτην λοιπὸν σπεύδει ν' ἀποβάλῃ ἢ μᾶλλον νὰ σχίσῃ, τρέχουσα ὡς μαινομένη καὶ σκορπίζουσα περὶ ἑαυτὴν τὰ τεμάχια τοῦ ὑφάσματος, μέχρις οὗ καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ τρόμου καὶ τοῦ καμάτου καταπέσῃ ἡμιθανῆς καὶ ἡμίγυμνος ἐπὶ τῆς γλῆσσης.

Τοιαύτη ἡ παντομίμα καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ διάστημα δὲν ἔπαυσεν ἢ χορεύτρια νὰ παρίσταται ἐνώπιον ἡμῶν ζωηρὰ, εὐχαρις, εὐκίνητος καὶ πτερωτὴ οὐδ' ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἴδωμεν τὰ ρόδινα χεῖλη της διαστρεφόμενα πρὸς ὀγληρὰν ἀπαγγελίαν φωνηέντων καὶ συμφῶνων, ἢ τὸν λαιμὸν αὐτῆς ὀγκούμενον πρὸς ἐπίπονον ἐκφορὰν βαρέως ἢ ὀξέως ἤχου. Ἄφου, τῷ ὄντι, ἀρκοῦσι πρὸς σαφῆ ἀποτύπωσιν καὶ τοῦ λεπτοτάτου αἰσθήματος ἢ ἐκφρασεως τοῦ προσώπου καὶ τοῦ σώματος αἱ κινήσεις, τίς ἢ ἀνάγκη ἀμίλλης πρὸς τὴν φλυαρίαν σοφιστοῦ ἢ τοὺς λαρυγγισμοὺς κοσσύφου; Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸ μελόδραμα καὶ τὸ δράμα εἰς τοὺς χυδαίους . . .

— Ἄλλα κύριε, διέκοψεν ἡ παρακαθημένη πυρρόμαλλος ἀγγλίς, πρέπει ἄρα νὰ κατατάξω μετὰ τῶν χυδαίων τὸν Ρακίαν καὶ τὸν Σαιξπηρον ;

— αὐτὸς βεβαίως, κυρία μου, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι, ζῶντος τοῦ Ρακίνα, αἱ τραγωδίαι αὐτοῦ παριστάνοντο ὑπὸ ἠθοποιῶν ἀλευροπάστων τὴν κόμην, καὶ φερόντων τὸ ἔνδυμα τῆς αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου ιδ', ἐπὶ σκηνῆς ὅπου παρεκάθηντο ἀναμῖξ μετὰ τῶν προσώπων τοῦ δράματος οἱ προνομιοῦχοι θεαταί, καὶ ὅτι ταῦτα ἤρχοντο ὅπως καταστήσωσιν ἀδύνατον πᾶσαν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐπομένως τοῦ πνεύματος ἀπάτην. Ἄλλως δὲ αἱ τραγωδίαι τοῦ Ρακίνα στεροῦνται πάσης δρά-

σεως· δὲν εἶνε δράματα, ἀλλὰ βιβλία, τὰ δ-
ποῖα οὐδὲν ζημιούνται ἀναγινωσκόμενα
παρὰ τῆ ἐστία, ἀντὶ νὰ διδαχθῶσιν ἀπὸ τῆς
σκηνῆς. Ὅπως διάφοροι τούτων εἶναι αἱ
τραγωδίαι τοῦ Σαιξπήρου, ἤτοι μόνον δρα-
σις ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους· ὁ δὲ διάλογος
εἶναι ἐν αὐτοῖς τόσον ἐπουσιώδης, ὥστε θὰ
ἠδύνατο ἄνευ μεγάλης ζημίας νὰ λείψῃ.
Τοῦτο αἰσθανόμενος αὐτὸς ὁ Σαιξπήρος,
οὐδέποτε διστάζει νὰ θυσιάσῃ τὸν διάλο-
γον εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἰδιοτροσίαν. Ὅτ' ἐν
ὑπακούων εἰς τὸν λυρικὸν αὐτοῦ οἶστρον,
παρενδέτει ποιήματα ὅλως ἀλλότρια τῆς
δραματικῆς ὑποθέσεως, ὅτε δὲ ἔχων ὄρεξιν
νὰ γελάσῃ, παρεισάγει πρόσωπα ἀνταλ-
λάσσοντα ἐπὶ ὀλοκλήρους κατὰ σειρὰν σκη-
νὰς χαριεντισμούς, βωμολοχίας καὶ λογο-
παίγνια, οὐδὲ ταῦτα ἔχοντά τι κοινὸν πρὸς
τὸ δράμα, καὶ ἄλλοτε πάλιν, κατὰ τὰς κρι-
σίμους μάλιστα πλοκάς, ἀντικαθιστᾷ ὡς ἐν
τῷ μπαλέτῳ τὸν διάλογον ἢ ἀπλῆ ὑπόδει-
ξις τοῦ τί πρέπει νὰ πράξωσι τὰ ἐπὶ τῆς
σκηνῆς πρόσωπα, νὰ μονομαχήσωσι, νὰ
ἐγγύσωσιν εἰς κύλικα δηλητήριον, νὰ κό-
ψωσι κλάδους δένδρου, νὰ ἐξορύξωσιν ὀ-
φθαλμόν ἢ νὰ σπαθίσωσι ποντικόν. Ταῦτα
ἀρκοῦσι, πιστεῦω, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐξ
ἴσου ἄτοπον καὶ παράλογον εἶναι νὰ ζητῆ-
τις δράσιν ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ρακίνα ἢ νὰ
περιορίσῃ εἰς τὸν διάλογον τὰ δράματα τοῦ
Σαιξπήρου.

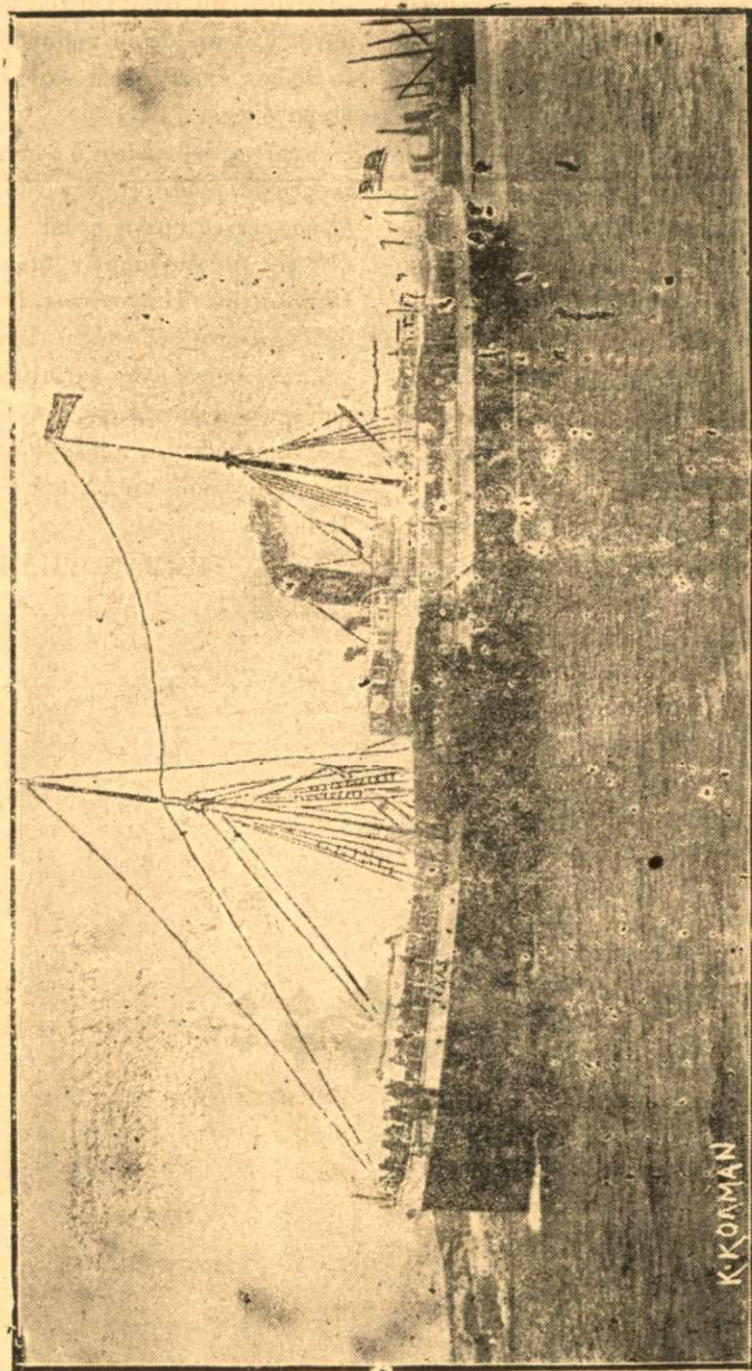
«Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸ δῆθεν δράμα
καὶ τὸ μελόδραμα εἰς τοὺς χοϊκοὺς ἀνθρώ-
πους, καὶ ἐνῶ τέρπονται οὗτοι εἰς τὴν ἀνα-
παράστασιν τῶν σκηνῶν τοῦ συνήθους
βίου, ἄς ἀναζητήσωμεν ἡμεῖς ἐν τῷ θεά-
τρῳ εὐγενεστερόν τι ἐντύφημα τοῦ αἰσθη-
ματός καὶ τῆς φαντασίας. Ὑποθέσατε, κύ-
ριοι, ὅτι παιανίζει ἢ ὀρχήστρα συμφωνίαν

τοῦ Χάυδν ἢ τοῦ Βετόβεν. Τὸ ἄκουσμα
τοῦτο ἀρκεῖ ὅπως μεταφέρῃ ἡμᾶς ἐν ἀκαρεῖ
εἰς τὴν εὐδαίμονα σφαιραν, ὅπου δὲν ὑ-
πάρχουσιν οὔτε κακοὶ ἄνθρωποι, οὔτε θυ-
παραὶ πόλεις, οὔτε ἀγροὶ ἠλιοκαεῖς ἢ κατ-
εψυγμένοι. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ πεζοὶ καὶ
οἱ ἡμιμαθεῖς ἀποκαλοῦσιν περιφρονητικῶς
ὄνειρον τὴν ἀνύψωσιν εἰς τοιοῦτον κό-
σμον, οἱ μέγιστοι ὅμως τῶν φιλοσόφων
πάσης ἐποχῆς καὶ χώρας, κηρύττουσιν ἐνὶ
στόματι τὸν τέλειον τοῦτον νοητὸν κόσμον
πολὺ πραγματικώτερον τοῦ ὑποπίπτοντος
εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν
ἀνύψωσιν ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς διαλεκτι-
κῆς ἢ τῆς τέχνης, ὡς τὸν μόνον τρόπον,
δι' οὗ δύνανται νὰ προγευθῶσι τῆς μελ-
λούσης μακαριότητος οἱ πατοῦντες τὸν
βόρβορον τοῦ τρισαθλίου ἡμῶν πλανήτου.

«Ἄλλ' ὁ κόσμος οὗτος, ὁ ἰδανικὸς καὶ
ὄρατος, ὃν ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν
ἢ μουσικῆ, θαμβώνει αἴφνης καὶ τὴν ὄρα-
σιν ἡμῶν, ὑψουμένης τῆς αὐλαίας. Ἡ σκηνὴ
παριστᾷ τι ἄλλος· εἰς τὸ βάθος αὐτῆς, ἐπὶ
τῆς κορυφῆς χλοεροῦ λοφίσκου, στίλβουσιν
αἱ στήλαι ἀρχαίου ναοῦ, καὶ κατωτέρω,
ὑπὸ τὸ φύλλωμα μεγαλοπρεπῶν δένδρων,
τὰ ὕδατα διανογῶς λίμνης. Καὶ πάντα ταῦ-
τα, χλόη, μάρμαρα, δένδρα καὶ νερὰ παρί-
στανται ὑπὸ τὴν μαγικὴν λάμπιν τοῦ νε-
κτερινοῦ φωτὸς ὑπὸ ὅσιν ὅλως ἰδιάζουσιν
καὶ οὕτως εἰπεῖν ὄνειρώδη. Ἡ σκηνὴ εἶναι
ἀκόμη ἔρημος, ἀλλὰ πᾶς τις προαισθάνεται
ὅτι τὸ δάσος ἐκεῖνο δὲν κατοικοῦσιν ὄντα,
ὡς ἐκεῖνα μεθ' ὧν συναναστρέφεται καθ'
ἐκάστην.

Τὰ μετ' ὀλίγον τῷ ὄντι ἐμφανιζόμενα
ἔχουσιν ἔνδυμα ἴδια φανερῆ νεφέλην· οὔτε ἢ
φωνὴ αὐτῶν ἀκούεται οὔτε τὸ πάτημά των,
ἀλλ' ὀλισθαίνουσιν ὡς σκιαί ἐπὶ τῆς χλόης

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Τὸ καταποντισθὲν ἔξωθεν τοῦ λιμένος τῆς Σμύρνης ἀτιμόπλοιο «Τεξᾶς»

ἢ πτερυγίζουσι περὶ τὰ ἄνθη ὡς χρυσαλί-
δες. Ἄλ' ἤδη ἐντείνεται ὁ φωτισμὸς τῆς
σκηνῆς καὶ ὀγκοῦται ὁ ἦχος τῶν ὀργάνων,
ἀγγέλων τὴν προσέλευσιν τῆς πρώτης χο-
ρευτρίας, δι' ἧς θέλομεν ἐντροφήσῃ εἰς τὸ
ἄκρον ἄωτον τῆς τέχνης. Ἡ ὀργή, Κύριοι,
μὲ πνίγει, ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι εὐρέθη-
σαν οἱ ἱκανοὶ νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἡ μὲν
παντομίμα δύναται νὰ ἔχη καὶ τινα σημα-
σίαν, ἐνῶ ἡ ὄρχησις δὲν ἔχει κατ' αὐτοὺς
καμίαν. Οἱ βλάκες οὗτοι δὲν ἐννοοῦσιν,
ὅτι ὁ συνδυασμὸς αὐτῆς μετὰ τῆς μουσικῆς
εἶναι ἡ μόνη δυνατὴ ἐφαρμογὴ εἰς τὰς τέ-
χνας τοῦ ὑπεριάτου νόμου τοῦ ῥυθμοῦ, τοῦ
κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη περιάγοντος ἐν τάξει
δλόκληρον τὴν κτίσιν.

Πρὸ μικροῦ ἡ γυνὴ αὕτη ἐβάδιζεν,
ἔτρεχεν, ἢ ἐπῆδα, ἀλλ' ἤδη χορεύει, ὁ δὲ

χορὸς, ἦτοι ἡ ἐν ῥυθμῷ κίνησις, δὲν εἶναι τ
αὐθαίρετον ἢ κἂν ἀνθρώπων, δὲ πίνον, ἀλ-
λὰ κανονίζεται, ὅπως καὶ τῶν σφαιρῶν ἡ ἁρ-
μονία ὑπὸ τοῦ θείου νόμου τῶν ἀριθμῶν,
ὃν πρῶτος ἀπεκάλυψεν καὶ ἐλάτρευσεν ὁ
Πυθαγόρας. »

Ὡς ἴσως ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, πάν-
τες εἴχομεν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν ν'
ἀφήσωμεν νὰ διμλήσῃ ἐπὶ δίωρον, ἄνευ
οὐδεμιᾶς διὰ ῥογασμῶν διακοπῆς, τὸν κ.
Βερτολότιην. Ἡ ὑπόσχεσις ἦτο εἰλικρινής,
οὐδὲ φαίνεται δίκαιον νὰ κατηγορηθῶμεν
ἐπὶ παρασπονδία, ἂν κατίσχυσεν τοῦ ἠρω-
κοῦ ἡμῶν ἀγῶνος κατὰ τοῦ ὕπνου, ἢ κἄ-
πως ἀπροσδόκητος παρέμβασις εἰς συζήτη-
σιν περὶ χοροῦ τοῦ Σταγειρίτου καὶ τοῦ
Πυθαγόρα.

EMMANOYHA POIΔΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

MATER PULCHRA

Τὴν ἐσπέραν ἐδίδοτο χορὸς ἐν τῷ πλοίῳ
τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος «Dread-
nought».

Αἱ προσκλήσεις ἦσαν ἐκδεδομέναι πρὸ
δεκαπενθημερίας. Καὶ ἀπὸ δεκαπενθημερίας
τὸ κυριώτερον κοινωνικὸν θέμα, περὶ ὃ
ἔπασαι αἱ συνδιαλέξεις συνεστρέφοντο καὶ
ἐφ' οὗ ἅπαντα τὰ πνεύματα ἠδέως προση-
λοῦντο, ἐν τῷ Διοικητικῷ Μεγάρῳ, ἐν τῷ
Club, ἐν ταῖς Αἰθούσαις, ἐν ταῖς ἵπποδρο-
μίαις, ἐν τοῖς ξενοδοχείοις, ἐν τοῖς συντάγ-
μασιν, ἐν τοῖς πλοίοις, ἐν τῷ Νεωρείῳ, ἐν
ἔπασιν ἐν γένει τοῖς κοινωνικοῖς κέντροις
τῆς Μελίτης, ἢ ὁ χορὸς οὗτος.

Περὶ αὐτοῦ ἐθρυλλοῦντο πολλὰ. Ἐμελλε
νὰ κλείσῃ τὴν χειμερινὴν περίοδον τῶν ζωη-
ρῶν διασκεδάσεων τῆς μικρᾶς, πλὴν παιδρο-
τάτης Νήσου, καὶ κατεβλήθη πᾶσα μέρι-
μνα, ὅπως ἐπιστέψῃ καταλλήλως τὴν
μακρὰν σειρὰν τῶν προηγηθειῶν εὐθύμων
ἐπερίδων, καὶ καταστή τὸ λαμπρότατον
συμπέρασμα τοῦ διαρρέυσαντος λαμπροῦ.
χειμῶνος. Καὶ ὑπῆρχον ἄφθονα τὰ μέσα,
ἄφθονοι αἱ περιστάσεις, καὶ ἄφθονοι αἱ δι-
θέσεις πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου. Τὸ πολεμι-
κὸν σκάφος, οὗ τὸ κινεῖστρομα ἔμελλε νὰ
χρησιμεύσῃ ὡς χοροῦ αἰθουσᾶ, ἕνα μόνον
ἴστων ἔχον, ἀπετέλει τὸ καταλληλότερον

τῶν πεδίων πρὸς τοιαύτην ἐφρτήν. Ἐπειτα
παρεῖχε μείζον ἐνδιαφέρον καὶ ἐνεῖχε μεί-
ζονα ἐπισημότητα ἢ τ' ἄλλα πλοῖα, κα-
ταλέγον μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ
πληρώματος αὐτοῦ, τὴν Αὐτοῦ Βασιλικὴν
Ἵψηλότητα τὸν ὑποπλοίαρχον Πρίγκηπα
Γεώργιον τῆς Οὐαλλίας, καὶ τὴν Αὐτοῦ
Γαληνὴν Ἵψηλότητα τὸν ὑπαρχον Πρίγκη-
πα Λουδοβίκον Βάττεμπεργ. Ἐπειτα
τόσα ἄλλα βασιλικὰ πρόσωπα, εὐρισκό-
μενα τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Μελίτῃ, ἐμελ-
λον νὰ πκρευρεθῶσιν ἐν τῷ χορῷ ἐκείνῳ.
Ὁ Νεὺάρχος τῆς Μείρας τῆς Μεσογείου
Δουξ τοῦ Ἀδιμβούργου, ἡ Δούκισσα τοῦ
Ἐδιμβούργου, ἡ Πριγκήπισσα Λουίζα,
θυγάτηρ τῆς Βασιλίσσης, μετὰ τοῦ συζύ-
γου αὐτῆς Μαρκησίου τοῦ Λόρν, ἡ Πριγκή-
πισσα Εἰρήνη τῆς Ἑσσης, καὶ πολλὰ ἀρι-
στοκρατικὰ Βρεττανικὰ ἐξοχότητες. Καὶ
τέλος ἡ ἀμιλλα, ὁ μέγας οὗτος τῶν μεγα-
λουργημάτων μοχλός, προσέθηκε τὴν στι-
βαρὰν δύναμίν του ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.
Ἐἶχεν ἐμποιήσῃ μεγίστην ἐντύπωσιν, ὁ πρὸ
μηνὸς ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Προβηγγίας, ὑπὸ
τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Συντάγματος τῆς
Μελαινῆς Φυλακῆς (Black watek) δοθεῖς
χορὸς. Καὶ οἱ νευτικὸι βαθυμόφοροι τῆς Αὐ-
τῆς Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος ἠνόουν νὰ

ὑπερχλοντίσωσι τοὺς χερσαίους αὐτῶν συναδέλφους.

Καὶ οὕτως, ἡ εἰκοστὴ πρώτη Μαρτίου τοῦ Σωτηρίου ἔτους 1886, ἦν ἡμέρα πανηγυρικὴ διὰ τὴν Μελίτην.

Τὴν πρώτην, περὶ ὥραν ἐνάτην, αἱ περὶ τὴν Τράπεζαν τοῦ προγεύματος θέσεις, ἦσαν πᾶσαι σχεδὸν κατειλημμέναι ἐν τῷ «Μεγάλῳ Ξενοδοχείῳ». Αἱ φάλαγγες τῶν συνδαιτημένων ἦσαν συμπεπυκνωμέναι καὶ μόλις διεκρίνοντο δύο ἢ τρία ρήγματα, προερχόμενα ἐκ τῆς ἀπουσίας τρυφηλῶν τινῶν Βρεττανίδων, λαμβανουσῶν, ἐκ μαλθακῆς ἔξεως, τὸ πρόγευμα ἐν τῷ κοιτῶνι, καὶ ἐνίων στρατιωτικῶν, ἐξεληθόντων ἐν ὄρθρῳ βαθεῖ, ὅπως παρακολουθήσωσι τὰ γυμνάσια τοῦ τάγματός αὐτῶν.

Ἡ γενικὴ ἀποψὶς τῆς συνεστιαζομένης εὐρείας ὁμηγύρεως, εἶλε τι τὸ εὐάρεστον ἅμα καὶ ἐπιβάλλον. Ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τοῦ Ἑστιατορίου, ἤρχε πνεῦμα γαλήνης, ἀβρότητας, καὶ ἀξιοπρεπείας, σύνηθες κράμα, ἐντυχανόμενον πανταχοῦ, ἐνθα συνέρχονται Ἄγγλοι εὐπατρίδαι. Οὐδέποτε τὸ πρώτιστον ἐκεῖνο Ξενοδοχεῖον τῆς Νήσου, περιέλαβεν ὑπὸ τὴν στέγην αὐτοῦ τοιοῦτον λαμπρὸν ὄμιλον ἀριστοκρατικῶν πολιτευτικῶν καὶ μαχητικῶν ἐξοχοτήτων. Ὁ Ἀρχιστράτηγος Λόρδος Ναπίαρ, ὁ νικητὴς τῆς Μαγδάλας, ἐκάθητο παρὰ τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Βοέλγору. Ὁ κόμης Γούλβεργων παρὰ τὸν Στρατηγὸν Ταϊρνερ. Ὁ Λόρδος Κέπελ παρὰ τὸν Βασιλικὸν Ἀνακδημαϊκὸν Οὐάττις. Ὁ Ὑποναύαρχος Οὐὼρντ παρὰ τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Σύνδεῦ. Ἐκτὸς τούτων διεκρίνοντο ὁ Γλαδστωνικός βουλευτὴς Κάμπελλ-Βάννερμαν, ἐκ τῶν πρωτευόντων μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ὁ Ἐντιμος κ. Βέννετ, μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου Συμβουλίου τῆς Μεμβούρνης, Συνταγματάρχαι τινὲς καὶ Πλοίαρχοι, καὶ διάφοροι ἄλλοι

ἔγκριτοι Ἄγγλοι, διαμένοντες ἐν τῇ Νήσῳ, ἢ παραχειμαζόντες ἐν αὐτῇ, ἢ διερχόμενοι ἀπλῶς, καὶ ἀποφασίζοντες νὰ παραμείνωσι χρόνον τινὰ ἐν τῷ θαλπερῷ τούτῳ Βρετανικῷ Σταθμῷ τῆς Μεσογείου. Ἀναλόγως ἀντεπροσωπεύετο καὶ τὸ ὠραῖον φῶλον, οὗ πλεῖστα μέλη συνεδύαζον ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκεῖνη τὴν λάμπιν τῆς καλλονῆς, καὶ τὴν αἴγλην τῆς Ἀριστοκρατίας.

Τυχγάνων ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐνοίκων, ὡς διαμένων ἀπὸ ἐξαμηνίας ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ, ἐτασσόμην ἕνεκα τῆς τοιαύτης συμπώσεως, ἐν τῇ κορυφῇ τῆς τραπέζης. Πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος εἶχον τὸν συνταγματάρχην Ῥάμσαιῦ, ἕτερον ἀρχαῖον ἐνοίκον, μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῆς θυγατρὸς του, πρὸς δὲ τὸ δεξιόν, μυστηριώδη τινὰ Κυρίαν, πλήρη ἀριστοκρατικῆς ἡθους καὶ ἐπιβλητικῆς καλλονῆς, προδίδουσαν ἀρρητον γλυκύτητα χαρακτῆρος, καὶ ἀξιοπρεποῦς φιλοφροσύνης διὰ τοῦ τρόπου, δι' οὗ προσήνεγκε τὰς εὐαρίθμους μονοσυλλάβους λέξεις, αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς ἱκανοποιήσεις ἅμα καὶ καταστολὴ πάσης ἀποπειράς τῶν περὶξ πρὸς συγκρότησιν συνδιαλέξεως μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐπιμόνως περισυλλεγομένην ἐν τῇ ἐπιφυλακτικῇ στάσει, ἦν ἀρχῆθεν ἀνέλαβε καὶ ἀπαρεγκλίτως ἐξηκολούθει τηροῦσα. Ὁ Συνταγματάρχης, γνήσιον τέκνον τῶν ὄρεων τῆς Καληδονίας, κατέχων τὰς δυο κυριώτερας ἀρετὰς τοῦ Σκωτικοῦ χαρακτῆρος, τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν εἰλικρίνειαν, δὲν ἔπαυεν ἐκφράζων τὴν ἀμνηχανίαν του ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς διαυγάσεως τοῦ μυστηρίου, ὅπερ ἀπετέλει ἡ γυνὴ ἐκεῖνη. Ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εὐρίσκετο ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ ἐν τούτοις οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσῃ τ' ὄνομά της, τὴν κοινωνικὴν θέσιν, τὸν σκοπὸν τῆς ἐν τῇ Νήσῳ διαμονῆς της. Γενικῶς ἠδυνάτο τις νὰ διακρίνη, ἐκ τοῦ ἡθους της ὅτι ἀνήκεν εἰς τὴν

ἀριστοκρατίαν, ἐκ τινος λεπτῆς ἀποχρώσεως τῆς προφοράς της, ὅτι προήρχετο ἐξ Ἰρλανδίας, καὶ ἐκ τοῦ βίου, ὃν διῆγεν, ὅτι δὲν ἤρσκετο εἰς τὰς διχασθεῖσας. Ἄπαξ μόνον ὤφθη ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, ἐν μιᾷ τῶν χορευτικῶν ἐσπερίδων, τῶν κατὰ δεκαπενθημερίαν ἐν αὐτοῖς διδομένων, ἀλλ' οὐδὲν μέρος ἔλαβεν ἐν τῷ χορῷ, διήλθε δὲ πᾶσαν τὴν ἐσπέραν ~~συνδιελεγομένη~~ μετὰ τῆς Λαίδου Σίμμονς, τῆς συζύγου τοῦ Διοικητοῦ. Ἄλλ' οὐδὲ διὰ λόγους ὑγείας ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ Νήσῳ. Τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἐμαρτύρει τὴν δροσερὰν ἀλκήν, καὶ τὴν ροδαλὴν εὐρωστίαν, ἣτις καθίστησιν ἀπαραμίλλους τὰς ὑγιεινὰς καλλονὰς τῶν Βρεττανίδων ἐκείνων, αἵτινες δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὰς ἠλιώδεις ἀκτῆς τῆς Μεσογείου, ὅπως εὐρωσι τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν εὐεξίαν. Ἡ τε οὐίγλη καὶ ὁ Βορρᾶς τοῦ Λονδίνου θαρούουσι τὰ κέντρα των, κατὰ τῆς λεπτῆς διαφανοῦς ἐπιδερμίδος τῶν παρειῶν τῶν ὄντων ἐκείνων ἄτινα θωρακίζει κατὰ τῆς προσβολῆς των, κρεῖττον τοῦ ἰσχυροτέρου χάλυβος, τὸ ἀγνὸν καὶ ζωήρον αἷμά των. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τινὰ ἑτέραν ὑπόθεσιν, ὅτι ἡ ἐν Μελίτῃ παρουσία τῆς περικαλλοῦς ἀγνώστου ἠδύνατο νὰ συνδέηται πρὸς τὴν ἐκεῖ στρατιωτικὴν ἢ ναυτικὴν ὑπηρεσίαν συγγενοῦς τινος, αἴτη ἀπεκρούετο ἀμέσως ὑπὸ τῆς γνώσεως, ὅτι οὐδέποτε προσεπελάσθη ὑπὸ οἰουδήποτε προσώπου, ἀνήκοντος εἰς τὴν μνησθεῖσαν ὑπηρεσίαν.

Καὶ ὁ καλὸς Συνταγματάρχης ἠπόρει καὶ ἐξίστατο. Καὶ συνήθως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῆς μυστηριώδους γυναικός, ἔστρεφε τὴν συνδιάλεξιν περὶ αὐτήν. Ἦρχετο αἰετοπετὰ διὰ μικροῦ τινος προλόγου, ἐν ᾧ ἐδήλου ὅτι εἶνε Ἄγγλος καὶ ὅτι γνωρίζει ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ περιέργεια θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν χυδαιοτέρων ἐλαττωμάτων, ἀλλὰ προσετίθει

ὅτι ἡ περίστασις αὕτη ἦν ἐξαιρετικὴ. Δὲν κατώρθου νὰ ἐννοήσῃ, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ διέρχηταί τις ἱκανὰς ὥρας καθ' ἡμέραν ἐγγὺς προσώπου τινός, ἀνεῦ τῆς ἐλαχίστης γνώσεως τῶν κατ' αὐτό. Τοῦτο, ἔλεγε, θ' ἀπετέλει ἀληθῆ δοκιμασίαν καὶ διὰ τὰ ἰσχυρότερα τῶν νεύρων, θὰ ἐπέβαλλε τὴν ζέσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ εἰς τὸ ψυχρότερον αἷμα.

Τὸ βέβηλον εἶνε ὅτι εἶχε δίκαιον. Τὴν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀνυπομονησίαν καὶ ἀμνηχανίαν του, αἵτινες ἐξετροχιάζον ἐντελῶς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ ἐκ τῆς συνήθους ἀπαθοῦς, φλεγματικῆς, ἀναράχου, Βρετανικῆς πορείας του, συνεμερίζοντο πάντες οἱ ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ ἐσχάτιξ τῆς τραπέζης τεταγμένοι συνδαιτηρόνες. Καὶ πλεῖστα ὑποθέσεις, καὶ πλεῖστα ἀντικρούσεις τῶν ὑποθέσεων τούτων ἀντηλλάσσοντο ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ ἡμῶν ἐκεῖνῳ κύκλῳ. Μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ πολιτικαὶ συζητήσεως, αἱ συνήθεις ἐπὶ τοῦ Ἰρλανδικοῦ ζητήματος περιοριζόμεναι, καὶ ἐν αἷς ἀνηλεῶς ἐμαστιγοῦτο ὁ κ. Γλάδστων, οὗ μόνος πρόμαχος μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ κ. Κάμπελλ—Βάννερμαν, ἤμην ἐγὼ—τοσοῦτον τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα ἤρχεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀμίλῳ—ὑπεχώρουν πρὸ τοῦ περιέργου ἐκεῖνου ζητήματος, ὅπερ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀπησχόλει τὰ πνεύματα, καὶ τοὺς διαλόγους. Ἄλλ' ὅ,τι ἰδίως προσέειπε ζωήρον τύπον εἰς τὸ γενικὸν τοῦτο θέμα, ἦτο ἡ ἐν αὐτῷ ἀνάμιξις τοῦ ἐντίμου κ. Βέννετ, μέλους τοῦ ἰδιαιτέρου Συμβουλίου τῆς Μεμβούρνης, ἄρτι ἐξ Αὐστραλίας μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων του ἀφιχθέντος καὶ πεπρωτισμένου μὲ ὄλην τὴν αὐταρέσκειαν καὶ τὴν δοκησισοφίαν, αἵτινες διακρίνουσι τὰς ἐγγωρίους ἐξεχούσας προσωπικότητας τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν.

Καὶ ὑπεστήριξε λοιπὸν τὸ ἔντιμον μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου Συμβουλίου, ὅτι ἡ μυστηριώδης Κυρία οὐδόλως ἦν Κυρία, ἀλλὰ Δεσποινίς, ὅτι βεβαίως δὲ ἔχει ὑπερβῆ τὴν εἰκοσαετίαν, καὶ ὅτι ἐὰν αὐτὸς δὲν εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἦνε σύζυγος τῆς συζύγου του, καὶ πατὴρ τῶν θυγατέρων του—ἐνταῦθα αἱ τρεῖς Δεσποινίδες Βέννετ ἐμειδίωσαν ἰλαρῶς μετὰ τῆς μητρὸς των — θὰ ἐποιεῖτο πρότασιν εἰς αὐτὴν καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ πείσῃ οὕτω πᾶσιν τὴν ἀμήγυριν, ὅτι ἡ χεὶρ τῆς ὡραίας νεάνιδος—τὴν λέξιν ταύτην προέφερε μετ' ἐμφάσεως—ἦν διαθέσιμος διὰ πάντα ἔχοντα τὰ ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ προσόντα πρὸς τοῦτο. Ταῦτα πάντα, καὶ ἰδίως τὸ τελευτάκιον, ἐξηρέθιζε σφόδρα τὸν εὐθὺν Καληδόσιον μαχητὴν, ὅστις διεβεβαίωσε ὅλως τὰ ἐναντία. Καὶ ἐν πρώτοις ἐκήρυττεν, ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ ὑπαίθριᾳ ἑορτῇ ἐν ταῖς Κήποις τοῦ Δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, ἤκουσέ τινα ἀποκαλοῦντα τὴν προκειμένην Κυρίαν Μυλαΐδου, ὑπερ ἀποδεικνύει ὅτι εἶνε ἔγγαμος. Δεύτερον ὑπεστήριξε, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ φύσις τυγχάνει τοσοῦτον προνομιοῦχος ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν διάπλασιν, ὥστε εὐχερῶς δύναται τις νὰ λανθασθῆ κατὰ εἰκοσαετίαν καὶ τριακονταετίαν ὄλην εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἡλικίας Βρεττανίδων τινῶν. Καὶ τέλος ἐδήλωσε — καὶ ἤδη ἐστρέφετο ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν κ. Βέννετ, — ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι ἡ κυρία ἐκείνη ἦν ἄγαμος, τὸ ἦθος αὐτῆς ἦτο τοσοῦτον γλυκύ, τοσοῦτον γαλήνιον, καὶ τοσοῦτον λεπτόν, ὥστε θὰ προὔτιμα πᾶσιν οἰκονομικῶς ἐτέραν ἀποκατάστασιν ἐκτὸς ἐκείνης, ἣτις θὰ περιώριζεν αὐτὴν διὰ βίου ἐν Αὐστραλίᾳ. Καὶ ἐνταῦθα ἡ συνδιάλεξις μετέβαλλε θέμα καὶ χροιάν, καὶ ἡ ἀμήγυρις ἦν ὑπόχρεως νὰ παρίσταται σιγηλὴ μάρτυς σφοδρᾶς φυλετικῆς πάλης, ἀσπόνδως συγ-

κροτουμένης μεταξὺ τοῦ μέλους τοῦ ἰδιαιτέρου Συμβουλίου τῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Σκώτου Σωματάρχου.

Ὁ τελευταῖος, πολλάκις λαῦρος ἐπέπιπτε κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ Δανοῦ Βαζώνου Σ.—ὅστινες εἴμεθα οἱ ἀμεσώτεροι γείτονες τῆς πολυθρῦλῆτου Κυρίας — διότι μεθ' ὄλας τὰς εὐχερείας, ἀς παρεῖχεν ἡμῖν ἡ θέσις μας, οὐδὲν εἰσέτι ἠδυνάμεθα ν' ἀποκαλύψωμεν. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐδικαιολογοῦμαι κατὰ τοῦ ἐνός, προβάλλων τὴν αὐστηρὰν Λακωνικότητα τῆς γείτονος, ὃ δὲ ἀριστοκράτης τῆς Κοπεγχάγης, ἠρκεῖτο εἰς τὸ νὰ ὑψοῖ τοὺς ὄμους, καὶ νὰ παρατάσῃ εἰς φάλαγγα τὰς διαφορὰς φιάλας του. Ἡ περίεργος ἀπασχόλησις αὐτῆ, εἰς ἣν οὗτος ἀφιερῶτο κατὰ μέγα μέρος τῆς διαρκείας τοῦ γεύματος, προὐκάλει τὴν γενικὴν εὐθυμίαν τῆς τραπέζης. Ἄπαντα τὰ χρώματα τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος ἀντεπροσωπεύοντο ἐν τῷ φιαλοστασίῳ τοῦ λαμπροῦ Βαζώνου. Μία φιάλη λευκὴ κρυσταλλίνη περιεῖχε Βουργούνδειον. Ἐτέρα κοινὴ μέλαινα, Ὀπόρτον. Ἐτέρα κυκλῆ Μαρσάλαν. Ἄλλη ροδόχρους Σέρρου. Ἄλλη ἰώδης Οὐίσκου. Καὶ παρετάττοντο ἅπασαι κανονικῶς καὶ ἐποιεῖντο διαφορὰς μεταβολάς, καὶ στροφάς, καὶ ἐλιγμούς, καὶ ἐλάμβανον διαφορὰς θέσεις, καὶ προσεῖλκον ἅπαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Βαζώνου, καὶ τὴν ζωηροτάτην ἰλικρίτητα τῶν συνδιατημένων.

Ἐν τούτοις ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι κατὰ τὸ πρόγευμα τῆς εἰκοστῆς πρώτης Μαρτίου, μεθ' ὄλην τὴν ἐφ' ἑκκλήτων χρόνον ἀπουσίαν τῆς γοητευτικῆς ἀγνώστου, καθ' ὑστεροῦσιν τὴν πρώην ἐκείνην, οὐδ' ἐφ' ἑπαξ ἐστράφη ὁ λόγος περὶ αὐτήν. Ἄπαντες ἀπησχολοῦντο συνδιαλεγόμενοι περὶ τοῦ μεγάλου χοροῦ τῆς ἐσπέρας. Τὸ πρῶτον κίνημα ἐκάστου εἰσερχομένου εἰς τὴν αἴθουσαν ἦν ἡ προσήλωσις τοῦ βλέμματός

ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι ἀνομοδείκτου τοῦ Διοικητικοῦ Μεγάρου. Διότι, ἐν Μελίτῃ, ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀνέμου τυγχάνει ἐν τῶν οὐσιωδεστέρων στοιχείων τῆς εὐδαιμονίας ἢ τῆς κκοδαμιονίας τοῦ βίου. Ὅταν Βορρᾶς, ἢ ζέφυρος ἢ Ἐῦρος, ἢ οἰοσδήποτε ἄνεμος ἐκτὸς τοῦ Νοτιοανατολικοῦ πνέῃ, οἱ πάντες εἶναι εὐθυμοὶ, αἰσθάνονται ἐν ἑαυτοῖς γλυκεῖαν τινὴ ἠδονικὴν εὐεξίαν. Ὅταν ὅμως ὁ τελευταῖος οὗτος, ὃ ἐκ τῶν Λυβικῶν ἀκτῶν ὀρμώμενος, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Σιρρόκος γνωστός, κυριαρχῆ τοῦ αἰθέρος, αἰσθημά τι καταπονήσεως, καταπτώσεως, ἐξαντλήσεως τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων καταλαμβάνει τοὺς ἐν τῇ Νήσῳ. Οἱ διάλογοι καθίστανται βραχεῖς, αἱ κινήσεις νωχελεῖς, αἱ φυσιογνωμίαι βεβαρυμέναι. Καὶ ἀναμένει ἕκαστος τὴν εἰς τὸν ἀσκὸν τοῦ Αἰόλου ἐπάνοδον τοῦ καταβλητικοῦ τούτου ἀνέμου, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν ζωηρότητα του. Εὐτυχῶς οὗτος, κατὰ τὸ θέρος ἰδίως πνέων, ὅτε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ξένων ἀπέρχεται τῆς Νήσου, δὲν ἐπισκέπτεται αὐτὴν ἢ σπανίως, καὶ δὲν διαρκεῖ ἢ βραχὺ κατὰ τὰς ἄλλας περιόδους τοῦ ἔτους, καθ' ἃς ἐλάχιστα ὄντως ἐξασκεῖται ἡ χαλαρωτικὴ δυνάμις του.

Τὴν πρώην ὅμως ἐκείνην ἕτερον, τὸ ἀτιθασσώτερον τέκνον τοῦ Αἰόλου, σημειούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνεμοδείκτου, καὶ πανταχοῦ ἀγγέλλον τὸ κράτος του διὰ τῆς ἔξω μαινομένης θυέλλης, ἤρχε τυραννικῶς. Ὁ Βορειοανατολικὸς ἄνεμος, ὃ κοινῶς Γκρεκάλε ἐπικαλούμενος. Ἡμέραν, πλέον ἀκατάλληλον δι' εἰσβολὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ οὗτος. Ἀεῖποτε σφοδρός, παρακολουθούμενος ὑπὸ συνεχῆς ὀρμητικῆς βροχῆς, καθίσταται τὸν χειμῶνα τὸ φόβητρον τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ ναυτοπορούντων, προσβάλλων δὲ ἀκριβῶς τὸ στενὸν στόμιον τοῦ Μελί-

ταϊκοῦ λιμένος, τοῦ μεγαλοπρεστέρου καὶ ὀχυρωτέρου τούτου λιμένος τῆς Εὐρώπης, καθιστᾷ τὴν μὲν εἴσοδον καὶ ἔξοδον τῶν σκαφῶν δυσχερεστάτην καὶ ἐπικινδυνωδεστάτην, τὴν δ' ἐν τῷ ὄρμῳ διὰ λέμβων συγκοινωνίαν σχεδὸν ἀδύνατον. Διαρκούσης τῆς πνοῆς αὐτοῦ, τὸ θέαμα καθίσταται καταπληκτικὸν ἐν ταῖς ἀκαταίς τῆς Νήσου. Τὰ κύματα, ἀγρίως κατὰ τῶν βράχων καὶ σκοπέλων θραυόμενα, μεταμορφοῦνται εἰς κολοσσικάς στήλας ἀφροῦ, καὶ μέγιστα νέφη ὕδατοκόνεως, Αἰ τολμηρῶς τὴν διόδον τοῦ λιμένος ἐπιχειροῦσαι ἀτμάκατοι ἐκσφενδονίζονται εἰς ὕψη ἰλιγγιώδη ὑπὸ τοῦ βρασμοῦ τοῦ θαλασσίου οἴδατος, καὶ διὰ τῆς καθιζήσεως αὐτοῦ βυθίζονται εἰς χαινούσας ἀβύσσους. Καὶ πολλὰ πλοῖα ὧν τινα ἐκτάκτων διαστάσεων, παραμένουσιν ἔξω τοῦ ἐξηγηριωμένου λιμένος, προσδοκῶντα τὴν κατεύνασιν τοῦ σφοδροτάτου τούτου ἀνέμου, ὅπως ἐπιχειρήσωσι τὸν διὰ τοῦ στενοῦ στόμιου ἐκείνου εἴσπλουν.

Ἐννοεῖται ὅθεν ὅτι, ὑπὸ τοιοῦτους οἰωνούς, ὃ χορὸς τῆς ἐσπέρας δὲν προηγέλλετο λίαν ἀπολαυστικός. Πάντες καὶ ἰδίως, πᾶσαι προελόγιζον τὴν δεινὴν ταλαιπωρίαν, ἣν θὰ ὑφίσταντο διαπεραιούμενοι τὴν νύκτα, ἐν περιβολῇ χοροῦ, ὑπὸ τοιαύτην ἀτμοσφαιρικὴν καὶ θαλασσίνην κατάστασιν, εἰς τὸ φιλοξενεῖν σκάφος, καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν πρώην ἀπερχόμενοι, καὶ ἠδημόνουν. Καὶ ἀνεδίδοντο πανταχοθεν ἱερεμιάδες, καὶ ἀνεπέμποντο ἐκφράσεις στενοχωρίας, καὶ συνεκροτεῦντο διάλογοι πλήρεις ἀνησυχίας. Ἡ Βρεττανικὴ ἀπάθεια κατεσυνετριβέτο ὑπὸ τὴν ἐμμενῆ ὀρμὴν τοῦ ἀκατασχέτου Γκρεκάλε.

Στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης ἐπωνυμίας τοῦ πνεόντος ἀνέμου ὁ Συνταγματάρχης Ράμσαι, ὅστις τὴν πρώην ἐκείνην διετέλει ἐν κακῇ διαθεσει, καὶ ἐξή-

τει ὀπωσθήποτε ἓνα σκοπὸν προσβολῆς, ἐπετέθη κατ' ἐμοῦ, ὡς ἐὰν ἡ Ἑλλάς πράγματι ἀπέστειλλεν εἰς Μελίτην, ὡς ἐκτὸν ἀπεστειλμένον καὶ πληρεξούσιον Ἰππουργόν, τὸν ἀπάσιον ἐκεῖνον ἄνεμον—ὃν οὐκ οἶδα ἐν τίνι ἐκτάκτῳ ἐκρήξει ἀσυνήθους γενναιοφροσύνης, προσήρτησεν οἱ ἀδελφοὶ Ἴταλοὶ τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι—μέτῃ τὴν εἰδικὴν ἐντολὴν τοῦ νᾶ μηχανώσῃ τὸν ἐν τῷ πλοίῳ τῆς Αὐτῆς Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος χορὸν. Καὶ ἡ ἐπίθεσις αὕτη τοῦ γενναίου γείτονος μου ὑπῆρξε τὸ μόνον στοιχεῖον ἰλαρότητος ἀνά τὴν αἴθουσαν, ἐν τῇ μελαγχολικῇ ταύτῃ περιστάσει.

Ὁ Βαρῶνος Σ., ὅστις ἠρέσκετο νᾶ συμπεριφέρηται ἐν τῇ τραπέζῃ ὅλως δικηφῶως τῶν λοιπῶν συνδαιτημόνων, καὶ ὅστις συνεπῶς ἐτήρει ἄκρην σιγὴν καὶ ἐπίμονον σκυθρωπότητα, ὅταν οἱ ἄλλοι διετέλουν ἐν συνδιαλεκτικῇ διαχυτικότητι καὶ εὐθυμίᾳ, ἦν τῇ πρωίᾳ ἐκείνῃ πλήρης φαιδρότητος καὶ ζωηρότητος. Προσέβλεπε μετὰ τρυφεροτάτης φιλοστοργίας τὸν ἀνεμοδείκτην τοῦ Διοικητικοῦ Μεγάρου, καὶ διεκήρυττεν ὅτι ἐτύγχανε κατενθουσιασμένος ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ σημειωμένης ἀτμοσφαιρικῆς διαθέσεως ἥτις ἀνεμίμησεν αὐτῷ τὰς θυέλλας τῆς Βορείου θαλάσσης. Οὐδὲν, ἔλεγεν, ἐπιρρυνῶναι τοσοῦτον τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ διακυγάζει τὸ πνεῦμα, ὅσον εἰς σφοδρὸς, ἀκατάσχετος ἄνεμος, ὅστις ἀποδιώκει τοὺς δηλητηριώδεις ἀτμούς, καὶ ριπίζει εὐκρέστως καὶ ὑγιεινῶς τὸν καταπνούμενον ἐκ τοῦ Λιθικοῦ πνεύματος ὄργανισμόν. Ἐκτὸς τούτου, προσετίθει, διακοῦντος τοιοῦτου ἀνέμου, ἡ ὄρεξις καὶ ἡ δύναμις τοῦ στομάχου λαμβάνουσι μεγίστην ἐπίτασιν, καὶ δύναται τις ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἐνοχλήσεως νᾶ διπλασιάσῃ καὶ τριπλασιάσῃ τὴν συνήθη δόσιν τοῦ φαγητοῦ καὶ . . . — ἐνταῦθα ἐξέτεινε μεγαλοπρεπῶς τὴν πα-

λάμην του ἀνά τὸ πικιλόχρουν φιαλοστάσιον του—ποτοῦ. Καὶ οὐδέποτε, κατέληγεν ἰσχυριζόμενος, ἡ τοιαύτη ἐπιφοίτησις τοιαύτης ζωογόνου ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως, ἦν ἀναγκαιότερα καὶ πολυτιμότερα, ὅσω τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ἐνταῦθα ἔδιδεν εἰς τὴν φωνὴν του ταπεινότερόν τινα ἐκμυστηρευτικὸν τόνον, καὶ διηγείτο μετ' ἀρρήτου σπουδαιότητος, ὅσα ἰδιαίτερος ἐπληροφορήθη ἐκ τινος συνδικλέξεως, ἦν ἔσχεν μεθ' ἐνὸς ὑποπλοιάρχου τοῦ Dreadnought, περὶ τοῦ γαστρονομικοῦ μέρους τοῦ χοροῦ. Καὶ ἀνήγγελλε λοιπόν, ὅτι τετρακισχίλια ὄστρεα τυγχάνουσι ἀποθηκευμένα ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτι ἰσάριθμοι φιάλαι μέλανος ζύθου (Stout) ἐτάχθησαν, ὥπως διευκολύνουσι τὴν καταβρόχθισιν τῶν θαλασσιῶν τούτων τρωγαλίων, ὅτι οἱ πλοκοῦντες τοῦ λιπαροῦ ἥπατος προῆλθον κατ' εὐθείαν ἐκ Στρασβούργου καὶ ὅτι ὁ Καμπανίτης, ὁ Βορδιγάλλιος, καὶ οἱ Ἰσπανικοὶ οἶνοι, οἵτινες ὠρίσθησαν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ἐξήχθησαν ἐκ τῶν περιφύμων οἰνοθηκῶν τοῦ Club. Ἐν τούτοις, ἄψασαι αὐταὶ αἱ γοητευτικαὶ ἐπαγγελίαι, ὧν ἡ προεκφορά τοσοῦτον σελας εὐδαιμονίας διέχυνεν ἐπὶ τῶν συνήθως ἀτέγκτων χαρακτῆρων τοῦ προσώπου τοῦ Βορείου Βαρῶνου, ἐλάχιστα συνέτεινον πρὸς διασκέδασιν τῆς ἀγλῶς τῆς ἀδημονίας ἢ ἡ ἐχθρικὴ στάσις τοῦ καιροῦ ἐξέτεινεν ἐπὶ τῶν λοιπῶν φυσιογνωμιῶν.

Ὁ Δανὸς ἀριστοκράτης ἐπέβαινεν ἤδη τὴν λυχνολόγον αὐτοῦ ἀφήγησιν, καὶ μετ' αὐτῆς ἔδιδε τέρμα καὶ εἰς τὸ τέταρτον κύπελλον τείου, ὅτε ἐλαφρὸς τις θροῦς ἀνεδόθη ἐκ τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, ταχύ τι κοῦφον βῆμα ἠκούσθη διευθυνόμενον πρὸς τὸ μέρος ἡμῶν, ὧν τὴν προσοχὴν ἀμέσως προσέσπασε, καὶ ἡ ὥραία ἄγνωστος εὐρίσκετο μετὰ τινος στιγμᾶς ἐν τῇ συνήθει

αὐτῆς θέσει αὐτῆς θέσει, μεταξύ ἐμοῦ καὶ τοῦ Βαρῶνου.

Οὐδεὶς ἀνέμενεν αὐτὴν ἐν τοιαύτῃ προκεχωρηκυῖα ὥρᾳ, καθότι κείποτε ἦν ἡ ἐωθινοτέρα τῶν συνδαιτημόνων, ὅσακις δὲ δὲν ἐνεφανίζετο κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ προγεύματος, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ ἐλάμβανε μέρος ἐν αὐτῷ. Ὅλων τὰ βλέμματα μετ' ἐνδιαφέροντος προσηλώθησαν ἐπ' αὐτῆς τοσοῦτον ἢ πάρωρος ἐκείνη εἴσοδος ἐφάνη ἡμῖν παράδοξος. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀπετέλει τὸν μόνον λόγον τῆς τοιαύτης πρὸς αὐτὴν ἀφιέρωσως. Οὐδέποτε ὑπῆρξε τοσοῦτον περικαλλῆς. τοσοῦτον δροσερᾶ, τοσοῦτον ἀκτινοβολοῦσα, ὅσον τὴν πρωίαν ἐκείνην. Ἐφερε περιβολὴν ἐκ μέλανος σηρικῆς, αὐστηρῶς κεκομωμένην καὶ ποικιλομένην περὶ τὸν κύβην διὰ λεπτοῦ χρυσοῦ σειραδίου.

Χρυσῆ τις ἄγκυρα, προσκαρμύζουσα ἐν εἴδει περιλαιμίου κυανῆν ταινίαν, ἦν τὸ μόνον κόσμημα ὅπερ εἶχεν, ἐν ᾧ τὰ δύο ἄκρα φαϊόχρου βόα, περιβάλλοντος τὸν τράχηλον αὐτῆς, διῆκον μέχρι τῆς ὀσφύος, ἐν ᾗ συνηνοῦντο, ὅπως ἐπικναπέσωσι, διεστηκότα καὶ αὐθις, μέχρι τῶν γονάτων. Ἄλλ' ἡ ὄψις αὐτῆς, πλήρης ἀρρήτου γλυκύτητος καὶ θελκτικῆς ἡρεμίας, ἐνέπνεεν ἀσθημά τι εὐδαιμόνος γαλήνης εἰς τὸν προσδέρκοντα. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοσοῦτον ἀγνοί, καὶ ἐν τούτοις τοσοῦτον μαλθακοί.

Τὰ χεῖλη τοσοῦτον παιδικῶς ροδαλά, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἠδθηπαθῆ. Αἱ παρειαὶ τρυφεραὶ, ἀλλὰ πλήρεις δονουμένης τινος πορφυρᾶς ἀποχρώσεως, μαρτυρούσης βιαίαν κυκλοφορίαν αἵματος. Ἴν γένει ἐπὶ τοῦ γοητευτικοῦ ἐκεῖνου προσώπου ἐτελεῖτο παράδοξος συνδυασμὸς τῶν χαρίτων τῆς παιδικότητος, καὶ τῶν θελγῆτρων τῆς ὠρίμου ἡλικίας.

Λεπτὸν τι εὐάρεστον ἄρωμα ἐνεδίδετο

ἐκ τοῦ προσώπου, ἐκ τῆς κόμης, ἐκ τῶν χειρῶν, ἐκ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς, ἄρωμα μύλις γινόμενον αἰσθητόν, καὶ ἐν τούτοις μεθύσκον με πλεῖον, ἢ τὰ βαρύτερα τῶν μύρων. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι περιεβλήθη, ἄμικ τῇ προσεγγίσει αὐτῆς, ὑπὸ χλιαρᾶς τινος εὐώδους ἀτμοσφαιρας, ἐν ᾗ τὸ πνεῦμα διετέλει ἠδέως ἀδρανές, ὡς ἐὰν ὑφίστατο μαλθακόν τι λουτρόν, καὶ κατέπιπτεν ἐν τρυφῇ χαλαρώσει, παρακωλοῦσθ πᾶσιν περὶ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον ἀπασχόλησιν. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ πρώτη ἀόριστος ἠδθηπαθῆς ἐντύπωσις ἐλάμβανε μᾶλλον συγκεκριμένον χαρακτῆρα, καὶ τὸ ἄρωμα ἐκεῖνο καθίστατο ἐπιδεικτικὸν ἀναλύσεως, καὶ ἐδηλοῦτο προερχόμενον ἐκ τῆς δροσερᾶς ἀγνωτάτης τῆς γείτονος ἐπιδερμίδος, ἥς οἱ πόροι ἐξετόξευον τὴν εὐωδίαν τοῦ ἴου, ἢ ἦντλον καθ' ἐκάστην πρωίαν ἐν τῷ συνήθει ἐωθινῷ λουτρῷ, ὅπερ ἀποτελεῖ καθ' ἡμέραν τὴν πρώτην μερίμναν τῆς Βρεττανίδος, καὶ ἐν ᾧ ἡ ἀριστοκρατία τῆς Ἀλβιόνος ἀρέσκειται ν' ἀπολαύῃ ἐν συνδυασμῷ τῆς ζωογόνου ψυχρότητος τοῦ ὕδατος, καὶ τῆς ἠδθηπαθοῦς θωπείας τοῦ λεπτοῦς ἠρωματισμένου σάπωνος.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἡ ἐμφάνισις τῆς ἀγνώστου ἐκείνης καλλονῆς ἐβύθιζεν ἐμὲ ἐν τοιαύτῃ περιέργῳ σιγηλῇ μελέτῃ, ἐπέφερον ὅλως ἀντίθετον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ ἐτέρου αὐτῆς παρακαθέδρου. Ὁ Βαρῶνος Σ. ἔρριπτε φιλοπαιγμώνως ἄλλεπαλλήλους βώλους σακχάρως ἐν τῷ πέμπῳ κυπέλλῳ τείου, καὶ συνεκῦκει αὐτοὺς εἶτα μειδιῶν. ὅπως ἀναλυθῶσιν ἐν τῷ ζέοντι ποτῷ, ἐν ᾧ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀφελούς ταύτης ἐνασχολήσεως, ἐπανελάμβανεν εἰς τὴν ἐκπεπληγμένην ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐκτάκτῳ αὐτῷ διαλεκτικότητι γείτονα του, τὰς περὶ ἀνέμων θεωρίας του, καὶ τὰς οὐσιωδестаτάς πληροφορίας, ἃς ἠρύσθη ἐκ τῆς μετὰ τοῦ ὑπε-

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

πλοιάρχου του «Dreadnought» συνεντευξέως του.

Καί ἀφ' οὗ οὕτω δεόντως ἔδωκεν ἔλευθεράν διεξοδὸν εἰς τὴν ἀσυνήθως τὴν πρώτῃν ἐκείνην πλημμυροῦσάν τὴν καρδιαν του διαχυτικότητά, ἔκρινε καλὸν νὰ βολιδυσκοπήσῃ τὴν μετὰ λεπτῆς ἰλαρότητος ἀκρωμένῃν τοῦ μονολόγου του Κυρίαν. ὅπως ἀνακαλύψῃ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐπ' αὐτῆς ἐνεποίησαν ὁ περὶ τοῦ καιροῦ διθύραμβός του, καί αἱ περὶ τοῦ χοροῦ ἐπαγγελίαι του.

— Ὡστε, κατέληξε λέγων, τὰ πάντα σινομύουσιν, ὅπως τοὺς πάντας προσελύσωσιν εἰς τὴν λαμπρὰν διασκεδάσιν τῆς ἐσπέρας. Βεβαίως θὰ παρευρεθῆτε ἐν αὐτῇ.

Ἡ Κυρία ἐποίησατο ἐλαφρὰν τινὰ κίνησιν. ἐμφαίνουσιν ἀδεβαιότητα.

— Ἐλπίζω, ἀνέλαβεν ὁ θαρῶνος, ὅτι, μετὰ τὰς διαβεβαιώσεις μου, ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις δὲν εἶνε τὸ αἷτιον τῶν διασταγμῶν ὑμῶν.

— Οὐδαμῶς, ἀπήντησεν ἡ γείτων, μετ' ἐλαφροῦ μειδιάματος πλήρους αὐτοπεποιθήσεως. Ἀλλά . . .

— Ἀλλὰ τί ; διέκοψεν ὁ Δανὸς ἀριστοκράτης, λαβὼν στάσιν μεσαιωνικοῦ ἱπποτοῦ, ὡς ἐὰν ἦτον ἔτοιμος νὰ καταθρυμματίσῃ διὰ τοῦ σθένους τῆς λογικῆς του καὶ τῆς δυνάμεως τῆς στρωμυλίας του, δίκην ἀποτροπαίου τινὸς τέρατος, πᾶσαν σκέψιν δυνάμεν νὰ παρακωλύσῃ τὴν περικαλλῆ συνδαιτημονία τοῦ νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν πειστικότητά του.

— Δὲν δύναμαι νὰ μεταβῶ μόνη, ἐξηκολούθησεν αὐτῇ. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι φίλοι τινὲς εἶχον τὴν καλωσύτην νὰ μοὶ προσφέρωσι τὴν συνοδείαν των, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ἣν ἀπέκρουσα, μὴ σκοποῦσα νὰ μεταβῶ εἰς τὸν χορὸν. Ἀλλ' ἤδη, ὅτε

μεταγενεστέρᾳ τις περίστασις μὲ ἄγει εἰς τὸ νὰ μεταβάλω ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιβαρύνω τὰ πρόσωπα ταῦτα, ὧν τὴν φιλόφροναν προσφορὰν πρὸ μικροῦ ἀπέκρουσα.

Διετέλουν ἐννεὸς ἐπὶ τῇ πρωτοφανεῖ ταύτῃ μακρολογίᾳ τῆς γείτονος. Ἐν ἐκτῶν δύο θὰ συμβαίνοι, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν. Ἡ αἱ θεωρίαι τοῦ βαρώνου περὶ τῆς ἐκτάκτου ζωογονητικῆς δυνάμεως τοῦ Γκρεκάλε εἶναι βασιμώταται, ἢ ἡ ἀκατάσχετος αὐτοῦ διαλεκτικότης ἔχει ἐπιδημικὸν χαρακτῆρα. Τὸ πρῶτον ἤδη ἡ Κυρία ἐκείνη παρέβαινε τὸ ἄκαμπτον αὐτῆς σύστημα, τῆς διὰ μονοσυλλάβων ἀπαντήσεως.

Ἐνθαρρυνόμενος ἐκ τῆς τοιαύτης αἰσίας μετατροπῆς, ἐσκέφθη ὅτι ἐπέστη ἡ στιγμὴ, ὅπως κατκαστήσω οἰκειοτέρας τὰς μετὰ τῆς παρακαθηδρῶν σχέσεις μου. Καὶ φοβούμενος μὴ προληφθῶ ὑπὸ ἑτέρου τινός, καίτοι ἐλαχίστας ἐλπίδας περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προσφορᾶς μου εἶχον, ἔσπευσα, φιλοφρόνως ἅμα καὶ τυπικῶς, νὰ ζητήσω τὴν τιμὴν τοῦ νὰ συνοδεύσω αὐτὴν εἰς τὸν χορὸν τῆς ἐσπέρας.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ διάβημά μου τοῦτο ἦν ὀλίγον παρακεκινδυνευμένον, ἀφοῦ ἦν εἰσέτι ζήτημα, ἐὰν ἡ γείτων διήλθεν ἤδη τὰς τοῦ Ὑμεναίου Πύλας ὡς διστείνεται ὁ Συνταγματάρχης Ράμσαιν ἢ ἐὰν εἰσέτι διετέλει ἔξω αὐτῶν ὡς ὑπεστήριζεν ὁ κ. Βέννετ. Ἐὰν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ τελευταίου ἦν ὀρθός, ἡ πρότασις μου βεβαίως θὰ ἦχει κἀκίστα, καὶ θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς λίαν τολμηρά. Καὶ διέκρινον ἤδη, ὑπὸ τὰς πολιτευτικὰς διόπτρας των, τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μέλους τοῦ ἰδικαιτέρου Συμβουλίου τῆς Μεμβούρνης διαστελλομένου ἐξ ἐκπλήξεως, καὶ σπινθηρίζοντα; ἐξ ἰργῆς.

Ἡ περικαλλὴς ἄγνωστος προσήλω-

σεν ἄρκετὰ μακρὸν ἐρευνητικὸν βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ, καὶ μετὰ τινὰ σιγὴν, ἐν ᾗ ἐφαίνετο ἐτάζουσα καὶ δισταζούσα, μοὶ ἀπήντησε μετὰ γαληνίου ἀποφασιστικότητος διὰ τῶν ἐπομένων δύο λέξεων.

— Εὐχαριστῶ. Δέχομαι.

Ἡ γνόνου ἐὰν ἡ πρόθυμος αὐτῇ ἀποδοχὴ ὤφειλε νὰ μὲ κολακεύσῃ ἢ νὰ μὲ δυσαρεστήσῃ. Ἡμῖν λοιπὸν τοσοῦτον σεβάσμιος, ὥστε ν' ἀποδιώκω πᾶσαν παρεξήγησιν, ἢ τοσοῦτον ἀξιοπρεπῆς ὥστε νὰ ἐμπνέω πᾶσαν πεποιθήσιν ;

Ἐκ τῆς ἀμηχανίας ταύτης ἐξήχθη καὶ αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἡρέμου φωνῆς τῆς γείτονος, ἐγερθεῖσις ὅπως ἀπέληθ.

— Θέλετε νὰ λάβητε τὸ τέιον μετ' ἐμοῦ μετὰ μεσημβρίας ; ἠρώτησεν.

Καὶ ἐν ᾧ ἐγὼ ἀντι ἀπαντήσεως ὑπεκλινόμην εὐγνωμῶς, διητυθύνθη διὰ τοῦ κούφου θήματός της πρὸς τὴν θύραν προστιθεῖσα.

— Λοιπὸν εἰς τὰς πέντε. Σας ἀναμένω.

Ἡ ὥρα ἦν ἤδη προκεχωρηκυῖα. Καὶ ἐγερθεὶς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῆς ἀπῆλθον, ἀφήσας τὸν Βαρῶνον ροφῶντα ἠδουπαθῶς τὸ ἔκτον κύπελον τεῖου, καὶ τὸν Συνταγματάρχην συγκροτοῦντα σφοδρῶτάτην συζήτησιν μετὰ τοῦ Αὐστραλοῦ πολιτευτοῦ, περὶ τῆς νέας ταύτης φάσεως τοῦ τοσοῦτον ἀπασχολοῦντος αὐτοῦς ζητήματος.

Τὴν πέμπτην ἀκριβῶς μετὰ μεσημβρίας, ἔκρουον τὴν θύραν τοῦ ἀναπαυτηρίου (Sittius room) τῆς Κυρίας, καὶ ἐλάμβανον ὑπὸ τῆς γλυκείας φωνῆς της τὴν ἀδειαν ὅπως εἰσέλθω ἐν αὐτῇ. Εὗρον αὐτὴν παρὰ μικρὰν τράπεζαν, πλήρη χρωματιστικῶν ὑλῶν καὶ δικφόρων ἡμιτελῶν πινακῶν, ἐνασχολουμένην εἰς τὴν σχεδίασιν ἐγγυρίου τινος τοπειοῦ. Ἄμα ὡς ἠνόησε τὴν παρουσίαν μου, ἔστρεψεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν

πρὸς τὸ μέρος μου, καὶ διὰ χαριεστάτου μειδιάματος, καὶ διὰ φωνῆς ταπεινῆς, ὡς ἐὰν ἐφοβεῖτο μὴ ἡ δύναμις τοῦ ἤχου καταστρέψῃ τὸ ἔργον εἰς ὁ τοσοῦτον ἐπιμελῶς ἀφιερούτο :

— Λάβετε μίαν ἐδραν, εἶπε. Δύο γρκαμὰ εἰσέτι καὶ ἐτελείωσα.

Ἐπείκων εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην, ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ πρώτου τυχόντως ἔδωλιου, καὶ ὅπως ἀπασχολήσω τὸ βραχὺ ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα, ἐν ᾧ ὤφειλον νὰ τηρῶ θρησκευτικὴν γαλήνην, ἤρξαμην περιεργαζόμενος τὸν θάλαμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

Καλλιτεχνικὴ τις ἀταξία ἤρχεν ἐκεῖ, ἀταξία εὐάρετος καὶ ἐνδιαφέρουσα, μεγίστην ἀποτελοῦσα ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μονότονον, σχολαστικὴν, ἀπληγὴ κανονικότητα, ἣτις θυνήθως ἐπικρατεῖ ἐν τοῖς θαλάμοις τῶν Βρεττανίδων, ἐν οἷς, καὶ κλειῶν τις τοὺς ὀφθαλμοὺς. δύναται νὰ ὀρίσῃ ἐν τίνι θέσει θὰ εὕρῃ τὸ κλειδοκύμβαλον, ἐν τίνι τραπέζῃ τὸν «Μίλτων», ἐν τίνι τάζει τὰς εἰκόνας, καὶ ἐν τίνι ρυθμῷ τὴν γενικὴν διασκευὴν.

Ἐν τῇ συγχύσει ἐκείνῃ ἦτις μὲ περιέβαλλεν, εὗρισκον τὸ γόητρον τοῦ ἀσυνήθους, ἀπελάμβανον τὴν διαταραχὴν, ἣν ἐν παντὶ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ, καὶ ἐν τῷ ἡρεμωτέρῳ καὶ ἀσθενεστέρῳ ἔτι, ἐμποιεῖ πᾶν ἐπαναστατικὸν θέαμα. Διέβλεπον τὴν ζωερὰν πνοὴν τῆς τοσοῦτον γαληνίως σχεδίαραφούσης γυναικὸς ἐκείνης, ἐν τοῖς ἀνδύχως κινουμένοις φύλλοις βιβλίου τινός ἀμελῶς παρερριμμένου ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον· ἐν τῷ τμηματι τοῦ κηρίου, ὅπερ διαφυγόν τοῦ μεταλλίνο βάρθρου του ἐκεῖτο προσκεκλλημένον ἐπὶ τῶν μουσικῶν τεμαχίων τοῦ κλειδοκυμβάλου, διέκρινον τὰ σπασμωδικὰ κινήματα, ἅτινα ἢ διεγείρουσα τὰ νεῦρα αὐτῆς μεθυστικὴ μελωδία ἐπέβαλλεν εἰς

τῆς χειρᾶς τῆς. Καὶ ἡ ἀνώμαλος διάταξις τῶν ἐπίπλων, τῶν σκευῶν, τῶν εἰκόνων, τῶν ἐφημερίδων, καὶ παντὸς τοῦ περιεχομένου τῆς αἰθούσης ἐκείνης, ἐμαρτύρει τὴν βιαίαν ἀτακτον κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος τοῦ κυριαρχοῦντος ἐν αὐτῇ ἐκτάκτου περικαλλοῦς ὄντος.

Εἶτα ἔστρεψα περιέργως τὴν προσοχήν μου ἐπὶ τῆς πληθῆος τῶν πανταχοῦ διεσπαρμένων βιβλίων, ὅπως ἐξ αὐτῶν σφαιρότερον ἐννοήσω τὸν χαρακτῆρά τῆς. Ἐτέρω ἐκπληξίς, μείζων αὐτῆ, μὰ παρεσκευάζετο. Αἱ ποιήσεις τοῦ Βύρωνος, ἃς ἡ Βρεττανικὴ σεμνοτυφία συνήθως ἐξορίζει παντελῶς ἐκ τοῦ οἴκου, ἢ κρύπτει ἐν ταῖς παρκαθιτοτέραις γωνίαις, κατελάμβανον τὴν μᾶλλον περιφανῆ θέσιν ἐν τῇ κεντρικῇ στρωγγύλῃ τραπέζῃ.

Μετ' αὐτῶν διεκρίνοντο τὰ ἔργα τοῦ Θωμᾶ Μοῦρ καὶ τοῦ Σέλλεϋ. Ἐπειτα φύρδην μίγδην ἐκείντο διάφορα ἄλλα φιλολογικὰ προϊόντα, ἀντιπροσωπεύοντα πάσας σχεδὸν τὰς σχολὰς καὶ τὰς ἐθνικότητας. Ὁ «Ἐγγονογ» σοῦ Γκαῖτε ἢ «Μαρία Στιούαρτ» τοῦ Σίλλερ καὶ τὰ «Ἐαρινὰ κύματα» τοῦ Τουργένιεφ, — ἡ μόνη μετάφρασις ἣτις εὕρισκετο ἐκεῖ — εἰς τὴν Γερμανικὴν ἔκ τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας ὁ Ἄδης τοῦ Δάντου ἐν κομφοτάτῳ μικρῷ τομιδίῳ, αἱ ποιήσεις τοῦ «Πετράρχου, καὶ οἱ Μελλόνυμφοι» τοῦ Μαντζώνη. Ὁ δὲ Γαλατικὸς πνευματικὸς κόσμος ἠκτινοβόλει διὰ τῶν Σελίδων τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Μυσσέ, τοῦ Βαλζάκ, τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ, τῆς Σάνδ.

Καὶ ὅ,τι μ' ἐξέπληξεν ἐπὶ μᾶλλον ἦν ἡ ἐκεῖ παρούσα τοιούτων συγγραφέων οἷοι ὁ Ζολᾶ, καὶ ὁ Ἀρμάνδος Σολδέστρ. Ἀληθῶς τὸ μόνον ἔργον τοῦ πρώτου, ὅπερ διεκρίνετο, ἦν ἐν ἐκ τῶν ἥμισυ τολμηρῶν, «Τὸ σφάλμα τοῦ Ἀββᾶ Μουρέ». Ἀλλὰ τὰ διηγήματα τοῦ δευτέρου θὰ ἠδύναντο

νά ἀνωρθώσωσιν ἐκ φρίκης τὰς τρίχας καὶ τῆς κοσμοπολιτικωτέρας τῶν Βρεττανίδων. Ἐν τέλει παρετήρησατὸ «Ἡμερολόγιον» τῶν Ἀδελφῶν Γκονκούρ, καὶ «Σαλάμβω» τοῦ Φλωβέρ.

Ἐπέβαινον ἤδη τὴν περιεργασίαν τῆς παραδόξου ταύτης Φιλολογικῆς Βιβλίου, ὅτε βαθύς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως, ἀναδοθεὶς ἐκ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἀπησχολεῖτο ἡ φιλοξενουσά με Κυρία, προσέσπασεν ἐπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα καὶ τὴν προσοχήν μου.

— Ἐτελείωσεν, ἀνεφώνησεν ἀναπληδῶσα ἐκ τῆς ἑδρας τῆς μετὰ παιδικοῦ σικιτήματος, καὶ ἀπορρίπτουσα βιαίως μετὰ ζωηροῦ γέλωτος καὶ χειρονομίας τὸ κυανοῦν περίζωμα, ὅπερ ἔφερε διαρκούσης τῆς καλλιτεχνικῆς ἀσχολίας τῆς. Εἶμαι εὐχαριστημένη.

Καὶ σπεύσασα πρὸς με, ἐπέδειξε θριαμβικῶς τὸ καταρτισθὲν σχεδιαγράφημά τῆς.

— Εἶναι ὁ ὄρμος τοῦ Ἁγίου Παύλου. Γνωρίζετε. Πλὴν μὴ νομίσητε ὅτι εἶμαι ἐκτάκτως θρησκευτικῆ. Τὸ ταπεινὸν μοὶ ἀρέσκει οὐχὶ τόσον διότι παρίστησι τὸ διάλαττον, ἐν ᾧ ἐνκυάγησεν ὁ Ἀπόστολος, ὡς ἀφηγεῖται ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, ὅσον διότι περιέχει τὴν λαμπροτέραν ποικιλίαν χρωμάτων, καὶ τὴν γοητευτικωτέραν ἀνωμαλίαν σκηνογραφίας, ἣτις ὑπάρχει ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ. Ὡς βλέπετε, ἐξηκολούθησεν εὐθύμως πάντοτε, καὶ περιάγουσα τὴν χεῖρα ἀνά τὸν θάλαμον, εἶμαι ἐμμανὲς λάτρεις τῆς ἀταξίας. Ἰδέτε ἐδῶ κατάστασις! Ἰδέτε!

— Καὶ ἐγὼ διατελῶ κατενθουσιασμένος, ἀκριβῶς ἐκ τῆς ἀνωμάλου ταύτης καταστάσεως, ὑπέλαθον. Εἶναι τόσον καλλιτεχνικὴ ἐν τῇ παραδόξῳ συγγύσει, ἣτις κρατεῖ ἐν αὐτῇ.

— Ἄ! Βλέπω! Καὶ σεῖς εἰσθε ἐχθροὶ τῆς κανονικότητος. Τύσῳ τὸ καλλίτερον

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ἡ «Πατρις» ἐδημοσίευσεν τὴν ἀνωτέρω φωτογραφίαν παριστώσαν τὸν κ. Πρωθυπουργὸς συνομιλοῦντα μετὰ τοῦ κ. Ἐλιοῦ, πρίοβιως τῆς Ἀγγλίας, κατὰ τὰς ἰποδρομίας τῆς Κυριακῆς, ὥρας πολλὰς μετὰ τὴν σύλληψιν τῶν Κρητῶν. Τί δύναται νὰ δικαιολογηθῆται ὁ κ. Πρωθυπουργὸς πρὸς τὸν Ἄγγλον πρεσβετιῆν, ὅστις στρέφει ἐν Ἰσαροσκελίᾳ σχεδὸν ἄλλοῦ τὸ πρόσωπον;

Εἰς τοὺς ψυχολόγους ἀφίνομιεν τὴν λίσιν καὶ ἀναμένομεν ἀπαντήσεις. Εἰς τὸν καλλιτέρον μέλλοντα νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν διάλογον, θὰ δώσωμεν δῶρον ἕνα χάριτην τῆς Κρήτης.

δι' ἐμέ, διότι ἔχω ἓνα συνένοχον, καὶ τόσῳ τὸ χειρότερον διὰ σᾶς, διότι ὁ χαρακτήρ σας ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἐμόν. Ἔχομεν ἀμφότεροι ἀνήσυχον, οὐδέποτε ἀναπαυόμενον, ὄργανισμόν.

Ἐπηκολούθησε βραχεῖά τις σιγή, καθ' ἣν συγκεχημένος ἐκ τῆς τοιαύτης πρωτοφανοῦς ζωηρότητος τῆς κατὰ πληκτικῆς ἐκείνης γυναικός, ἠγνόνου ποῖον ἦθος νὰ λάβω, καὶ ὑπὸ ποῖον πνεῦμα νὰ συνκρῶσω τοὺς λόγους μου.

— Ἐννοῶ ἀνέλαβεν ἐκείνη γελῶσα. Τὸ πᾶν ἐνταῦθα σᾶς ἐκπλήττει. Μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν βιβλίων μου. Ἦγνοεῖτε ὅτι σᾶς κατεσκόπευον ὅτε περιηράζεσθε αὐτά. Βύρων, Μυσσέ, Ζολᾶ, Σουλβέστρ, ὅποιοι ἀνοσιότητες εὐρίσκονται ἐν τῷ Ἀγγλικῷ τούτῳ ἐδάφει. Καὶ ἡ Ἀγία Γραφή ἥτις ἐκλάμπει διὰ τῆς ἀπουσίας της! Ἄς σᾶς ἐξηγήσω λοιπόν. Ἐγὼ εἶμι Ἴρλανδῆς. Καὶ θὰ γνωρίζετε βεβαίως ὅτι τὸ ἀνήσυχον Κελτικὸν αἶμα βράζει εἰς τὰς φλέβας τῶν τέκνων τῆς Ἑβρίνης. Ἐπειτα διεβίωσα ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐν Παρισίοις! Καὶ λατρεύω πᾶν τὸ Γαλατικόν. Ἄλλ' ὅπως δῆποτε, ἀνήκω εἰς τὸ Βρεττανικόν Ἔθνος, καὶ συνεπῶς εἶμι πεπροικισμένη διὰ τινῶν ἐκ τῶν ιδιοτήτων τῆς γενικῆς πατρίδος μου. Τοῦλάχιστον, προσέθηκε μειδίωσα πονηρῶς, ἡ περίφημος Ἀγγλικὴ ὑποκρισία, ἣν κατεστήσατε παροιμιώδη ὑμεῖς αἱ Ἠπειρωτικοί, δὲν ἐλλείπει ἐκ τοῦ χαρακτήρός μου. Εἶδατε ὅποσον ἐπιφυλακτικῆ, ὅποσον σιγηλῆ, ὅποσον ψυχρὰ δείκνυμαι, ὡς αἰεὶ εὐρίσκουμαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπατριωτῶν μου.

Ἐνταῦθα διέκοψε τὸν λόγον, ὅπως μεταβῆ πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ κρούση τὸν παρ' αὐτῆς κώδωνα.

— Ἐλησμόνησα, εἶπεν ἐκνερχομένη, παντελῶς, τὸ τέιον. Εἰργάσθη πολὺ τὸ

δεῖλι τοῦτο, καὶ ἐγέλασα περισσώτερον. Αἰσθάνομαι ζωηρῶς τὴν ἀνάγκην ἐνὺς ἀναληπτικοῦ. Καὶ ἡμεῖς ἔτι πλέον. Δὲν συνήλθει εἰσέτι ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς σας.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐνεφάνισθη ὁ θεράπων, ὅστις νοήσας τὸ σύνθημα τοῦ κώδωνος, ἔφερε μετὰν ὀρειγάλινον Ἀραβικὸν δίσκον, περιέχοντα τὴν τειοδόχον μετὰ τῶν κυπέλλων, καὶ τοῦ λοιποῦ γαστρονομικοῦ ἐπιτελείου, ὅπερ παρακολουθεῖ τὴν τοσοῦτον ἀθῶν ἐπωνυμίαν φέρουσιν πολυποικίλον ταύτην Βρεττανικὴν δαΐτη.

Ἡ συνεστίασις—διότι ἀπετέλει ὀλόκληρον συμπόσιον ἢ πληθῆς τῶν βουγυροπάστων τευχίων ἄρτου, τῶν πλακουντιῶν, τῶν σκνδυχίων καὶ ἐτέρων λιχνευμάτων ὠρισμένων πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς τειοποσίας—καὶ ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν διήρκεσεν ἐπὶ ὀλόκληρον ὥραν, ἥτις μοι ἐφάνη μίαν τῶν ἡδυτέρων καὶ ἀπολαυστικωτέρων χρονικῶν περιόδων τοῦ βίου μου. Ἀπαράμιλλον τι γόητρον ἀνεπέμπετο ἐκ τῆς δροσερῆς ὄψεως τῶν λαμπρῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τῶν θελκτικῶν ἐκφράσεων τῆς γοητευτικῆς ἐκείνης γυναικός. Πᾶν θέμα θιγόμενον ὑπὸ τοῦ σπινθηρίζοντος αὐτῆς πνεύματος, καὶ ὑπὸ τῶν κομψῶν αὐτῆς λόγων χρωματιζόμενον μετατρέπετο εἰς ἀρμονικὸν εἰδύλλιον, ἐλάμβανε τὸν τύπον ἡδυπαθοῦς λιχνίσματος τῆς διανοίας. Καὶ ὁ διάλογος ἔρρεεν ἀβιάστως καὶ ἀναγκυτικῶς, καὶ ὑφίστατο θαυμασίους ἐλιγμούς ἀπὸ ζητήματος εἰς ζήτημα, καὶ ἐξετέλει κατὰ πληκτικῆς πτήσεις, ἀπὸ ἀντικειμένου εἰς ἀντικείμενον. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὥρας ἐκείνης συνδιελέχθημεν περὶ τῆς φιλολογίας πασῶν τῶν περιόδων, καὶ πάντων τῶν Ἐθνῶν, καὶ ἀντηλλάξαμεν τὰς ἰδέας ἡμῶν ἐπὶ πικρῶς κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἔτι ζητήματος.

Κατεῖχε τοσαύτης γνώσεως, τοσαύτην

πρίσιν, τὴν κλαισθησίαν, ὥστε πολλάκις περιωριζόμεναι εἰς τὴν παθητικὴν στάσιν τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ ἀπήλαυον τῆς λεπτῆς ἠδονῆς, ἣν ἐνεπαίουν αἱ ἰδέαι καὶ διέχονον οἱ λόγοι αὐτῆς ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀποπειρας τοῦ ν' ἀμιλληθῶ πρὸς αὐτὴν ἐν τῇ χαριέσει καὶ τερπνῇ πνευματικῇ ἐκείνη πτήσει. Μόνον ὡς αἰεὶ προεκκλούμην, ἀνελάμβανον καὶ ἐγὼ τὸ εὐστροφον νῆμα τῆς τοιαύτης ἐλαστικῆς συνδιελέξεως. συνκισθανόμενος ὁμοῦς ἀείποτε, ὅποσον ὑποδεέστερος ἐτύγχανον τῆς εὐγλώττου Κυρίας κατὰ τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἐκφράσεις. Καὶ ἐν τούτοις αὕτη παρίστατο τοσοῦτον λατρευτῆ ἐν τῇ προφρονῶς συνεχεῖ αὐτῆς ἐνασχολήσει ὅπως κατὰ στείλη τὴν ὑπεροχὴν της, ἀποφεύγουσα αὐστηρῶς πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ λάβῃ τὸν τύπον τῆς ἐπιδείξεως, καὶ δεξιότατα διολισθηκίνουσαν ἐν τοῖς σπουδαίοις θέμασι ὑπὲρ τὸν ὕψλον τῆς σχολαστικότητος!

Ἦν ἡδὴ ἕκτη καὶ ἡμίσεια. Ὡστε μύλις ἡμίσεια ὥρα ὑπελείπετο μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ γεύματος. Καὶ ἠγέρθη μετὰ θλίψεως ἵνα ἀναχωρήσω, ὑπομιμνήσκων τοῦτο εἰς τὴν φιλοξενήσασαν με.

— Ὡ! Ἐὰν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος, εἶπεν αὕτη δύνασθε νὰ παραμείνητε εἰσέτι. Ἐχομεν καιρὸν μέχρι τῆς ἐνάτης. Ἐγὼ θὰ γευματίσω τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐν τοῖς δωματίοις μου. Ἀποστρέφουμαι αὐτὴν τὴν πομπώδη ἐπίδειξιν τῶν χορευτικῶν ἐσθῆτων, ἥτις λαμβάνει χώραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου τὴν ὥραν τοῦ γεύματος τὰς ἐσπέρας, καθ' ἃς δίδεται χορὸς εἴτε ἐν τοῖς ἀνακτόροις, εἴτε ἀλλαχοῦ. Ἀλλὰ προσέθηκεν εἶτα μειδίωσα, ὅποσον εἶμι ἐγωιστικῆ! Ἐλησμόνησα ὅτι καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ ἐνδυσθῆτε.

— Οὐδὲ μὴν, ἀπήντησα. Ἐν τοῖς προσκλητηριοῖς ὀρίζεται ἐπίσημος ἐνδυμασία

(Gala bress). Βεβαίως δὲν ἐννοῶ νὰ γευματίσω ἐν στολῇ. Θὰ ἐνδυσθῶ μετὰ τὸ γεῦμα.

— Πῶς; Εἰς αὐτὴν τὴν Νῆσον, ἐν αὐτῷ τῷ στρατιωτικῷ θερμοκηπίῳ, ὡς ἀπεκάλεσεν αὐτὴν ὁ Βύρων μας, ἢ μᾶλλον ὁ Βύρων σας, δὲν ὑπάρχει εἰς ἀνὴρ ἄνευ στολῆς. Ἄλλ' ὑμεῖς δόξα τῷ Θεῷ δὲν εἰσθε στρατιωτικοί. Οὐδὲ νουτικὸς νομίζω... Ἄ! ἐννοῶ, προσέθηκε μετὰ μικρὸν. Ἐπιβάλλει καὶ τὸ ἡμέτερον ἀξίωμα στολήν. Ἐγὼ καλῶς. Ὅπως δῆποτε, ἀφοῦ θέλετε ν' ἀναχωρήσητε, δὲν ἐπιμένω ἵνα σᾶς κατακρατήσω ἐπὶ μακρότερον.

Διεμαρτυρήθη ἐν τῷ νομικῷ ἐκείνῳ ὄρω, ὅστις διεβεβαίωσα ὅτι οὐδὲ ὡς ἐφηρμόζετο ἐν τῇ περιστάσει, καὶ ἔθλιψα μετὰ τινος λύπης τὴν τεινομένην μοι χεῖρα.

— Μὴ λησμονήσητε νὰ ἐπανέλθητε ἐγκαίρως, μοι εἶπεν ἡ περικκλήτης Κυρία, συνοδεύουσα με μέχρι τῆς θύρας. Σᾶς ἀναμένω τὴν ἐνάτην ἀκριβῶς. Οὔτε ἐνωρίτερον οὔτε ἀργότερον.

Ἄμα ἐξεληθὼν, ἔδραμο ν' εἰς τὸ ἀπέναντι ἀνθοπωλεῖον καὶ διέταξα τὴν ταχεῖαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀποστολήν τῆς πολυτιμωτέρης ἀνθοδέσμης. Ἐπανελθὼν δὲ ἔλαβον μέρος ἐν τῷ γενικῷ γεύματι, καὶ ἀπεσῦρθη εἶτα, ὅπως ἐνδυσθῶ συμφώνως πρὸς ὄρους τοῦ προσκλητηρίου.

Καὶ τὴν ἐνάτην ἀκριβῶς εἰσηρόμην εἰς τὰ δωμάτια τῆς μελλούσης συνοδοῦ μου, καὶ εὗρισκον αὐτὴν ἀναμένουσαν. Ἦν τοσοῦτον ἐξικισίχ, τοσοῦτον κατακτητικῆ ὑπὸ τὴν λαμπρὰν περιβολήν, ἣν ἔφερε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καὶ ἥτις ἀνεδείκνυεν ἐν ὅλῃ τῇ γοητευτικῇ αὐτῆς ἐντελείᾳ τὰς θαυμασίας κυμάνσεις τοῦ πλήρους δροσερῆς ὠριμότητος σώματος αὐτῆς.

Ἄμα ἰδοῦσα τὴν ἀνθοδέσμη, ἐμειδία-

σεν ἠδέως καὶ φιλοφρόνως.

— Εὐχαριστῶ! μοὶ εἶπε, λαμβάνουσα αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν μου, καὶ θαυμάζουσα τὰ ἀποτελοῦντα ταύτην ἄνθη. Τὴν αὐτὴν ἔμπνευσιν ἔχομεν ἀμφοτέροι, προσέθηκεν μεταβαίνουσα πρὸς τινὰ μικρὰν τράπεζαν, καὶ ἐκεῖθεν λαμβάνουσα ἐν κομψότατον ἀνθοδεσμίδιον ἐξ ἰῶν καὶ ρόδων. Μετὰ τὴν διαφοράν ὅτι ἡ ὑμετέρη ἔλαβε μεγίστην, καὶ πολυτελεῶν δικστάσεων ἐκτέλεσιν.

Καὶ προσπελάσασά με ἔταξε τὸ ἀνθοδεσμίδιον ἐν τῇ κομψοδόχῃ μου, ἐν ᾧ ἐγὼ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑφίσταμην ἡδυτέρα μέρην ἐκ τῆς εὐώδους χλιαρότητος τῆς πνοῆς τῆς, ἢ ἐκ τοῦ δροσεροῦ ἀρώματος τῶν ἀνθέων.

— Ἦδη, ἄγωμεν εἶπε, λαμβάνουσα τὸν βραχίονά μου.

Εἰσήλθομεν ἐν τινὶ τῶν παρὰ τὴν πύλην τοῦ ξενοδοχείου ἀναμενόντων ὀχημάτων, καὶ διηυθύνθημεν πρὸς τὴν ἀποβάθραν τοῦ λιμένος. Ἐκεῖ τὸ θέαμα ἦν ἀληθῶς ἐπιβάλλον καὶ μεγαλοπρεπές. Ἐν τῷ μέσῳ τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ἐδίδοτο ὁ χορός, ἐπυρπολεῖτο ἐκ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ ποικίλων ἄλλων λάμπων. Τὰ κύματα ἐξωκοῦντο καταπληκτικῶς, καὶ τὰ φῶτα αὐτῶν σελαγίζοντα ὑπὸ τὴν πλημμυροῦσαν τὸν λιμένα ἀἴγλην, ἐσχημάτιζον εἰδὸς τι δονουμένης φωτεινῆς ἀποτόμου σκηνογραφίας. Ὁ ἀφρός τοῦ εἰς τὸ στόμιον τοῦ ὄρου καὶ κατὰ τῶν ἐναντι σκοπέλων θραυομένου οἴδακτος, περιέσρεφεν ὡς εὐρὺ χιονῶδες πλάσιον τὴν κελαινὴν πολυτάραχον λεκάνην. Καὶ ἐν τῇ ἀποβάθρᾳ πληθὺς προσώπων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, περιβεβλημένων πολυτελεῖς διφθέρας ἢ μακροῦς μανδύας, καὶ ἐν τελεί τάξει ἐπιβαίνοντων τῶν ἀναμενουσῶν ἀτμακάτων, ὅπως μεταξὺ εἰς τὸ πᾶνηγυρίζον πλοῖον, προσέδιδε

δραματικωτάτην χοροῖαν εἰς τὴν ρωμυντικὴν εἰκόνα.

Ἡ ἀτμακάτος, ἥς ἐπέδημεν, ἤρξατο κινουμένη. Ἐν ἀρχῇ ὁμαλῶς, εἴτα βραθυρῶς ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον τρασσαμένη, καὶ τέλος ὑφίσταμένη σφοδρὰς πρὸς διαφόρους διευθύνσεις ἐσφενδονίσαις. Ἀνήκουσα εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, διωκεῖτο ὑφ' ἐνὸς ἀνθυποπλοιοάρχου καὶ ἐχειρίζετο ὑπὸ ἀνδρῶν ἀνηκόντων ἐπίσης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος. Ἀλλὰ τὸ πολεμικὸν τοῦτο πλήρωμα δὲν ἤρκει βεβκίως ὅπως μόνον καταβάλλῃ τὰ ἐμμανῶς προσβάλλοντα τὴν ἀτμήρη λέμβον ἕστοιχεῖα.

Ὅπως παρακωλύεται ἡ τοῦ ὕδατος εἰσβολή, αὕτη περιεφράσσετο πανταχόθεν, καὶ ἀπεκλείετο οὕτω παντελῶς ἐξ αὐτῆς ἡ τὸν λιμένα κατὰ κλύζουσα ἀἴγλη. Ἐρυθροῦς τις φανός, ἐν τῷ κέντρῳ τῆς κορυφῆς, προσηλωμένος, διέχεεν ἤρεμον φανταστικὴν λάμψιν ἐπὶ τῆς ὅλης σκηνῆς. Καὶ ὁ ἀνεμος ἐμκίνητο ἐξω, καὶ ἡ βροχὴ ἔτυπτε σφοδρῶς τὰ τειχιζόντα τὰ πλευρὰ τῆς ἀκάτου ἰσχυρὰ περαπετάσματα, καὶ τὸ κύμα μηκόμενον κατασυνετρίβετο ἐπὶ τῶν πλευρῶν τούτων, ἐν ᾧ οἱ ταραχώδεις ἀφροὶ τοῦ κατώρθου νὰ διεισδύωσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐντὸς τῆς ἐρμητικῶς κεκλεισμένης κιβωτοῦ ἐκείνης καὶ νὰ περιδρέχωσι τοὺς ἐν αὐτῇ. Βλέπων τις τὸ λαμπρῶς ἠμφιεσμένον ἐκεῖνο πλῆθος, συνσπεριωμένον ἐκεῖ, ἐν τῷ ἀμφιβόλῳ κισσοφωτῇ, εἰς διαφόρους θέσεις καὶ στάσεις, ἀνσχιροῦν εἰς ἐκάστην εἰσβολὴν τοῦ κύματος, ἐν ᾧ τὰ μὲν θήλεκ μέλη αὐτοῦ μετὰ δέους καὶ ριγῆλοῦ τινος κινήματος, περιετυλίσσοντο ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐν ταῖς διφθέραις, ἀνήσυχον περιπολοῦντα βλέμματα, τὰ δὲ ἄρρην, ἐπειρῶντο παντὶ μέσῳ, διὰ θορυβωδῶν γελῶτων, καὶ σκωπτικῶν ἐκφρά-

σεων, ν' ἀνερπίσωσι τὸ βραθυρῶς ἐλλεῖπον θάρρος τῶν πρώτων, καὶ νὰ ἐμπνεύσωσιν ἀφοδίαν, ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκετο ἐν ἀπωτάτῳ τινὶ ἀγνώστῳ τοῦ Ὀκεανοῦ σημείῳ, ἐν μέσῳ παρκδόξων νευαγῶν, ὧν τὸ μὲν ἐν ἡμῖσι μέρος ἐνετρύφα ἐν τῷ κινδύνῳ τὸ δ' ἕτερον ἐβυθίζετο ἐν ἀπελπιστικῇ ἀγωνίᾳ. Ἀληθῶς ἀλγεινότατον ἦν τὸ αἶσθημα, ὅπερ τὴν στιγμὴν ἐκείνην συνέσφιγγε τὴν καρδίαν τῶν ἐν τῇ ἀκάτῳ εὐρισκομένων κομψῶν τρυφερῶν ὄντων, ἄτινα, ἀφείλμεν νὰ ὁμιλοῦν ἡσώμεν, δὲν ἐταράσσοντο τοσοῦτον ἐκ τῆς ιδέας τῆς ἐκ τοιούτων περιστάσεων ἐνδεχομένης προσβολῆς τῆς ὑγείας τῶν, ὅσον ἐκ τοῦ φόβου μὴ δὲν ἐμποιήσωσιν ἐν τῷ χορῷ καλὴν ἐντύπωσιν. ἐμφανιζόμενα ἐν αὐτῷ μὲ κατεστραμμέναις ἐκ τοῦ κύματος ἐσθῆτας. Ὅπως δὴ ποτε, οὐδεμία θεραπεία τοῦ κακοῦ ὑπῆρχε, καὶ ὠφείλομεν πάντες νὰ ὑπομείνωμεν μέχρι τοῦ τέρατος τοῦ δραματικοῦ ἐκείνου πλοῦ, ὅστις ἐν τούτοις ἐφαίνετο ἀπέρητος, καθότι τὸ μὲν πλοῖον, πρὸς ὃ διηυθύνετο, εὐρίσκετο εἰς ἀκρετὴν ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας ἀπόστασιν. ἡ δὲ πορεία ἡμῶν μετὰ μεγίστων πριφυλάξεων ἐτελομένη, ἐτύγχανε βραδυτάτη.

Καθ' ὅσον προεχωροῦμεν, ἡ τρικυμία καθίστατο σφοδρότερα καὶ ὁ ἀνεμος βικιότερος. Ἡ βροχὴ καὶ τὸ κύμα εἰσῆρχοντο ἤδη ἀφρονώτερον ἐν τῇ ἀκάτῳ. Οἱ ἄνδρες ἀναρριγηθέντες ἐπὶ δύο μακρῶν σιδηρῶν βάρδων, διηκουσῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἕτερον, ἐκαθήμεθα ἐπ' αὐτῶν, ἡκιστα μὲν ἀναπαυτικῶς ἐντελῶς ἡμῶς ἀκινδύνως. Ἀλλ' αἱ τρυφεραὶ ἡμῶν συνοδοί, αἵτινες ἀδαεῖς ἀροβατικῶν γνώσεων οὔσαι, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπωφελθῶσι τῶν τοιούτων σωσανδρῶν, καὶ ἐξηκολούθουν διαμείνουσαι ἐπὶ τῶν παρὰ τὰς πλευρὰς τῆς λέμβου ἐδωλίων, ἠναγκάζοντο νὰ ὑφίστανται, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προστα-

σίας, πάσας τὰς ταλαιπωρίας τῆς ἀνωμάλου ἐκείνης περιστάσεως. Αἴφνης ἰδέα τις ἐξέλαμψεν ἐν τῷ πνεύματί μου. Ἐξησφαλισμένος ὢν ἐν τῇ προνομιοῦχῳ θέσει, ἦν μετὰ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν κατεῖχον ἀπὸ τοῦ κύματος, εἶδον ὅτι ὁ μανδύας μου ἠδύνατο νὰ διατεθῆ χρησίμως. Καὶ ἀποδυθεὶς τὸ εὐρὺ καὶ μακρὸν τοῦτο ἔνδυμα περιέβαλον δι' αὐτοῦ τὴν σύντροφόν μου, ἦτις μετ' ἀσθενῆ ἀντίστασιν, ἀπεδέχθη εὐγνωμόνως τὴν τοιαύτην ἀρωγὴν. Οὕτω ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ ἠδύνατο νὰ εἰσδύῃ πανταχόθεν, αὕτη ἦν ἐξησφαλισμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἡ ἰδέα αὕτη ἔσχε τοὺς πάντας μιμητάς. Καὶ ἄπαντες προθύμως ἀπεχωρίσθησαν τῶν μακρυῶν καὶ ἐπενδυτῶν τῶν, καὶ ἐφρούρησαν δι' αὐτῶν τὰς πολυτελεῖς ἐσθῆτας καὶ τὰ πολυτιμότερα σώματα τῶν καταβεβλημένων ἀβρῶν ὑπάρξεων. Ἡ σκηνὴ τότε ἔλαβε φανταστικώτερον καὶ μελοδραματικώτερον χαρακτῆρα.

Πανταχόθεν ἐξήστραπτον ζῆση, καὶ ἠκτινοβόλουν παράσημα, καὶ ἐσελάγιζον ἀργυρόχρυσαι ποικίλατα. Αἱ διάφοροι ποικίλαι στολίαι, ἀπαλλαχθεῖσαι τῶν ἐξωτερικῶν περιβλημάτων, ἐστίλβον ζωηρῶς ὑπὸ τὴν μυστηριώδη ἐρυθρὰν ἀνταύγειαν τοῦ ἀπὸ τῆς ἠροφῆς ἐξῆρητημένου φανοῦ. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐνόμιζον ὅτι θ' ἀναπεμφθῆ ὑπὸ ἐκάστου τῶν χρυσοποικίλων ἐκείνων ἀνδρῶν, τὸ πλήρες ἀίσθηματικῆς ὑπερηφανεῖας μέλος τοῦ Ροσσίνη:

D'Almaviva son io! Non son Lindoro! . . .

Τέλος ἀφίχθημεν παρὰ τὸ πλοῖον. Στεναγμοῦ ἀνακουρίσεως ἠκούσθη ἀναδιδόμενος πανταχόθεν, καὶ ὅλοι ἐν τάξει καὶ ἀναπαύσει, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης δυσχερείας, ἀνήλθομεν ἐπ' αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπὶ τῇ περιστάσει εἰδικῶς κατασκευασθείσης εὐρείας ἀναβάθρας, στερωῶς ἀνθίσταμένης κατὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων τοῦ κύματος ἐφόδων

Ἐπὶ τοῦ λαμπρῶς φωτογωγημένου καὶ μεγαλοπεπεῶς κεκοσμημένου καταστρώματος, ἐν ᾧ ὑπεδεξιούμεθα φιλοφρονέστατα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πληρώματος, πᾶσαι αἱ ταλαίπωραι τοῦ ταραχώδους πλοῦ ἐλησμονήθησαν. Πικταχοῦ ἤχει ὁ ἠδὺς γέλως, καὶ ἔδιδεν εὐάρεστον ζωηρότητα ὁ εὐθυμος διάλογος. Οἱ πρὸ ἡμῶν ἀφιχθέντες, ἀφηγοῦντο μετὰ θορυβώδους φαιδρότητος τὰ συμβάντα αὐτῶν, καὶ ἀπήτουν τὴν ἐκθεσιν τῶν ἡμετέρων, ποιούμενοι παραβολὰς καὶ συγκρίσεις, καὶ σταθμίζοντες τὴν ρωμηνικότητα τῶν διαφορῶν ἐπεισοδίων, καὶ ἐξίχροντες τὸ μέγεθος τῶν ἰδιαιτέρων κινδύνων. Τὸ ἀγωνιώδες ἐκεῖνο παρελθὸν καθίστα ἀπολυτικώτερον τὸ παρὸν καὶ εὐελπιστικώτερον τὸ μέλλον τῆς μυθιστορικῆς ἐκείνης νυκτός.

Περὶ τὴν δεκάτην ἄπαντες οἱ προσκεκλημένοι εὐρίσκοντο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Καὶ ὠργανίζετο ἤδη ὁ πρῶτος τετραχόρος. Ἡ σύντροφός μου ἐξ ἀρχῆς μοὶ ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν χορόν, ἀλλ' ἐπὶ τέλος ἐνδοῦσα εἰς τὰς ἐπιμόρους παρακλήσεις μου μοὶ ὑπεσχέθη τὸν τρίτον στρόβιλον καὶ μίαν συνεδρίαν (Sittius) κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πέμπτου τετραχόρου. Ὁ τοιοῦτος ὄρος ὅστις θὰ ἤχῃ βεβαίως παραδόξως εἰς τὰ ὄψα τῶν ἀγνωστών τὰς Βρετανικὰς ἔξεις, ἐκφράζει ἰδιαιτέραν τινὰ ἀναπαυτικὴν ἀπόλαυσιν, ἣν οἱ τοσοῦτον περὶ τῆς ἀνέσεως μεριμνῶντες Ἀγγλοὶ, εἰσῆγαγον ὡς γαλήνιον διασκεδαστικὸν στοιχεῖον τῶν χορευτικῶν ἐσπερίδων. Ἐν ᾧ ἄλλοι παραδίδονται ἠδυπαθῶς εἰς τὰς ἀρμονικὰς τοῦ χοροῦ κυμάνσεις, ζεύγη τινὰ ἀποσύρονται εἰς τινὰ ἥρεμον γωνίαν, καὶ ἐν αὐτῇ καθήμενοι εὐρίσκουσιν ἠδύτεραν τρυφήν ἐν τῇ ἀναπαυσει καὶ τῇ συνδιαλέξει, ἐν ᾧ ἡ ἀρμονία τῆς μουσικῆς ἀφικνεῖται

μέχρις αὐτῶν, γλυκυτέρα ἐκ τῆς ἀποστάσεως, καὶ ἡ θέα τῶν συστρεφομένων ὑπὸ τὰ μέλη αὐτῆς, λαμβάνει ἐκ τῆς συγχύσεως τῶν τοσοῦτων λαμπρῶν ἐσθήτων, τῶν τοσοῦτων φαιδρῶν φυσιογνωμιῶν, τῶν τοσοῦτων ποικίλων χρωμάτων, ζωηρὸν φανταστικὸν τύπον.

Ἡ ὀρχήστρα ἤρξατο ἤδη ἐκτελοῦσα προανάκρουσμά τι, ὅτε ἡ σύντροφός μου, ἥτις μὲ εἶχεν ἐγκαταλίπει πρὸς στιγμὴν, ἐπανῆλθεν ἐσπευσμένως καὶ ἔλαβε βιαίως τὸν βραχιόνά μου :

— Μὴ ὑπεσχέθητε εἰς τινὰ τὸν προσεχῆ τετραχόρον ; ἠρώτησεν.

Εἰς τὴν ἀποφατικὴν ἀπάντησίν μου ἔλαβεν ἔκφρασιν εὐχρηστικῆς.

— Ἐχει καλῶς ! εἶπε. Θὰ χορεύσωμεν ὁμοῦ. Θὰ ἐκπλήττεσθε διὰ τὴν τοιαυτὴν αἰφνιδίαν μεταβολὴν μου. Ἄλλ' ὁ Μαρκεῆσιος Λόρδ ἐπέμενε νὰ χορεύσῃ μετ' ἐμοῦ ἢ τοῦλάχιστον ἀπέναντι. Ἦναγκάσθη νὰ δεχθῶ τὸ τελευταῖον, καὶ ἦλθον νὰ σᾶς παραλάβω. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ δυσχερεστηθῆτε, διότι ἐσπετερίσθη τὸ δικαίωμά σας ὀρίσασα ἐγὼ τὸ ἀπέναντι ζεύγος. Ἄγωμεν ! Θὰ λάβωμεν μέρος ἐν τῷ ἐπισήμῳ τετραγῶνῳ.

Καὶ πράγματι μὲ ὠδήγησε πρὸς τὸν μᾶλλον ἔγκριτον χορευτικὸν κύκλον, ἐν ᾧ διεκρίνοντο ὁ Δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου, ἡ Δούκισσα, Πριγκίπισσα Λουίζα, ὁ Πρίγκιψ Βάττεμβεργ, ὁ Δοιοικητής, ὁ Ἀρχιστράτηγος Ναπίαρ, ὁ Ἀρχιδικαστής, ὁ πλοίαρχος τῆς Ναυαρχίδος καὶ ἄλλοι.

Ἐτάχθημεν καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ καὶ ὁ χορὸς ἤρξατο.

Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ, ἡ σύντροφός μου, ὁσάκις, ἀναλόγως τῶν ἐρρυθμῶν κινήσεων, συνητᾶτο πρὸς τι τῶν ἀποτελούντων τὸ τετράγωνον ἐπισήμων προσώπων, ἀντιῆλλαξε μετ' αὐτῶν φιλόφρονας

προσχορεύσεις. Ἐγνωρίζεν ἐν τῷ κύκλῳ ἐκείνῳ τοὺς πάντας, καὶ ἐγνωρίζετο ὑπὸ πάντων. Ἡ περίστασις αὕτη ὤθησε τὴν ἐκπληξίν μου εἰς τὸ ἔπακρον. Τίς ἦν λοιπὸν ἡ μυστηριώδης ἐκείνη γυνή, ἡ τοσαύτης ὑψηλᾶς σχέσεις ἔχουσα, μεθ' ἧς τοσοῦτον κατέστην οἰκεῖος, καὶ ἧς ἐν τούτοις ἠγνόουν ἔτι καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ;

Οὐδέποτε ἄλλοτε εὐρέθην εἰς τοσοῦτον παράδοξον θέσιν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ περιέργειά μου ὑπερἔξηκόντιζε κατὰ τὴν σφοδρότητα καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν τὴν τοῦ Σκώτου Συνταγματάρχου. Καὶ μόνη ἡ στοιχειώδης ἐθιμοτυπία, καὶ ὁ φόβος τοῦ γελοίου, μὲ παρεκώλυον νὰ στραφῶ ἀποτόμως πρὸς τὴν περικαλλῆ ἄγνωστον, καὶ ἐν μέσῳ ἐνός χορευτικοῦ σχήματος νὰ ἐρωτήσω μελοδραματικῶς.

— Ἐπὶ τέλος τίς εἴσθε, κυρία μου ;

Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ τετραχόρου, αὕτη μοὶ ἐζήτησε συγγνώμην, καὶ ἔλαβε τὸν βραχιόνα τοῦ Μαρκεῆσιου, μεθ' οὗ ἤρξατο ζωηροτάτην συνδιάλεξιν.

Κατῆλθον τότε εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ πλοίου, ἐν ᾗ, πρᾶ τινὰς τραπέζας, διάφορα πρόσωπα ἐνησχολοῦντο παίζοντα Οὐίτς, ἐν θρησκευτικῇ σιγῇ, διακοπτομένη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑπὸ τοῦ ἰδιάζοντος πανηγυρικοῦ κρότου τῶν ἐκπωματιζομένων φιαλῶν τοῦ καμπανίτου καὶ φιαλιδίων σόδας, ἀποτελούσης, ἐν συμμίξει μετὰ βράνδου, τὸ προσφιλέστερον Ἀγγλικὸν ποτόν.

Παρὰ τὸ κυλικεῖον εὐρον τὸν Βαρῶνον Σ. ἐν μακαρίᾳ γαλήνῃ καταβροχθίζοντα ἄλλεπάλληλα Σανδύχεια χαιρομηρίου, καὶ διαδρέχοντα ταῦτα διὰ συνεχῶν σπονδιῶν βράνδου-καὶ-σόδας.

— Θέλετε νὰ λάβητε μέρος ; μὲ ἠρώτησε προστατευτικῶς, προτείνων μοι με-

γάλην παροψίδα πλήρη τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐρρωμένως προσβαλλομένων λιχνευμάτων. Ἦ ἀναγκασθῶμεν ν' ἀναμείνωμεν ὀλόκληρον δίωρον διὰ τὸ δεῖπνον. Καὶ ἀπαιτεῖται ἐν τῷ μεταξὺ μικρὰ ἐνίσχυσις. Ἀλήθεια, προσέθηκεν εἶτα ἐκμυστηρευτικῶς, πρὸ ὀλίγου ἐπεθεώρησα τὰ πάντα. Τοὺς ἰνδιάνους, τὰ ὄστρεα, τὸν μέλαινα ζῦθον !... θαυμάσιον !

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤχει τὸ προανάκρουσμα τοῦ τρίτου στροβίλου καὶ ἔσπευσα πρὸς τὸ κατάστρωμα, ἔνθα ἐν τῇ ὀρισθείσῃ θέσει εὐρον τὴν σύντροφόν μου ἀναμένουσαν.

Μετέβημεν πρὸς τὸ πεδίον τοῦ χοροῦ, καὶ ἠτοιμαζόμεθα νὰ ριφθῶμεν μεταξὺ τῶν λοιπῶν ὀρχουμένων, ὅτε ἐκείνη ἀνεσκίρτησε βιαίως, ἀφῆκεν ἐπιφώνησιν χαρᾶς ἅμα καὶ ἐκπλήξεως, καὶ διαφυγοῦσα ἀποτόμως τοῦ βραχιονός μου, ἔσπευσε πρὸς ἕτερόν τι πρόσωπον, ὅπερ τὸ πρῶτον ἤδη ἔβλεπον τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καὶ ὅπερ διηυθύνετο ἐπίσης μετὰ τῆς αὐτῆς σπουδῆς πρὸς αὐτήν.

Ἐκ τῆς στολῆς του κατεδείκνυτο ὅτι τὸ ἄτομόν ἐκεῖνο ἦν ὑποπλοίαρχος τοῦ Β. Ναυτικοῦ. Λαμπρός, δροσερός, εὐσταλέστατος νέος, ἔχων ἠρακλείους διαστάσεις, ἐξωτερικὸν ἄμωμον, καὶ συμπαθεστάτην ἔκφρασιν.

— Σὺ ἐδώ ; ἀνεφώνησεν ἐκείνη, πλήρης ἰσχυρᾶς ἀγαλλιᾶσεως, λαμβάνουσα ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας τοῦ ὑποπλοίαρχου, καὶ σύρουσα αὐτὸν μετ' εὐφροσύνου ζωηρότητος. Πότε ἦλθες ;

— Μόλις πρὸ μιᾶς ὥρας ἀπήνησεν οὗτος ἔλαβον διαταγὴν νὰ ἔλθω ἐσπευσμένως μετὰ τὴν τορπιλλοφόρον μου. Ἄμα ἀφιχθεὶς ἔσπευσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Μοὶ εἶπον ὅτι εἴσθε ἐδῶ. Εὐρον ἐν προσκλητήριον δι' ἐμὲ ἐν τῷ «Πολυφήμῳ». Ἐνεδύθη καὶ, ἰδοὺ, ἦλθον.

Ἡ κυρία ἐξηκολούθει θλίβουσα τὰς χεῖρας τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ παρατηροῦσα αὐτὸν μετ' ἐκφράσεως πλήρους ἀρρήτου συμπαθείας.

— Πόσον χρόνον ἔχομεν νὰ ἰδωθῶμεν, ἔλεγε τρυφερῶς, ἔχω τόσα νὰ σοὶ εἶπω. Ἄγωμεν πρὸς τὸν θαλαμίσκον ἐκεῖνον.

Καὶ στρεφόμενη πρὸς με :

— Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, ἠρώτησε μετὰ τυπικῆς φιλοφροσύνης, καὶ τυπικωτέρου μειδιάματος.

Καὶ πρὶν ἢ ἀναμείνη τὴν ἀπάντησίν μου, ἀπῆλθε μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου.

Ἡσθάνθη μὲγα κενὸν περὶ ἐμέ ! Παράδοξον ! Μόλις ἀπὸ τινων ὥρων ἐγνώριζον ἐκ τοῦ σύγγεγυς τὴν γυναῖκα ἐκεῖνην, καὶ ἐν τούτοις ἡ αἰφνιδία ἔκλειψίς της, καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν αὕτη ἔλαβε χώραν, μ' ἐνέβαλον εἰς καταβλητικωτάτην ἀνία. Καὶ ἠννούν το ἀλλόκοτον τῆς συναισθήσεως ταύτης. Τί δικαίωμα ἐκτησάμην ἐπὶ τοῦ προσώπου τούτου, ὥστε ν' ἀπαίτῶ τὸ μονοπώλιον τῆς συναναστροφῆς της, καὶ τὴν ἀποκλειστικότητα τῶν ἀπολαύσεων τῶν ἐπαγωγῶν τρόπων καὶ τῶν γοητευτικῶν λόγων της ; Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἤμην λίαν ἐξωκειωμένος εἰς τοιαῦτα ψυχολογικὰ Ῥωσικὰ λουτρά, οἷον τὸ ὑπὸ τῆς κατακτητικῆς ἀγνώστου ἐπιβλήθην μοι τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην. Ἡ ἐπίμονος παγερότης τῶν μετ' αὐτῆς προτέρων ἐν τῷ ξενοδοχείῳ σχέσεων ἡμῶν, ἐπακολουθηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐνθερμοτάτης οἰκειότητος, ὡς μοὶ ἐπέδειξεν ἐν τοῖς δώμασί της, καὶ ἦν ἐξηκολούθησεν ἐπιδαψιλεύουσα μοι μέχρις ἐσχάτων, καὶ τοσοῦτον ἀποτόμως καταλήξασα εἰς τὴν αἰφνιδίαν ψυχρολουσίαν, ἦν ἀπετέλεσεν ἡ ἀνωτέρω περιγραφεῖσα σκηνή, θὰ ἠδύναντο νὰ διασειῶσαι καὶ τὸ ἀτεγκτότερον τῶν νευρικῶν συστημάτων.

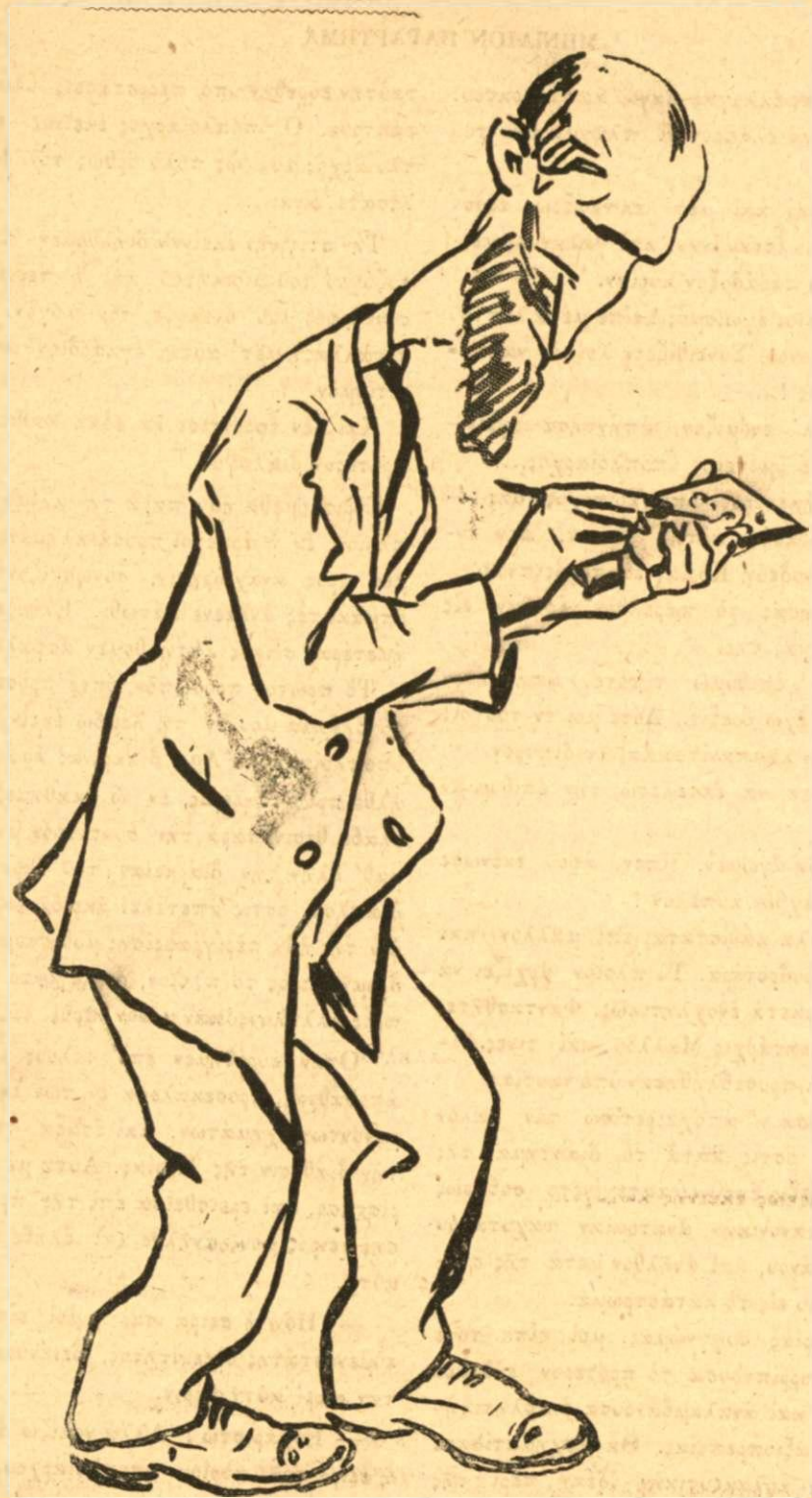
Ὅπως δὴ ποτε εἶχον μίαν ζωηρὰν ἐλ-

πίδα. Μετ' ὀλίγον θὰ ἐπήρξατο ἡ ὠρα τῆς ἐπαγγελθείσης μοι συνεδρίας. Κατ' αὐτὴν θὰ ἠδύναμην νὰ διευκρινίσω ἐν ἀνέσει πάντα τ' ἀμφίβολα καὶ ἀνεξήγητα σημεῖα τῆς ἐσπέρας ἐκεῖνης.

Ἀναμείνων τὴν πολύτιμον ἐκεῖνην στιγμήν, κατῆλθον καὶ αὐθις ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ πλοίου. Ἡ ἀτμόσφαιρα κατέστη πυκνότερα ἐκ τοῦ συνεχοῦς καπνίσματος, οἱ παρὰ τὰς τραπέζας τοῦ παιγνίου τεταγμένοι ἦσαν πολυαριθμότεροι. Ἐπάταγας τῶν ἐκπωματιζομένων φιαλῶν διεκρίνετο ζωηρότερον καὶ συχνότερον καὶ ὁ βαρῶνος Σ. ἐξηκολούθει τηρῶν μετ' εὐσταθείας Σπαρτιατικωτάτης, τὴν παρὰ τὸ κυλικεῖον φυλακὴν, ἐκτελῶν μεθ' ὁμοῦς Γαλατικῆς τὰς κτὰ τῶν λιχνευμάτων ἐφόδους.

Ἐπαίξα μίαν μερίδα Οὐστ μετὰ τοῦ κυβερνήτου τῆς Γερμανικῆς κανονιοφόρου καὶ δύο ἐτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ καί, μόλις μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ἀνῆλθον εἰς τὸ κατάστρωμα, εἶδον τὴν ὑπὸ τὴν ὀρχήστραν πινακίδα σημειοῦσαν τὸν πέμπτον τετράχορον. Ἐδραμον πρὸς τὴν θέσιν, ἦν ἐκ τῶν προτέρων ὠρίσαμεν πρὸς συνάντησιν, καὶ ἀνέμενον. Ἄλλ' ἡ προσδοκία μου αὕτη ἐγένετο ἐπὶ ματαίῳ. Ὁ χορὸς ἤρξατο, καὶ τὸ ἀνυπομόμως ἀναμενόμενον πρόσωπον δὲν ἀνεφαίνετο. Ἡσθάνθη τότε σφοδρῶς τοὺς νυγμοὺς τῆς ὑπερηφανίας, τοῦ εὐρώστου τούτου συναισθήματος, ὅπερ ἐξεγειρόμενον καταβάλλει πάντα τ' ἄλλα. Καὶ ἐποιησάμην νέαν κάθοδον, ἀποφασιστικὴν ταύτην, εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ταχθεὶς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀθανάτου Βαρῶνου, διωργάνωσα μετ' αὐτοῦ ἀκμαίαν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἄρτι καταρξαμένου δειπνου.

Ἐνησχολούμην εἰς τὴν ἀπολαυστικὴν ρόφησιν ἀδροτάτου ὀστρέου, εὐμενῶς προσενεχθέντος μοι ὑπὸ τῷ εἰδημονεστάτου περὶ

[— Ὁ σὺ μισεῖς, ἐτέρω μὴ ποιήσης.]

[* Ἐπιτετα συνέχεια]

* Ἰπὸ Ἰάφεθ.

τάς τοιαύτας ἐκλογάς Δανου ἀριστοκράτου, ὅτε ἤσθάνθη ἐλαφρόν τι πλῆγμα ἐπὶ τοῦ ὤμου.

Ἐστράφην καὶ μετ' ἐκπλήξως εἶδον ὄπισθὲν μου ἰσχυμένην, καὶ γαληνίως μειδιῶσαν τὴν παράδοξον κυρίαν.

— Ὅποιος ἐγωῖσμός! εἶπε μετὰ λεπτοῦ δηκτικῶ τόνου. Συνειθίζετε λοιπὸν νὰ δεῖπνητε μόνος!...

— Ἄλλ' ἐνόμιζον, ἀπήντησα ἐγειρόμενος, ὅτι ὁ ἡμέτερος ὑποπλοίαρχος....

— Ὁ ἡμέτερος ὑποπλοίαρχος σὰς ὁμοιάζει, διέκοψεν αὐτὴ γελῶσα. Δὲν ἐννοεῖ νὰ συνοδεύῃ Κυρίας εἰς τὸ δεῖπνον.

Λησμονήσας τὸ παρελθόν, ἐτέθην εἰς τὰς διαταγὰς τῆς.

— Δὲν ἐπιθυμῶ τίποτε, ἀπήντησεν αὐτὴ. Δὲν ἔχω ὄρεξιν. Δότε μοι ἐν τούτοις ἐν κύπελον καμπανίτου καὶ ἐν δίπυρον.

Ἐσπευσα νὰ ἐκτελέσω τὴν ἐπιθυμίαν τῆς.

— Ἦδη ἄγωμεν, εἶπεν, ἀφοῦ ἐκένωσε τὸ προσενεχθὲν κύπελον!

Ἡ θύελλα καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σφοδρότερα. Τὸ πλοῖον ἀρχίζει νὰ κινῆται ἀρκετὰ ἐνοχλητικῶς. Φαντασθῆτε, ἡ Συνταγματάρχης Μαλλοῦ, καὶ τινες ἄλλαι κυρίαι προσεβλήθησαν ὑπὸ ναυτίας.

Ἐσπευσα ν' ἀποχαιρέτισω τὸν καλὸν Βαρῶνον, ὅστις κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνδιάλεξέως ἐκείνης κατεγίνετο σοβαρῶς εἰς τὴν κανονικὴν ἀνατομικὴν παχυτάτου τινος ἰνδιάνου, καὶ ἀνῆλθον μετὰ τῆς συντροφῆς μου εἰς τὸ κατάστρωμα.

— Μυρίας συγγνώμας, μοι εἶπε τότε αὐτὴ, ἀπορρίπτουσα τὸ πρότερον εὐθυμον ἦθός τῆς, καὶ ἀναλαμβάνουσα ἐπιβλητικὴν ἔκφρασιν ἀξιοπρεπειᾶς. Θὰ ἐσχηματίσατε οὐχὶ λίαν κολακευτικὴν ἰδέαν περὶ τῆς φιλοφροσύνης μου, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν λόγον μου ἐμμονῆς. Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν

ταύτην εὐρέθην ὑπὸ περιστάσεις ὄλως ἐκτάκτους. Ὁ ὑποπλοίαρχος ἐκεῖνος, ὁ ὑποπλοίαρχός μου, ὡς πολὺ ὀρθῶς τὸν ἀπεκαλέσατε, εἶναι...

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήλθουμεν πρὸ τῆς συζύγου τοῦ Διοικητοῦ, καὶ ἡ περικαλλῆς σύντροφός μου διέκοψε τὸν λόγον, ὅπως ἀνταλλάξῃ μετ' αὐτῆς ἐγκάρδιον ἀποχαιρεισμὸν.

Καὶ δὲν ἐφρόντισε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πρότερον διάλογον.

Εὐρισκόμεθα ἤδη παρὰ τὴν κλίμακα τοῦ πλοίου, ἐν ᾗ ἀρκετοὶ προσκεκλημένοι ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν, συνωστίζοντο. Ἡ ἀτμάκατος ἀνέμενε κάτωθι. Ἐλθούσης τῆς ἡμετέρας σειρᾶς κατήλθουμεν ἀσφαλῶς.

Τὸ πρῶτον πρόσωπον, ὅπερ προσεῖλκυσε τὸ βλέμμα μου ἐν τῇ λέμβῳ ἐκείνῃ, ἦν ὁ ὑποπλοίαρχος. Ἄμα διακρίνας ἡμᾶς οὗτος, ἦλθε πρὸς τὸ μέρος, ἐν ᾗ ἐκαθήμεθα, καὶ ἔλαβε θέσιν παρὰ τὴν σύντροφόν μου. Καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ταρχαῶδους διάπλου, ὅστις ὅπερ ἐτελεῖ ἀκριβῆ ἐπανάληψιν τῆς ἤδη περιγραφείσης μυθιστορικῆς ἐκδρομῆς πρὸς τὸ πλοῖον, διελέγοντο οἰκείως πρὸς ἀλλήλους καὶ μόνον πρὸς ἀλλήλους.

Ὅταν εὐρέθημεν ἐπὶ τέλους ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας, προσεκάλεσα ἐν τῶν ἐκεῖ ἀναμενόντων ὀχημάτων, καὶ ἔταξα τοῦτο εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυρίας. Αὐτὴ μὲ ἠύχαρίστησε, καὶ ἐρεισθεῖσα ἐπὶ τῆς προταθείσης χειρὸς μου, ἀνῆλθε καὶ ἔλαβε θέσιν ἐν αὐτῇ.

— Ἦδη ἡ σειρά σας! μοι εἶπε μετ' εὐμενεστάτης οἰκειότητος, δεικνύουσα μοι τὴν παρ' αὐτῇ θέσιν.

— Εὐχαριστῶ! Ἄλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι ἡ σειρά τοῦ κυρίου ὑποπλοίαρχου, ἀπήντησα ὑποκλινόμενος πρὸς αὐτὸν, ἀναμένοντα παρὰ τὴν θυρίδα τοῦ ὀχήματος.

Ἐκεῖνος ἀπένευσε μετὰ κατακτητικῆς φιλοφροσύνης.

— Λίαν εὐγνώμων, εἶπε. Ἄλλ' ὀφείλω νὰ μεταβῶ ἐν τῷ «Πολυφῆμῳ». Θὰ διέλθω ἐν αὐτῷ τὴν νύκτα.

— Ἄ! ἀνέκραξε μετὰ ζωηρᾶς φειδωλότητος ἡ Κυρία. Σεῖς βλέπω ἀνταλλάσσετε φιλοφροσύνας, καίτοι δὲν γνωρίζεσθε. Λαμπρὸν μάθημα διὰ τὴν ἀσύγνωστον ἀμειλιάν μου. Ὅπως δὴποτε πρέπει νὰ ἐξιλεωθῶ, ἔστω καὶ τοσοῦτον ἀργά.

Καὶ ἀφοῦ μὲ συνέστησεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν, δεικνύουσα εἶτα αὐτὸν πρὸς με:

— Ὁ ὑποπλοίαρχος Σίρ Γεράλδος Ρ.... εἶπεν. Ὁ υἱός μου....

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν, κατὰ τὸ προγευμα, ἡ ὑπ' ἐμοῦ γενομένη ἀφήγησις τοῦ μνησθέντος ἐπεισοδίου, ἐπιπτεν ὡς κεραυνὸς ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ ἡμῶν κύκλῳ.

Ἡ Κυρία ἀπῆν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καταπεπονημένη ἐκ τῆς ἀγρυπνίας τῆς νυκτός.

Ὁ Συνταγματάρχης Ράμσαιου ἀνελάμβανεν ἐν περιτροπῇ, ὅτε μὲν ἦθος θριάμβου, ὅτε δὲ ἔκφρασιν ἀδημονίας.

— Ἡ Λαίδυ Ρ. ἔλεγε μετ' ἐκπλήξεως. Ἡ πνευματωδέστερὰ ἀριστοκράτις τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου... ἄλλοτε βασιλίσσου συρμού, καὶ τῆς καλλονῆς. Μὰ τὸν

Δία! (By Jove!) Καὶ ἐγὼ νὰ μὴ τὴν ἐννοήσω! Ἄλλὰ φαίνεται τοσοῦτον νεαρά, τοσοῦτον ὀροσερά!...

Ὅπως δὴποτε ὅμως δὲν ἠπατήθην εἰς τὴν γενικὴν κρίσιν μου, προσετίθει, ρίπτων νικητήριον βλέμμα πρὸς τὸν κ. Βέννετ. Αἱ Ἀγγλίδες δὲν παρακαμάζουσι τοσοῦτον ταχεῶς ὅσον αἱ Αὐστραλίδες.

Τὸ ἐντιμὸν μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου Συμβουλίου τῆς Μεμβούρνης ἐτήρει ἀπόλυτον σιγὴν, καὶ ἦν βεβουθισμένον ἐν μεγίστῃ συννοίᾳ. Ἐφ' ὅσον ὁ Σκῶτος Συνταγματάρχης ὠμίλει, ἀπησχολεῖτο ἐπιμύνης εἰς τὸν ἐπιμελῆ καθαιρισμὸν τῶν πολιτευτικῶν διοπτρῶν του.

Ὁ Βαρῶνος Σ. εἶχε μετακομίσει ἐκ τοῦ ἀναγνωστηρίου, τὸ Βιβλίον τῆς Βαρωनीας, καὶ εὐρῶν ἐν αὐτῷ μετὰ τινὰ ἀναδίφησιν τὸ ὄνομα τῆς Λαίδυ Ρ. ἀπήγγελλε μεγαλοφώνως πάντα τὰ εἰς αὐτὴν ἀφορῶντα, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεώς της ἐξαιρουμένου.

— 1868 Διάβολε! 42 ἐτῶν λοιπὸν! Ἄπίστευτον!...

Καὶ ἐγὼ ἐπανελάμβανον, αὐθαίρετως παρελλαγμένον τὸν περίφημον στίχον τοῦ Ὀρατίου:

Ο Mater Pulchra... filii junior....

HENRI PETIT

Η ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΠΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

Ἦδη, ὁπότε ἡ ἀεροπλοία εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπεκτίσαμεν ὄχι μόνον ἰδιώτας ἐπιδεξιωτάτους ἀεροπόρους, ὡς τὸν κ. Ἀργυρόπουλον, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικούς τοιούτους, νομίζομεν ὅτι ἐπέστη ὁ καιρὸς ν' ἀρχίσῃ ἀσχολούμενος καὶ ὁ τύπος εἰδικώτερον ἅπῃ περὶ τὴν ἀεροπλοΐαν, δημουργῶν οὕτω ἐπιστημονικῆν, οὕτως εἰπεῖν, περίξ τοῦ τόσον ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ θέματος, κίνησιν, ἐξ ἧς πλεῖστα ὅσα ἀγαθὰ βεβαίως θὰ προκύψωσιν. Ἀρχὴν ποιούμενος σήμερον σειρᾶς ἄρθρων σχετικῶν πρὸς τὸν τρόπον τῆς πτήσεως τῶν ἀεροπλάνων καὶ τὴν ἐν πολέμῳ χρησιμότητα αὐτῶν, θεωρῶ καθήκον μου νὰ παρακαλέσω τοὺς κ. κ. ἀναγνώστας μου, ὅπως κρίνωσιν ἐπιεικῶς τὰς ἐν τῇ μεταφράσει τῶν τεχνικῶν ὄρων ἀτελείας, ἀτελείας μὴ δυναμένας δυστυχῶς ἀκόμη νὰ ὑπερπηδηθῶσιν εὐκόλῳ, λόγῳ τῆς ἑλλείψεως σχετικῶν πρὸς τὴν ἀεροπλοΐαν ἔργων καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς αὐτὴν ἐπισήμου ἑλληνικῆς ὀνοματοθεσίας.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα εἰσέρχομαι εἰς τὸ κύριόν μου θέμα, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ περιγραφή τῆς κατ' εὐθείαν γραμμὴν πτήσεως τῶν ἀεροπλάνων, καθὼς ἀναπτύσσει περὶ αὐτῆς

ὁ γάλλος εἰδικὸς κ. Ἐρρίκος Πτί.

Α' Ἀνύψωσις. Τὸ ἀεροπλάνον ἐξαχθὲν τοῦ ὑποστέγου (hangar), ὅπου ἦτο προφυλαγμένον, ὀδηγεῖται εἰς τὸ ἀεροδρόμιον περικυκλούμενον ὑπὸ πλήθους μηχανικῶν.

Πρὶν ἀρχίσῃ νὰ πετᾷ ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὰ διάφορα τῆς μηχανῆς του ὄργανα διὰ νὰ ἰδῇ ἂν εἶνε ἐν τάξει. Ἐννοεῖται, βεβαίως, ὅτι ἡ μεγαλειτέρα προσοχὴ δεικνύεται πρὸς τὸ εὐπαθέστερον καὶ κυριώτερον ἅμα τοῦ ἀεροπλάνου μέρος, τὸν κινητήρα (moteur).

Κυρίως εἰπεῖν ἐκεῖνο ποῦ θέλει ὁ ἀεροπόρος νὰ γνωρίζῃ εἶνε ἂν ὁ κινητὴρ «ἀποδίδει» («donne») τὴν πρέπουσαν καὶ ἀπαιτουμένην δύναμιν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀρκεῖ νὰ μετρηθῇ ἡ ἑλκτικὴ τῆς ἑλικος δύναμις, τοῦ ἀεροπλάνου ὄντος προσδεδεμένου.

Πρὸς τοῦτο προσδένοσιν τὸ ἀεροπλάνον εἰς ἕν δυναμόμετρον, στερεῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καθηλωμένον καὶ ἀφίνοσιν τὸν κινητήρα νὰ ἐνεργήσῃ μὲ ὄλην τὴν δύναμίν του.

Ἀπλοῦν ἐπὶ τοῦ δυναμομέτρου βλέμμα

ἀρκεῖ διὰ νὰ δείξῃ τὴν δύναμιν ἑλξεως τῆς ἑλικος. Καὶ, ἐὰν μὲν ἡ οὕτως ἀναγραφομένη δύναμις εἶνε ἡ πρέπουσα, τότε ἔχει καλῶς, ὁ ἀεροπόρος δύναται ν' ἀναχωρήσῃ. Ἄν ὅμως ὁ κινητὴρ δὲν ἀποδίδῃ τὴν πρέπουσαν δύναμιν, τότε ὁ ἀεροναύτης πρέπει νὰ ἐρευνήσῃ, ἵνα εὕρῃ τὸ αἴτιον τῆς ἐλαττωματικῆς αὐτῆς λειτουργίας καὶ τὸ διορθώσῃ.

Ἐπιπέδου ὅτι ἡ δοκιμὴ αὐτὴ ἐπέτυχε. Σταματοῦν τότε τὸν κινητήρα καὶ ἀποσποῦν τὸ δυναμόμετρον. Ὁ ἀεροπόρος κἀναίεται εἰς τὸ ἐδώλιόν του, μὲ τὰ γυαλιά του μὲ τὸν χάρτην του..... Εἰς μηχανικὸς θέτει εἰς κίνησιν τὸν κινητήρα περιστρέφων διὰ τῶν χειρῶν τὴν ἑλικά : ἡ βάρβαρος αὕτη μέθοδος τῆς πρὸς κίνησιν ἐπιπέδου τοῦ κινητήρος ἀπὸ τῆς ἑλικος ὑφίσταται, δυστυχῶς, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς ὅλα τὰ συστήματα τῶν ἀεροπλάνων καὶ ἀτυχῶς εἶνε ἡ μόνη δυνατὴ, ἐνθυμίζουσα τοὺς προϊστορικούς ἐκείνους τοῦ αὐτοκινήτου χρόνου, ὅτε, διὰ νὰ κινήθῃ τοῦτο, ἔδει ὁ σωφὲρ νὰ κινήσῃ διὰ τῶν χειρῶν του τὸν ἐμπρὸς εὐρισκόμενον ρυθμιστήρα. Ἡ αὕτη μὲν μέθοδος, κατὰ πολὺ ὅμως κινδυνωδεστέρα εἰς τὰ ἀεροπλάνα ἀτυχῶς ἔχουσα πολλὰ δυστηγήματα εἰς βάρος τῆς, κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι πολλάκις ἡ ἑλιξ, τιθεμένη ἀποτόμως εἰς κίνησιν, εὐρίσκει ἐμπρὸς τῆς τὸν δυστυχῆ μηχανικόν....

Δὲν παύουσιν ἐν τούτοις νὰ ἐπαναλαμβάνουσιν, ὅτι τὸ ἀεροπλάνον σήμερον εἶνε μία λίαν τελειοποιημένη συσκευὴ !!...

Εὐθὺς ὡς ὁ κινητὴρ ἀρχίσῃ λειτουργῶν προσπαθεῖ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν καὶ ὀλόκληρον τὸ ἀεροπλάνον. Τότε ἡ ὁμάς τῶν μηχανικῶν ἔχει ἄλλην ἐργασίαν : προσκολλᾶται εἰς τὸ ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἰσχυρῶς, ὅπως ἐμποδίσῃ καθὲ ἀπότομόν του ἀναχώρησιν.

Ὁ ἀεροπόρος μέσῳ τοῦ ἐκκωφαντικοῦ τῆς ἑλικος θορύβου κάμνει ἐν νεύμα. « Ἀφήσατε. »

Ἡ ὁμάς τῶν μηχανικῶν διασκορπίζεται ἐν τάχει καὶ πολλοὶ πολλάκις πίπτουσιν κατὰ γῆς διὰ νὰ μὴ κτυπηθοῦν ἐνῶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἀέρος ἀνέρχεται μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸ βασίλειόν του.

Τὸ μηχανήμα κατ' ἀρχὰς κυλιέται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τρανταζόμενον ἐπὶ τῶν ἀνωμαλιῶν αὐτοῦ. Ἡ ταχύτης του ἀυξάνει. Ὅταν ὁ ὀδηγὸς (le pilote) τὴν νομίση ἐπαρκῆ δίδει εἰς τὸ πηδάλιον τοῦ βάθους (ἢ ἰσορροπίας) τοιαύτην γωνίαν, ὥστε ν' αὐξηθῇ ἡ γωνία τῆς πρὸς τὸν ἄνεμον ἀντιθέσεως τῶν ἐπιφανειῶν (ἐπιπέδων) καί, κατὰ συνέπειαν, ἡ δύναμις τῆς ἐν τῷ ἀέρι διατηρήσεως. Τὸ ἀεροπλάνον, βοηθούμενον καὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, ἐγκαταλείπει τὴν γῆν, εὐθὺς ὡς ἡ ἐν λόγῳ δύναμις γίνῃ ἀνωτέρα τοῦ βάρους του.

Πρὸς κανονικὴν ἀνύψωσιν, ἀνάγκη πᾶσα, ὅπως ἡ ταχύτης τῆς μετακινήσεως εἶναι ἀρκετῆς ἐντάσεως.

Ἡ αὐξήσις τῆς γωνίας προσβολῆς ἔχει, πράγματι, ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα αὐξήσιν τῆς πρὸς τὴν προχωρητικὴν τοῦ ἀεροπλάνου κίνησιν ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρος. Ἐκτὸς τούτου, ὁ κινητὴρ, ὅστις μέχρι τοῦδε δὲν εἶχεν εἰμὴ νὰ προσωθῇ ὀριζοντίως τὴν συσκευὴν, θὰ ἔχη καὶ νέον ἔργον πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ νέαν ἀντίστασιν πρὸς κατανίκησιν, ὀφειλόμενα εἰς τὸ βάρος τῆς συσκευῆς, ἀκριβῶς ὅπως ὁ κινητὴρ μιᾶς αὐτοκινήτου ἀμάξης, ἥτις τρέχουσα ἐφ' ἐνόσ ἐπιπέδου μέρους ἀνέρχεται αἴφνης μίαν κλιτύν.

Ἐὰν τὸ ἄθροισμα ὄλων αὐτῶν τῶν ἀντιστάσεων εἶνε ἀρκετὰ σημαντικόν καὶ ἡ ταχύτης, ἀφ' ἑτέρου, δὲν εἶνε ἀρκετὴ, τότε τὸ ἀεροπλάνον ἀρχίζει νὰ ταλαντεύηται καί,

συνήθως, πίπτει πάλιν κατὰ γῆς (1)

Ἐὰν ὁ θεροναύτης εἶνε ἄπειρος, δύναται νὰ συμβῆ τὸ ἐξῆς, — συνήθως εἰς τοὺς πρωτοπείρους παρατηρούμενον: τὸ αεροπλάνον ἀνορθοῦται κάθετον ἐπὶ τῆς οὐρᾶς του, ἀνατρέπεται καὶ ἐπαναλίπεται βαρέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τῆς ἔλικος εὐρισκομένης πρὸς τὰ ἐμπρός... συνήθως δὲ ἐκ τῆς πτώσεως αὐτῆς δὲν ἐξέρχεται σφόν.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ὀφείλεται ἀπλούστατα εἰς μίαν πολὺ μεγάλην καὶ ἀπότομον αὔξησιν τῆς γωνίας προσβολῆς, κατ' ἀκολουθίαν μιᾶς λίαν ἀποτόμου «κρατήσεως» (braquage) τοῦ πηδαλίου τοῦ βάρθους. Τὸ ἀτύχημα αὐτὸ συνήθως δὲν ἔχει λυπηρὰ ἀποτελέσματα εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὸ μηχανήμα, τοῦ αεροπόρου ἀρκουμένου εἰς τὸ μάθημα.

Ἐποθέσωμεν ὅτι ὁ ὑπ' ὄψιν μας αεροπόρος εἶναι ἔμπειρος τεχνίτης, καὶ ὅτι ὁ κινητῆρ του λειτουργεῖ ὅπως πρέπει. Τὸ μηχανήμα ἀπιδρασίθη ἤδη (εἶναι ἡ ἀρμοδιωτέρα ἔκφρασις) καὶ ἀνυψοῦται διὰ συνεχοῦς κινήσεως.

Ἐψοῦται διαρκῶς, ἐφ' ὅσον τὸ πηδάλιον τοῦ βάρθους δὲν ἀλλάσσει θέσιν. Ὄταν τὸ αεροπλάνον φθάσῃ εἰς τὸ ποθούμενον ὕψος, ὁ αεροπόρος ἐπαναφέρει ἑλαφρῶς τὸ πηδάλιον του τοῦ βάρθους καὶ τὸ αεροπλάνον ἐπαναλαμβάνει τὴν ὀριζοντίαν του θέσιν. Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ δύναμις τῆς πρὸς τὰ ἄνω ἀντιστάσεως τοῦ αέρος (τῆς ἀνώσεως) ἴσοῦται ἀκριβῶς πρὸς τὸ βάρος τοῦ μηχανήματος.

Ἄλλ' ὁ κινητῆρ ἔχει ἤδη νὰ κατανικήσῃ ἀποκλειστικῶς μόνον τὴν εἰς τὴν προχωρητικὴν τοῦ αεροπλάνου κίνησιν ἀντίστασιν τοῦ αέρος. Ἐὰν λοιπὸν ὁ αεροναύτης δὲν

παρέμβῃ ἡ ταχύτης τοῦ αεροπλάνου θ' αὐξήσῃ, καθότι ἡ πρὸς κατανίκησιν ἀντίστασις ἡλαττώθη. Τῆς ταχύτητος αὐξηθείσης ἡ δύναμις τῆς ἀνώσεως (1) αὐξάνει ἐπίσης..... κατὰ συνέπειαν τὸ αεροπλάνον θ' ἀνέλθῃ ἀκόμη.

Θὰ ἐνθυμηθεῖτε ἴσως τὸ παράδοξον ἀτύχημα τὸ ἐπισυμβάν εἰς τὸν κ. Esnault-Pelterie εἰς τὸ αεροδρόμιον τῆς Buc, καθ' ὃν χρόνον ἔκαμνε τὰς πρώτας του αεροπορικὰς δοκιμὰς. Ὁ ρυθμιστῆς τῆς προώρου καύσεως (la commande avance a l'allumage), ἥτις τοῦ ἐχρησίμευε πρὸς κανονισμὸν τῆς δυνάμεως τοῦ κινητήρος του, εἶχε θραυσθῆ. Προσεπάθησε τότε νὰ κατέλθῃ ἐλαττώνων τὴν γωνίαν προσβολῆς τὸ αεροπλάνον, αὐξανομένης τῆς ταχύτητός του ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ χειρισμοῦ, ἐξηκολούθησεν ἀνερχόμενον. Τὸ πᾶν, τέλος, ἐτελείωσε διὰ μιᾶς πτώσεως, ὅταν, τῆς γωνίας προσβολῆς (angle d'attaque) γενομένης ἀρνητικῆς, τὸ αεροπλάνον ἀνεποδογυρίσθη.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι μετὰ τὴν ἀνοδον πρέπει, συγχρόνως μὲ τὸν κανονισμὸν τοῦ ἰσορροπητήρος (ἢ πηδαλίου τοῦ βάρθους), νὰ ἐλαττωθῆ καὶ ἡ ἐν τῷ κινητῆρι ποσότης τῶν καιομένων αερίων καί, κατὰ συνέπειαν, ἡ ταχύτης.

Ἡ πτῆσις. — Κατὰ τὴν ἐν ὀριζοντίῳ ἐπιπέδῳ εὐθύγραμμον πτῆσιν, τὰ ὄργανα τῆς συγκρατήσεως τοῦ αεροπλάνου ἐν τῷ αέρι θὰ ἦσαν ἀκίνητα, ἐὰν ὁ ἀῆρ ἦτο τελείως ἡσυχος ἢ ἐκινεῖτο διὰ ρεύματος ἰσοταχοῦς καὶ ὁμοφυοῦς, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ ἔκφρασις. Δὲν συμβαίνει ὁμοῦς οὕτω συνήθως.

1) Ἄν οὕτω ἀποκαλέσωμεν τὴν πρὸς τὴν προχωρητικὴν τοῦ αεροπλάνου κίνησιν ἀντιθεμένην καὶ πρὸς τὰ ἄνω ὠθοῦσαν δύναμιν τοῦ αέρος.

Ἐχουν πολλάκις εἰπεῖ καὶ ἐπαναλάβει «ἀπερισκέπτως, ὅτι δι' ἐν αεροπλάνον ἐν κινήσει ἢ κινήσις τοῦ αέρος εἶνε ἀδιάφορος, καθότι τὸ αεροπλάνον εἶνε τελείως βυθισμένον ἐντὸς τοῦ κινουμένου σώματος (τοῦ αέρος) καὶ οὕτω διατηρεῖ, κατ' ἀναλογίαν πρὸς αὐτό, τὴν αὐτὴν σχετικὴν κίνησιν.

Αὐτὸ θὰ ἠλήθευε τελείως, ἐὰν ὁ ἀῆρ ἐκινεῖτο δι' ἰσοχρόνου καὶ ὁμοφυοῦς ταχύτητος μετατοπίσεως. Ἄλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ ἀτμόσφαιρα ταράσσεται ὑπὸ ἀνεμοστροβίλων, αερίων δινῶν, ρευμάτων αέρος διαφόρου ταχύτητος καὶ διευθύνσεως.

Ἐν αεροπλάνον ἔχον ἀρκετὰ μεγάλας διαστάσεις θὰ ὑπόκειται λοιπόν, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀνέμου εἰς δυνάμεις διαφόρου ἐντάσεως καὶ διευθύνσεως εἰς τὰ διάφορα σημεῖα. Ἐνῶ π. χ. ἡ δεξιὰ πτέρυξ ὠθεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός, ἡ ἀριστερὰ σύρεται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἡ οὐρὰ ἀνυψοῦται, ὑφ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ αερίου ρεύματος.

Ἐξ ἄλλου, καὶ ἐὰν ἀκόμη ὅλα τὰ ρεύματα τοῦ αέρος ἦσαν καὶ ἔμεναν παράλληλα, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν θὰ ἐξεδηλοῦτο ἐπὶ τοῦ αεροπλάνου εὐθύς ὡς ἡ ταχύτης θὰ ἤλασσε. Τὸ πετῶν μηχανήμα ἔχει, πράγματι, ἀδράνειαν ἀνάλογον πρὸς τὴν μᾶζάν του, καὶ δὲν δύναται στιγμιαίως νὰ ἰσορροπηθῆ ἐν τῷ αέρι.

Ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι, διὰ νὰ λάβωμεν μίαν ἀπλῆν περίπτωσιν, ὁ ἀῆρ, κατ' ἀρχὰς ἀπολύτως ἡσυχος, λάβῃ αἴφνης μίαν ταχύτητά ἴσην πρὸς ἐκείνην τοῦ αεροπλάνου καὶ τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸ φορᾶς, τοῦτο, κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, δὲν θὰ συγκρατηθῆ καὶ θὰ πέσῃ. Ἡ πτώσις του δὲν θὰ σταματήσῃ παρὰ μόνον ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ δῆ, ὅταν ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου κατανικήσῃ ἀδράνειάν του καὶ λάβῃ τοῦτο, ἐν σχέσει τὴν πρὸς τὸν ἐν κινήσει αέρα, τὴν ταχύτητα

ἣν εἶχε κατ' ἀρχὰς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐν ἡρεμίᾳ αέρα,

Ἡ πείρα, δυστυχῶς, ἔχει ἐπιβεβαιώσει πολὺ ὅλας αὐτὰς τὰς θεωρίας καὶ τὰ περισσότερα τῶν δυστυχημάτων ὀφείλονται εἰς μίαν ἀπρόοπτον τοῦ ἀνέμου μεταβολήν.

Ἀπαιτεῖται μία ἀληθὴς ἐπιδεξιότης, ἵνα διορθώσῃ τις ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, σχεδὸν αὐτοστιγμεί, τὰς ἐκ τοῦ ἀνέμου ἀπωλείας τῆς ἰσορροπίας. Εἰς αὐτὸ δὲ συνίσταται κυρίως ἡ ἐκμάθησις τῆς «τέχνης τοῦ πτηνοῦ» (métier d'ocseau).

Ἡ προσεδάφισις (L'atterissage).

Διὰ νὰ προσεδαφισθῆ ὁ αεροπόρος πρέπει νὰ κάμῃ τὴν ἀντίθετον ἐργασίαν ἐκείνης, ἣν ἔκαμνε ὅπως ἀνυψοθῆ, προσέχων πολὺ πάντοτε, ἵνα μὴ ἡ κίνησις τοῦ πηδαλίου τοῦ βάρθους (ἢ καταβάσεως) γίνῃ ἀπότομος ἀλλ' ἑλαφρά· πρέπει ν' ἀποφύγῃ, πάσῃ θυσίᾳ, πράγματι ἀπὸ τοῦ νὰ δώσῃ εἰς τὴν γωνίαν προσβολῆς ἀρνητικὴν θέσιν· ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν πρέπει ὁ ἀῆρ νὰ κτυπᾷ τὰς ἐπιφανείας διατηρήσεως (surfaces sustentatrices) ἐκ τῶν ἄνω. Ἐννοεῖται, πράγματι, ὅτι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὸ αεροπλάνον θὰ ἐκκλινεν αἰφνιδίως καὶ θὰ ἤρχετο νὰ κομματιασθῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἀρκεῖ, συνήθως, νὰ ἐλαττωθῆ ἡ δύναμις τοῦ κινητήρος, ἵνα τὸ αεροπλάνον κατέλθῃ διότι τῆς ταχύτητος ἐλαττωθείσης ἐλαττοῦται κατ' ἀναλογίαν καὶ ἡ ἐν τῷ αέρι διατηροῦσα τὸ αεροπλάνον ἀντίστασις τοῦ αέρος καὶ τότε τοῦτο κατέρχεται.

Ἐὰν ὁ αεροναύτης διακόψῃ τὴν καῦσιν τοῦ κινητήρος εἰς ἐν οἷόν δήποτε ὕψος, καὶ κατέλθῃ οὕτως διὰ τῆς κεκτημένης ταχύτητος καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ βάρους τοῦ αεροπλάνου τότε λέγεται ὅτι κάμνει μίαν πлагίαν κατάβασιν (vol plané): Περι

τοῦ μηχανισμοῦ αὐτῆς θὰ ὀμιλήσωμεν ἄλλοτε.

Ἐξ ὧν ὡς τὸ μηχανήμα γεινιάση πρὸς τὴν γῆν, πρέπει ὁ ἀεροπόρος νὰ διακόψῃ τὴν καύσιν· οἱ τροχοὶ τοῦ φορείου προσεδαφίσεως ἐφάπτονται τοῦ ἐδάφους, τὸ ἀεροπλάνον κυλίσεται ὀλίγον καὶ εἶτα σταματᾷ. Ἐπιτυχάνουν συνήθως ταχύτερον τὴν στάσιν αὐτὴν κλίνοντες ἑλαφρῶς τὸν

ἰσοροπητήρα, ὅστις τότε χρησιμεύει ὡς πῆδη (φρένον).

Ἄλλοτε θὰ ἴδωμεν πῶς γίνονται αἱ στροφαὶ κατὰ τὴν πτῆσιν. Ἀρκοῦν ἄλλως τε, διὰ σήμερον ὅλα τ' ἀνωτέρω.

8 Ἀπριλίου 1912

Γ. Θ. ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ.

τ. φ. ἔ.

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΟΣΜΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τὰ σημαντικώτερα γεγονότα τῆς ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας ἱστορίας πολλάκις συγχέονται χρονολογικῶς. Ἐὰν ὑπῆρχεν ὁμοῦ ἐφόδιόν τι πρὸς βοήθειαν τῆς μνήμης, ἡ σύγχυσις αὕτη δὲν θὰ ἐγένετο. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ στήλη αὕτη περιλαμβάνει τὰς κλασικωτέρας χρονολογίας. Ἴδου αὗται:

2987. Κατακλισμὸς τοῦ Νῶε κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην.

1283. Ὁ πρῶτος ἀνκερόμενος Αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας ὀνομάζεται Γιάν.

1151. Ὁ Βῆλος ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας.

1144. Ἡ Γέννησις τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἑβραίων Ἀβραάμ.

2046. Ὁ Νίνος κατακτᾷ τὴν Ἀσσυρίαν.

2028. Εἰσβολὴ τῶν ποιμένων Ὑξᾶς Ὑξὸς εἰς Αἴγυπτον.

2057. Κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, ἡ Ἀσσυρία κυριαρχεῖ πανταχοῦ.

3034. Ἡ Σεμίραμις γίνεται βασίλισσα

τῆς Ἀσσυρίας, μεταφέρει τὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ τῆς Νινευῆ εἰς Βαβυλῶνα καὶ πειρᾶται τὴν κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν.

1970. Ὁ Ἴναχος ἐγκαθίσταται μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν ἐποίκων εἰς τὸ Ἄργος.

1796. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον γίνεται ὁ κατακλισμὸς τοῦ Ὀγύγου.

1740. Ἀποικία Πελασγῶν ὑπὸ τὸν Οἰνοτρον διαπερᾶται εἰς Ἴταλίαν.

1584. Ὁ Κάδμος ἔρχεται ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου κατ' ἀπομίμησιν τῶν Αἰγυπτιακῶν Ἐκατονταπύλων Θεῶν, κτίζει τὰς Ἀσιατικὰς Θήβας.

1586. Ἀπὸ τὴν Φοινίκην ἐκδιωχθεὶς ὁ Δαναὸς ἐγκαθίσταται εἰς τὴν Ἀργολίδα.

1582. Κτίσις τῶν Ἀθηνῶν. (Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μεγάλης βοήθειαι παρέχει διὰ τὰς χρονολογίας ἡ μαρμακρινὴ πλάξ τῆς Πάρου, ἣτις ἀνεκαλύφθη τὸν ΙΖ' αἰῶνα χάρις εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἀγγλοῦ κόμητος Ἀροῦνδελ, τοῦ ὁποῦ ἔκτατε φέ-

ρει τό ὄνομα).

1580. Ὁ κατακλυσμός τοῦ Δευκαλίωνα ἐν Θεσσαλίᾳ.

1473. Ὁ Ραμσίγ Β' ὁ νικηφόρος, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον δὲ Σέσωστρις βασιλεύει ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀρχίζει τὰς μεγάλας κατακτήσεις του.

1458. Ὁ Περσεύς βασιλεύει ἐν Ἀργεῖ.
1332. Ὁ Μίνως βασιλεύει ἐν Κνωσσῷ τῆς Κρήτης (κατὰ τὸ Πάριον χρονικόν).

1423. Ὁ Πέλωψ ἔρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα.

1360. Ὁ Ἰάσων μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐκστρατεύει εἰς Κολχίδα πρὸς ἀρπαγὴν τοῦ Χρυσομάλλου δέρατος.

1330. Ὁ Εὐκνδρος φθάνει εἰς Ἰταλίαν μετὰ πλήθους ἐποίκων καὶ ἐκπολιτίζει τὰς μεσημβρινὰς ἀκτὰς, ὅπου μετέπειτα ἐγένετο ἡ Μεγάλη Ἑλλάς.

1092. Ἀλωσις τῆς Τροίας κατὰ τὸ Πάριον χρονικόν.

1137. Κτίσις τῆς Κρχηδόνας.

1029. Θάνατος τοῦ τελευταίου βασιλέως τῶν Ἀθηναίων.

1010. Θάνατος τοῦ Προφητάνακτος Δαυίδ.

966. Θάνατος τοῦ Προφητάνακτος Σολομῶντος.

930. Ὁ Ἰσίδος ταξιθετεῖ τὴν Θεογογίαν.

907. Ὁ Ὀμηρος ἐμφανίζεται κατὰ τὸ χρονικόν.

841. Θάνατος τοῦ Λυκούργου ἐν Σπάρτῃ.

753. Κτίσις τῆς Ῥώμης.

638. Ὁ Σόλων ἔρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ νομοθετεῖ.

618. Ὁ Ναβοχοδονόσωρ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων κυριεύσας τὴν Ἱερουσαλὴμ καταστρέφει τὸν παρμύεριστον ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ἀφοῦ διήρπασε τοὺς ἀπείρους θησαυρούς του.

600. Κτίσις τῆς Μκσσαλίας ὑπὸ τῶν Φωκαέων ἀποίκων.

560. Ὁ Πεισίστρατος ἀναδεικνύεται τύραννος τῶν Ἀθηναίων.

551. Ὁ Κομφούκιος θέτει τὰ θεμέλια τοῦ Κομφουκισμοῦ εἰς τὴν Κίναν.

537. Ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Κύρος, ἐκπορθίζει τὴν Βαβυλῶνα.

509. Ἡ Δημοκρατία ἐγκαθίσταται ἐν Ῥώμῃ.

490. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη.

480. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη καὶ ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία.

479. Ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη, ὅπότε οἱ Πέρσαι ἀποδιώκονται.

469. Δύει ὁ Αἰσχύλος καὶ ἐμφανίζεται ὁ Σοφοκλῆς.

460. Ὁ Ἡρόδοτος ταξειδεύει εἰς Αἴγυπτον.

435. Ὁ Πίνδαρος ἀποθνήσκει.

431. Ἀρχεται ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ὅστις διαρκεῖ 27 ἔτη.

430. Δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὰς Ἀθήνας.

429. Ὁ Περικλῆς ἀποθνήσκει.

401. Ἡ κάθοδος τῶν μυρίων.

399. Ὁ Σωκράτης ἀποθνήσκει.

391. Θάνατος τοῦ Θουκυδίδου.

390. Οἱ Γαλάται κατακτοῦν τὴν Ῥώμην.

371. Ἡ ἐν Λεύκτροις μάχη.

362. Ἡ ἐν Μαντινείᾳ μάχη καὶ θάνατος τοῦ Ἐπαμεινώνδου.

360. Ὁ Φίλιππος γίνεται βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.

358. Ἐκρηγνυται ἐμφύλιος πόλεμος καθ' ἑλὴν τὴν Ἰταλίαν.

343. Ὁ Πλάτων ἀποθνήσκει.

339. Ἡ ἐν Χαίρωνείᾳ μάχη.

336. Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἐκστρατεύει

πρὸς κατάκτησιν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς.

331. Κτίσις τῆς Ἀλεξανδρείας.

323. Θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Βαβυλῶνι.

312. Οἱ Σελευκίδαι ἐγκαθίστανται εἰς Βαβυλῶνα.

301. Ἡ ἐν Ἰψῷ μάχη καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀντιγόνου.

379. Οἱ Γαλάται κατέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταλαμβάνονται παρὰ τοὺς Δελφοὺς ὑπὸ Πανικτοῦ, καταστρέφονται, εἶτα δὲ φθάνουν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ὅπου καὶ νέον Γαλατικὴν ἰδρύουν.

270. Ἐντολῇ τοῦ Πτολεμαίου, οἱ ἑβδομήκοντα μεταφράζουν τὴν παλαιὰν Διαθήκην εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν διάλεκτον.

262. Πρῶτος Κρχηδονικὸς πόλεμος.

219. Δεύτερος Κρχηδονικὸς πόλεμος.

216. Ἡ μεγάλη μάχη τῶν Καννῶν, μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Κρχηδονίων.

202. Ἡ ἀποφασιστικὴ μάχη τῆς Ζάμης καθ' ἣν Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐνίκησε τὸν Ἀννίβην.

190. Ἡττα τοῦ Ἀντιόχου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

187. Ὁ Φιλοποίμην καταστρέφει τὴν Σπάρτην, ἀντιστάσκειν εἰς τὸ σχέδιον τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν.

184. Ὁ Ἀννίβης ἀποθνήσκει.

166. Ὁ Ἰούδας Μκκαββαῖος ὀρίζεται Ἰσραηλίτης, στρατηγός.

146. Τελικὴ καταστροφή τῆς Κρχηδόνας.

135. Ὁ Ἐν Σικελίᾳ πόλεμος τῶν δούλων.

121. Κατάκτησις τῆς μεσημβρινῆς Γαλατίας.

111. Οἱ κατὰ τοῦ Ἰουγοῦρθα πόλεμοι.

102. Ὁ Ῥωμαῖος Μόριον νικᾷ τοὺς Κίμβρους καὶ τοὺς τεύτοντας.

87. Αἱ προγραφὴ τοῦ Μκρίου.

82. Ὁ Μάριος ἀποθνήσκει. Ὁ Σύλλας ἀρχίζει δεινὰς προγραφάς.

73. Γενικὴ Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἰταλίᾳ δούλων, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σπαρτάκου.

66. Ἡ συνωμοσίς τοῦ Κκτιλίνου.

65. Θάνατος τοῦ Μιθριδάτου.

60. Τριανδρία ἐν Ῥώμῃ ἐκ τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου καὶ τοῦ Κλάσσου.

50. Μετὰ ἐννεκαετῆς ἀγῶνας ὁ Κκίσαρ ὑποτάσσει τὴν Γαλατικὴν.

46. Ἡ ἐν Φκρσάλοις μάχη.

48. Μεταρρύθμισις τοῦ ἡμερολογίου ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, δι' ἃ καὶ τὸ νέον ἡμερολόγιον τὸ παρ' ἡμῶν ἐν γένηται λέγεται Ἰουλιανόν.

43. Δολοφονία τοῦ Καίσαρος. Τριανδρία ἐν Ῥώμῃ ἐκ τοῦ Ὀκταβίου τοῦ μετέπειτα Αὐγούστου καὶ πρώτου Αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης, τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ τοῦ Λεπίδου.

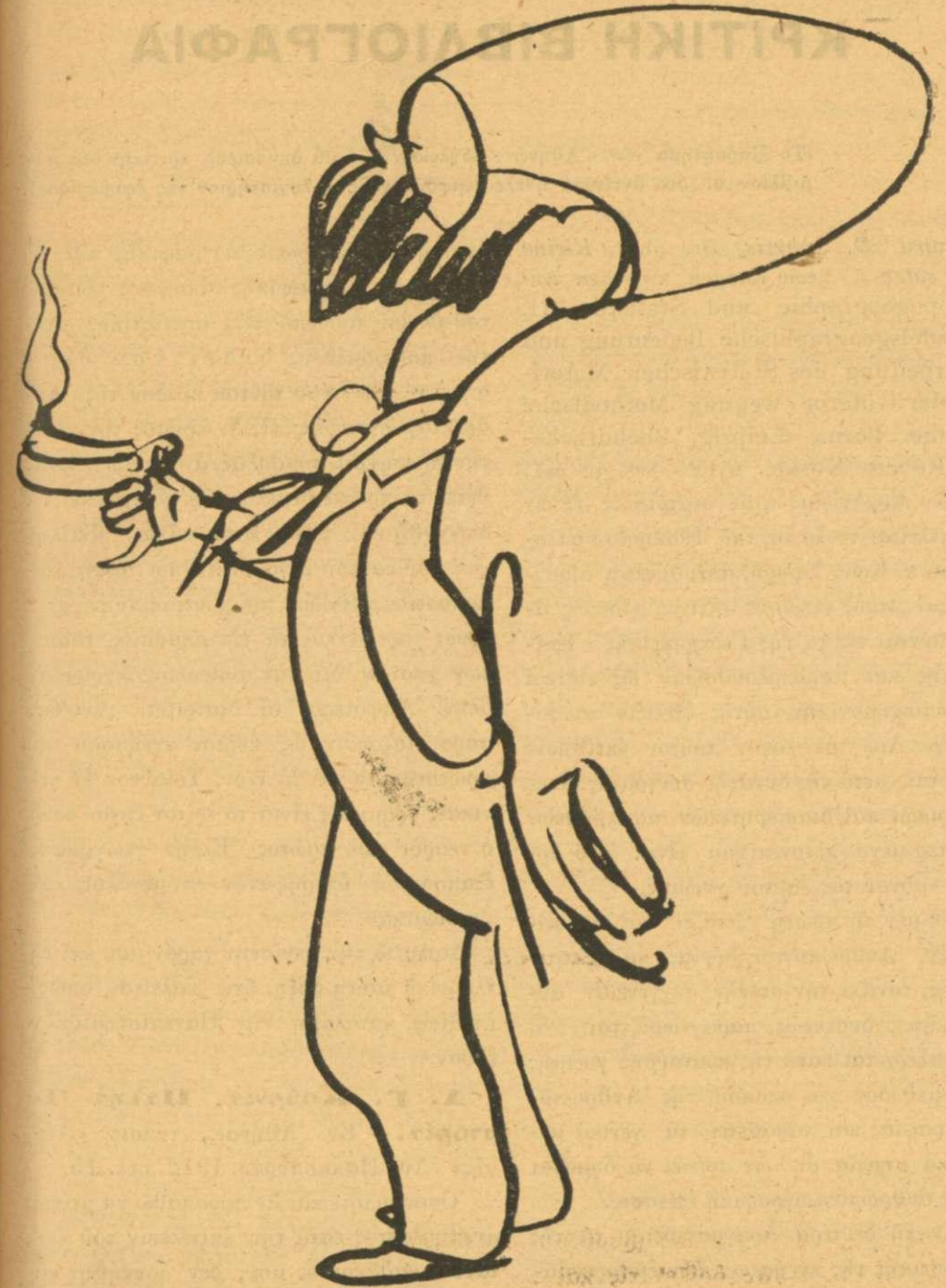
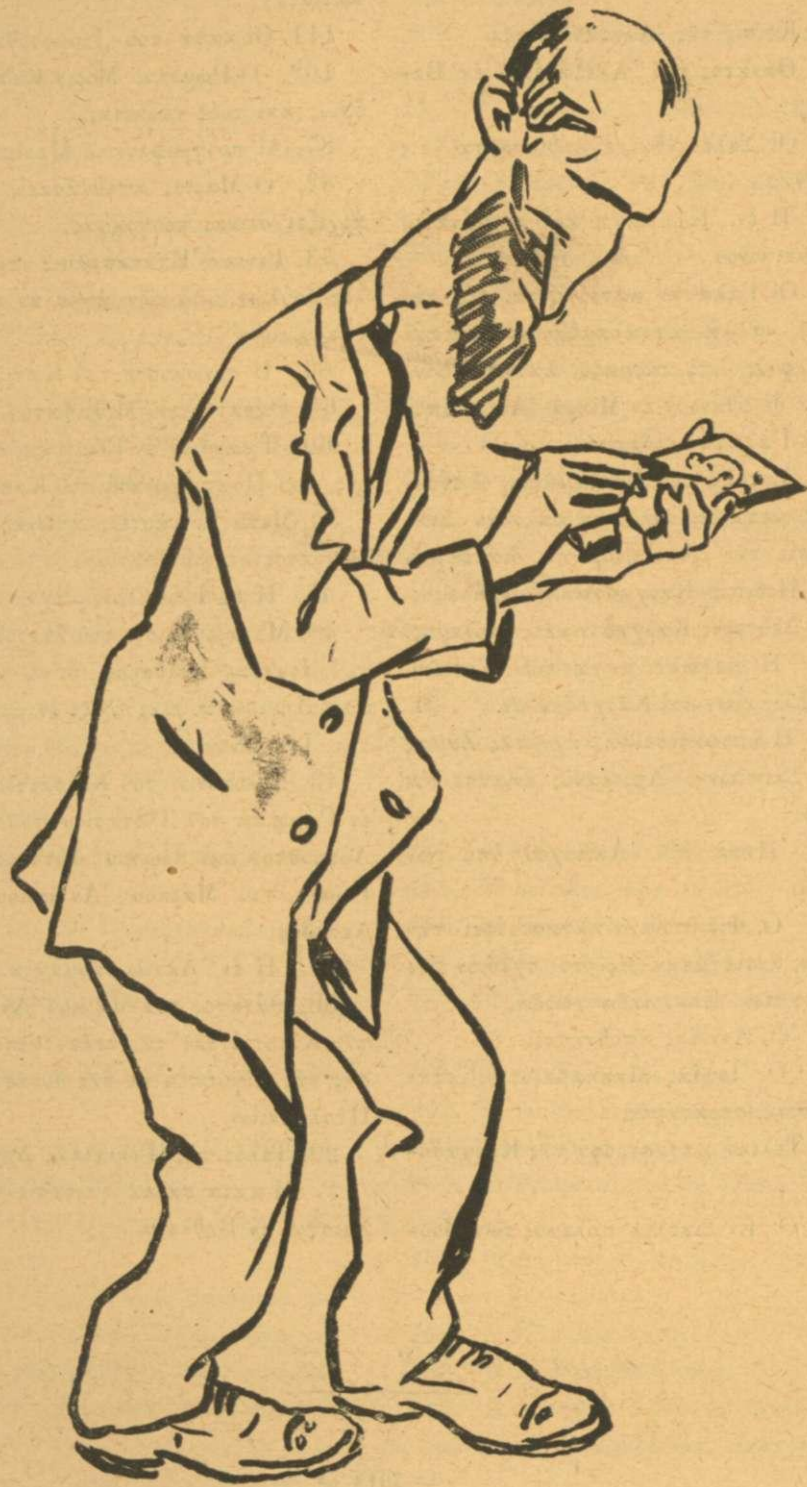
31. Ἡ ἐν Ἀκτιῷ ναυμαχία.

30. Θάνατος τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ τῆς Κκλεοπάτρας τῆς τελευταίας βασιλισσῆς τῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Πτολεμαίων.

29. Τέλος τῆς Ῥωμαϊκῆς Δημοκρατίας.

1. Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Βαθλεέμ.

ΤΙ ΕΖΩΑΓΡΦΙΖΕ ΠΡΟ ΗΜΕΡΩΝ Ο κ. ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ...

.... Τὴν «Ἐστιάδα» τοῦ κ. Ἰαζοβίδου . . .

Ἰπὸ Ἰάφεθ.

Ν. ΛΙΒΑΔΑ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[Τὸ Παράρτημα τῶν «Ἀθηνῶν» ἐδήλωσεν ὅτι θὰ δημοσιεύῃ κριτικὴν διὰ πᾶν βιβλίον, οὗ δύο ἀντίτυπα ἤθελε πεμφθῶσιν εἰς τὸ λογιστήριον τῆς ἐφημερίδος!]

Konst. D. Sphyris, Dr. phil., *Kleine Auf sätze*. I. Beziehungen zwischen Anthropogeographie und Statistik. II. Handelsgeographische Bedeutung und Bearbeitung des Statistischen Materials der Güterbewegung Methodische Winke. Borna—Leipzig, Buchdruckerei Robert Noske. 1912.—8ον. 32 σελ.

Ἐν ἀμφοτέροις ταῖς διατριβαῖς, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἔργον τοῦ Ἰθακησίου φιλολόγου κ. Κων. Σφυρῆ, ἀπευθύνεται ὁ συγγραφεὺς πρὸς ἐκείνους οἵτινες εἰδικῶς ἀσχολοῦνται εἰς τὰ τῆς Γεωγραφικῆς Ἐπιστήμης καὶ παρακολουθοῦσιν ὡς εἰδικοί τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῆς ἐξέλιξιν καὶ κίνησιν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐκτίθησιν ἐν αὐταῖς μετὰ τῆς δυνατῆς συντομίας, ἀνευ ἱστορικῶν καὶ διασαφητικῶν παρεκβάσεων—ὅπερ μέγα πλεονέκτημα εἶναι τοῦ ἔργου—μόνον τὰς ἑαυτοῦ γνώμας.

Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐξετάζει τὰς σχέσεις μεταξὺ Ἀνθρωπογεωγραφίας καὶ Στατιστικῆς, τονίζει τὴν στενὴν συγγένειαν αὐτῶν ἥτις, δυστυχῶς, παραγνωρίζεται, καὶ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῆς κρατούσης γνώμης περὶ μεθόδου καὶ σκοποῦ τῆς Ἀνθρωπογεωγραφίας καὶ παραθέτει τὰ γενικὰ μεθοδικὰ σημεῖα, ἀφ' ὧν πρέπει νὰ ὁρῶνται πᾶσα ἀνθρωπογεωγραφικὴ ἐξέτασις.

Ἐν τῇ δευτέρῃ πραγματεύεται τὰ τῆς στατιστικῆς τῆς κινήσεως τῶν ἐμπορευμάτων ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἐν γένει πρῶτος ὁρίζει τίς καὶ ποία πρέπει νὰ

ἦναι ἢ ἀπὸ ἀνθρωπογεωγραφικῆς καὶ δὴ ἐμπορικῆς γεωγραφικῆς ἀπόψεως ἐξέτασις τοῦ ὕλικου τοῦ ὑπὸ τῆς στατιστικῆς ταύτης παρεχομένου, δίδει τὸν ὅρισμόν τοῦ νέου τούτου κλάδου τῆς Ἀνθρωπογεωγραφίας, εἰς ὃν πρῶτος τὴν πρῶτην προσφέρει συμβολήν, ἂν μὴ ἀπατώμαι, θέτει τὰ πρῶτα θεμέλια, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ στηριχθῆ καί, τέλος, κατὰ τελείαν ἀντίληψιν τοῦ ἑαυτοῦ ἔργου, ἐκτίθησι τὰ τῆς ἐφαρμοστίας μεθόδου πρὸς κατασκευὴν σχετικῶν χαρτῶν καὶ τὰ τῆς σημασίας τοιούτων χαρτῶν διὰ τὴν ἀνθρωπογεωγραφίαν ὅλην. Ἀμφοτέραι αἱ διατριβαί, γενικῶς, παρουσιάζουσιν ὡς κύριον γνώρισμα τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὸ νέον. Τοιοῦτον ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἶναι τὸ τρίτον ἔργον ὕπερ ὁ νεαρὸς καὶ πρῶτος Ἕλλην γεωγράφος ἐξαποστέλλει ὑπερήφανον ἐπὶ μεγάλοις κατορθώμασιν.

Διαλαλῶ τὴν μεγίστην χαρὰν μου ἐπὶ τῇ ἑλληνικῇ ταύτῃ δόξῃ, ἥτις καλεῖται, ὅπως, ἐπαξίως, καταλάβῃ τὴν Πανεπιστημιακὴν ἔδραν.

Δ. Γ. Κούρνια, Παλῆλ᾽ Ἱστορία.—Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Ἀυγῆς» Ἀθ. Παπασπύρου, 1912. σελ. 15.

Ὅσονδήποτε καὶ ἂν προσπαθῶ νὰ μείνω ἀνεπηρέαστος κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἐνταῦθα καθήκοντός μου, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀποτρέψω ἀπ' ἑμαυτοῦ συναίσθημα εὐνοίας καὶ χαρᾶς ἐπὶ τῇ θείᾳ τῆς ὄψιδος

ταύτης τοῦ παλαιοῦ φίλου παραστάτου ἐν τοῖς Πανεπιστημιακοῖς ἐδωλοῖς, ἀφ' οὗ μάλιστα αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν ἡμίθεόν μου, Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον.

Καὶ ἔγραφα τὴν κριτικὴν μου ὑπὸ τὴν διηνεκῇ ἐπήρειαν τοῦ συναισθήματος ἐκείνου· διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν θὰ παρεξηγηθῶσιν, ἐλπίζω, ὅσα θὰ εἴπω διὰ τὸ ἔργον αὐτό, πρὸς βελτίωσιν τοῦ ποιητοῦ του, ἵνα οὗτος μὴ προσπαθῆ μάτην νὰ ἀναρριχηθῆ, ὅλλ' ἀνυψωθῆ καὶ κοιμηθῆ ἐπαξίως εἰς τὰς δάφνας τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἡ «Παλαιὰ Ἱστορία» εἰς 313 πολιτικούς δεκαπεντασλλάβους στίχους εἰς τινὰ μέρη (π. χ. τῆς περιγραφῆς τῆς Κωνσταντίνου Πόλεως, τῶν πολεμιστῶν αὐτῆς, τοῦ Παλατίου τῶν Παλαιολόγων, τῶν λόγων τοῦ Σουλεϊμᾶν πρὸς τὸ Παλαιολόγον καὶ τῆς παραβολῆς τοῦ διωκομένου Παλαιολόγου πρὸς τὸν ἀετὸν τὸν δρομαῖον ἐπανερχόμενον εἰς τὴν φωλεάν του ἅμα διέκρινε μακρὰν κυνηγόν) φθάνει εἰς μέγαν καὶ ἐπιζήλον βαθμὸν λυρισμοῦ, δύναμαι νὰ εἴπω ἐξιδανικευτικοῦ ὄψιδος, ἀλλὰ δυστυχῶς, περιέχει ἰσαριθμούς πρὸς τοὺς στίχους τῆς χασμφδίας, διαλεκτικὰ προσφύματα, ἅτινα δὲν δικαιολογοῦνται ἐν βιβλίῳ κοινοῦ ἐνδιαφέροντος, φευκτέα ἰδιώματα τοπικῆς προφορᾶς, στρεβλὴν ἀντίληψιν τύπων, τύπους ἀγνώστους εἰς τὴν δηματικὴν, κακὴν χρῆσιν τύπων τῆς καθαρευούσης καὶ παραμέτρους στίχους.

Εὐχομαι ὅπως τὸ πολλῆς ἄλλως προσοχῆς ἄξιον ἔργον ἐμφανισθῆ κεκαθαυμένον ἐν δευτέρῃ ἐκδόσει, ἵνα καταλάβῃ τὴν πρέπουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Πατριδί, ἥτις σπανίως βλέπει ἔργα—καὶ δὴ τοιαῦτα—ἀναφερόμενα εἰς αὐτήν.

Ἀντωνίου Ν. Καραγιάννη, δημοδιδασκάλου, **περὶ τῆς Ἐρεῦνης τῶν παιδῶν καὶ Σχολικῆς πειθαρχίας,**

ἐν Χαλκίδι, τύποις «Ἐγέρσεως» 1911, σελ. 38.

Εἰς τὸ Λογιστήριον τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος παρεδόθησαν πρὸ μηνῶν τινῶν δύο ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Α. Καραγιάννη, δημοδιδασκάλου, περὶ τῆς Ἐρεῦνης τῶν παιδῶν καὶ Σχολικῆς πειθαρχίας ἵνα γραφῆ δι' αὐτὸ κριτικὴ ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς λογοτεχνικῆς κριτικῆς βιβλιογραφίας, ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀβρότητος πρὸς τὸν κ. συγγραφέα δὲν ἐδημοσίευσα κριτικὴν διὰ τὸ ἔργον του, ἀνυπομονῶν ὁ κ. συγγραφεὺς, ἔπεμψέ μοι αὐθις μὲ τὴν παρακλητικὴν σημείωσιν περὶ κριτικῆς τοῦ ἐργιδίου του. Νομίζω ὅτι δὲν μοι ἐπιτρέπεται πλέον ν' ἀναβάλω τὴν δημοσίευσιν τῆς σχετικῆς κριτικῆς, ἀτομικῆς μὲν, βεβαίως, μὴ διαψευδομένης ὅμως ὑπὸ τῶν πραγμάτων.

Τὸ μνημονευθὲν ἔργον ἐνεφανίσθη εἰς τὸν στενὸν κύκλον του, καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ἐξυληρεθῆσιν γενικὰ συμφέροντα, οὔτε ἔταμεν ἔστω καὶ ἐλάχιστην νέαν ἀτραπὸν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν.

Δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ τόσος λόγος διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ' ἵνα—τὸ κατ' ἐμὲ—θεθῶσι πράγματά τινὰ εἰς τὴν ἀρμόζουσαν αὐτοῖς θέσιν. Πρέπει νὰ ἐννοήσῃ πᾶς ἀναλαμβάνων τὴν γραφίδα ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην κοινῶν καὶ πολλῶν συγγραφέων ἀλλὰ πολλῶν συγγραμμάτων, ἐμφανιζόντων ἔστω καὶ ἐλάχιστόν τι νέον. Δὲν πρέπει νὰ μὲ ψέξῃ κανεὶς ὅτι κρίνω τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον ὡς διδάκτωρ τῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὡς ὅλος ἀνεπηρέαστος καὶ ἐλευθερὸς κριτικός, ὅφ' ἦν μορφὴν ἐτιμήθην διὰ τῆς ἀναλήψεως τῆς στήλης ταύτης.

Ὁ κ. συγγραφεὺς μόνον καλὸν παρουσιάζει ὅτι τείνει νὰ χειραφετηθῆ γλωσσικῶς, ἀλλ' ἐν τῇ προσπαθείᾳ αὐτοῦ ταύτῃ ἀποκαλύπτεται οὐχὶ τέλειος γνώστης τῆς ὀρθῆς χρήσεως τῆς καθαρευούσης καὶ τύ-

πων τινῶν τῆς δημοτικῆς οὐς μεταχειρίζεται. Προσέτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ συντακτικοῦ διακανονισμοῦ τῶν λέξεων δυσκόλως καὶ ὁ εὐφυῆς ἀναγνώστης δύναται νὰ διαγνώσῃ τὰ δυσνόητα νοήματα τοῦ κ. συντάκτου.

Ἐν τῇ δισελίδῳ εἰσαγωγῇ ἀφ' ἐνός μὲν οὐδὲν νέον λέγει, ἀφ' ἐτέρου δὲ μεταχειρίζεται κακοζήλους λέξεις ὡς π. χ. «ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι πελαγοδρομικὴ καὶ ἀπροσανατόλιστος» κτλ., καὶ ὑπολανθάνουσιν ἐν αὐτῇ σκέψεις ὅπως ἀνάρμοστοι πρὸς τὸ θέμα τοῦ βιβλίου.

Ἐν τῷ τέλει τῆς εἰσαγωγῆς ἐκκολάπτεται ὕβρις κατὰ τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας ὅτι οἱ κ. κ. δημοδιδάσκαλοι «αἰτιῶνται καὶ κατηγοροῦν πάντοτε τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν». Τοιαύτη βλασφημία δὲν ἔπρεπε νὰ γραφῇ ὑπὸ δημοδιδασκάλου, ὅστις ἀνέλαβεν ὑπὸ τῆς Πολιτείας τὸ ἱερώτατον ἔργον τῆς καλλιέργειας καὶ ἐνδυναμώσεως τῶν βλαστῶν τῆς τελειότητος ἐν τῷ κόσμῳ οἰκογενείας, οἷα ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων ἡ ἑλληνικῆ.

Αὐταὶ ἦσαν αἱ γενικαὶ παρατηρήσεις μου· τώρα ἔρχομαι εἰς τὰ ἐπὶ μέρους.

Ἐν τῷ α' κεφαλαίῳ «εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ ἡ Ἔρευνα τῶν παιδῶν», ἀντὶ νὰ ἔλθῃ ὁ κ. συγγραφεὺς *in medias res* προσπαθεῖ δι' ἀσυντάκτων πλατυσμῶν νὰ κάμῃ δευτέραν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ θέμα τοῦ ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς διψιπλούτου οἰκίαν εἰσάγεται τις διὰ πολλῶν εἰσόδων ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἀντὶ ταύτης ἀναγκάζεται νὰ ἀνακλιθῇ κουρασμένος εἰς ἐσωτερικῆς εἰσόδου τὸ πολύχρωμον ἀνάκλιτρον.

Κατὰ πρῶτον κρίνει τὴν φυσιολογίαν ὅτι δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς κικυρωμένας παρατηρήσεις! Μέγας εἶ, Κύριε !!

Καί, δὲν φθάνουσιν αἱ κριτικαὶ αὐταί, ἀλλὰ καὶ ἀκολουθοῦσιν ἐκφάνσεις ἰατρικῶν

γνώσεων καθόλου καὶ παραβολὴ τοῦ μικροῦ μαθητοῦ πρὸς ἀσθενῆ. Ἐπερίσσειε τελείως ἡ κακὴ αὕτη παραβολὴ πρὸς ἀσθενῆ τοῦ ἀμώμου παιδίου.

Περαιτέρω ὁ κ. συγγραφεὺς δίδει νύξεις ὅτι, κατήρτισεν ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν διδακτέων μαθημάτων ἐν τῇ στοιχειώδει ἐκπαιδεύσει, καὶ προσθέτω· τὸ ἰσχυρὸν πρόγραμμα εἶναι ἄριστον, δυστυχῶς ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τελείως. Ἄς μελετήσῃ ὁ κ. συγγραφεὺς τὸ πρόγραμμα καὶ θὰ πεισθῇ τό γε νῦν ὅς μὴ ἐπιδιώκῃ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτό.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. συγγραφεὺς, λέγει, ὅτι ἡ διδασκομένη ἐν τοῖς σχολείοις ὕλη νὰ μεταβάλλεται ἀναλόγως τῆς ἐπικρατούσης πολιτικῆς μερίδος!

Περαιτέρω ὁ κ. συγγραφεὺς οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ καταφέρει κολάφους κατὰ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ὀλοκλήρου ὅτι δὲν δονεῖται ὑπὸ ἐργατικῶν ἀπεργιῶν καὶ λοιπῶν μεγάλων βιωτικῶν ζητημάτων καὶ ὅτι «μᾶς λείπουν αἱ μεγάλαι αἰρέσεις πλὴν τῆς γλωσσικῆς». Φαίνεται ὅτι ὁ κ. συγγραφεὺς νομίζει ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲ ἀσχολεῖται μὲ ὑψηλὰ ζητήματα, προσέτι δὲ ὅτι ἔχομεν γλωσσικὴν αἴρεσιν ἐν Ἑλλάδι. Μετὰ τὰς πολλὰς περὶ τοῦ τελευταίου τούτου θέματος συζητήσεις καὶ συγγραφὰς ὤφειλε νὰ μὴ ἔχῃ τοιαύτην ἀντίληψιν καὶ ἐσπομφοτερίζουσαν ἔκφρασιν, δυναμένην νὰ προσαρμωσθῇ καὶ εἰς τοὺς μὲν καὶ εἰς τοὺς δέ, δικαιολογεῖται ὅμως διὰ τὸν εἰρμὸν αὐτὸν τῶν ἰδεῶν τοῦ διὰ τῶν ἐπομένων φράσεων ὅτι «δὲν καταρτίζονται προγράμματα (ἀδικῶς τὰ προγράμματα ἔχει ἐν νῷ), δὲν προσανατολίζονται τὰ ζητήματα»! Θαυμάσια! Θαυμάσια χρῆσις τῶν λέξεων!

Εὐθὺς περαιτέρω λέγει ὅτι πρέπει νὰ συνταχθῶσιν ἀναγνωστικὰ βιβλία προσαρ-

μοζόμενα εἰς τὰς κατὰ τόπους ἀσθενείας. Ἄς μὴ φανῇ παράξενον αὐτό· λέγει νὰ συνταχθῶσιν βιβλία διὰ τὴν Μάνην, ἐπειδὴ γίνονται ἐκεῖ πολλοὶ—ὡς λέγει—φόνοι, ἀναγνωστικὰ ἐν οἷς νὰ ἐκτίθενται «ἰδανικοὶ ἔρωτες καὶ ἀναστροφή τῶν ἑτερογενῶν φύλων. Καὶ τότε—συγγνώμην—ὁ δυστυχὴς διδάσκαλος θὰ κρατῇ ἐκεῖ τὴν πένναν, ἢ τί ἄλλο;

Παρακατιῶν ὁ κ. συγγραφεὺς λέγει ὅτι ἀφοῦ ἡ Πολιτεία ἐζήτησεν ἀκόμη τὰ φῶτα τῶν δημοδιδασκάλων πρέπει νὰ προσέλθουν ἀπρόσκλητοι πρὸς αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐκδίδει τὸ βιβλίον τοῦτο.

Καὶ ἐν τέλει ἔχων φαίνεται ἐτοιμὴν ἐργασίαν ζητεῖ τὰν προκήρυξιν διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν μελέτης διὰ τὰ σχολεῖα περιλαμβανούσης τὰς παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα τῶν δημοδιδασκάλων, τὴν στατιστικὴν τῶν κατὰ τόπους ἐγκλημάτων καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν καὶ τὰς κατὰ τόπους ἐκδιδόμενας δικαστικὰς ἀποφάσεις, τὴν ἐμπορικὴν καὶ ἐπιχειρηματικὴν κίνησιν καὶ

πρόοδον καὶ τὴν γειννίασιν ἐνὸς τόπου (ὄχι δύο τόπων) πρὸς τὴν θάλασσαν, πρὸς τὰ ὄρη, πρὸς τὰ δάση».

Καὶ ἐπιλέγει· «καὶ ὅλα μὲν αὐτὰ θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν πρὸς σύνταξιν τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος».

Ἄχ! αὐτὸ τὸ πρόγραμμα!

Αὐτὰ ἀκριβῶς περιλαμβάνει τὸ κεφάλαιον «Εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ ἡ Ἔρευνα τῶν παιδῶν» !!!

Θερμῶς παρακαλῶ τοὺς ἀναγνώστας μου νὰ με συγχωρήσωσι διακόποντα ἐνταῦθα τὴν κριτικὴν περὶ τοῦ ἔργου τούτου. Ἄν προκληθῶ εἶμαι διατεθειμένος ν' ἀναλύσω) αὐτὸ ὀλόκληρον. Νομίζω ὅτι εἶπον διὰ τὰς ἐπτὰ (!) σελίδας τοῦ ἔργου ἀρκετά, ἱκανώτατα ὅπως ἀπεδείξωσι ποῖον εἶνε τὸ ἔργον, ὅπερ ἐνεφανίσθη μὲ νεωτεριστικὰς—κατὰ τὸν συντάκτην του—ιδέας.

Δρ. Ν. ΛΙΒΑΔΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Η ΝΗΣΟΣ ΡΟΔΟΣ

ΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Αί μαθήτριά του Διδασκαλείου τῶν Νηπιαγωγῶν, τοῦ τόσον ἀποτελεσματικοῦ τούτου τμήματος τῆς « Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων » ἐδίδαξα νμετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας τὴν « Ἰφιγένειαν ἐν Ταύροις ». Ἀπὸ τὴν εἰκόνα αὐτὴν ὁ καθείς δύναται νὰ διακρίνη τὸ εὐοταλὲς πα ράστημα τῶν μαθητριῶν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 60,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διεύθυνσις Τηλεγραφικὴ « Ἀθηναϊκὴ »

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :

- ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :** Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρω, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίσῃ, Ἀργονίῳ καὶ Κορίνθῳ.
- ΕΝ ΚΡΗΤῃ :** Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ.
- ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ :** Ἐν Κωνσταντινουπόλει (ὑποκατάστημα ἐν Γαλατᾷ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἀμοῦ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Πάφρω, Σμύρῃ, Χίῳ, Μερσίνη, Ἀδάνοις, Ταρσῷ, Θεσσαλονίκῃ, Σέρραϊς, Καβάλλα, Ξάνθῃ καὶ Ἰωαννίνοις.
- ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ :** Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μιδάν), Καῖρω (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μουσὴ), Ζαγαζικίῳ, Μανσούρα, Μι-Γκάμω, Γάντα καὶ Μπενί-Σουέφ.
- ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ :** (No 22 Fenchurch Street), ΕΝ ΑΜΒΟΥΡΓῳ (Domhof, Mönckebergstrasse 18), ΕΝ ΛΕΜΗΣῳ : (Κύπρον), ΕΝ ΛΙΜΕΝΙ-ΒΑΒΕΟΣ (Σάμου), ΕΝ ΧΑΡΤΟΥΜ καὶ ἐν ΛΙΜΕΝΙ-ΣΟΥΔΑΝ (Σουδάν).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1912

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Διαθέσιμα :			
Ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ παρ' ἐγγυήσις Τραπεζαίς	Δρ.	17,888,494,86)	
Παρὰ Τραπεζ. ἐν Εὐρώπῃ καὶ Σιματῇ ἐν χαρτοφυλακίῳ »		12,042,654,16)	Δο. 29,931,149,02
Προεξοφλήσεις καὶ προκαταβολαὶ ἐ)γραμμάτων		»	25,984,497,43
Ἠγγυημένοι λογαριασμοί :			
ἐπὶ ἐνεγύρω χρεωγράφων	Δρ.	65,519,404,07)	
δι' ἐμπορ. καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων	»	71,447,391,60)	» 147,104,829.15
ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων	»	10,138.033,48')	
Τρέχοντες λ)σμοὶ χρεωστικοὶ		»	27,205,164.21
Ὁμολογίαι Ἐθν. Δανείων, Λιμενικῶν Ταμείων καὶ Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν		»	25,356,876.11
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια		»	7,094,058.88
Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις		»	2,887,588.90
ὑποκατάστηματα		»	3,414,974.69
Κτήματ' Τραπεζῆς		»	4,778,416.41
Ἐγκαταστάσεις, ἐπιπλα, χρηματοκιβώτια κτλ.		»	1,303,097.85
			Δρ. 275,060,652.65

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἐταιρικῶν	Δρ.	60,000,000.—	
Κεφάλαιον ταχτικῶν Ἀποθεματικῶν	»	5,676,250.—	
Ἀποθεματικῶν Προνοίας		»	504,301.95
Καταθέσεις ὀψεως	Δρ.	44,118,915.51)	
» προθεσμίας	»	52,058,987.42)	
» πολυετείς καὶ με προειδοπ.	»	31,781,989.64)	» 144,356,300.19
Ταμειυτήριον	»	16,396,407.62)	
Τρέχοντες λ)σμοὶ πιστωτικοὶ		»	29,456,522.68
Ἐξωτερικοὶ λ)σμοὶ		»	31,795,654.84
Προσωρινοὶ λ)σμοὶ καὶ διάφορα		»	3,271,622.99
			Δρ. 275,060,652.65

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς **ΖΑΦΕΡΙΟΣ Κ. ΜΑΤΕΑΣ** Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς **Φ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**

ΕΚΑΣΤΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΟΛΟΥΜΕΝΟΝ ΧΟΡΙΣΤΑ ΤΙΜΑΤΑΙ :

ΕΝ ΤΩ ΒΕΩΤΕΡΙΚΩ ΔΡ. 2 ΕΝ ΤΩ ΕΒΩΤΕΡΙΚΩ ΦΡ

Ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τιλῶν.